

309155

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 19 వ తేది శనివారము

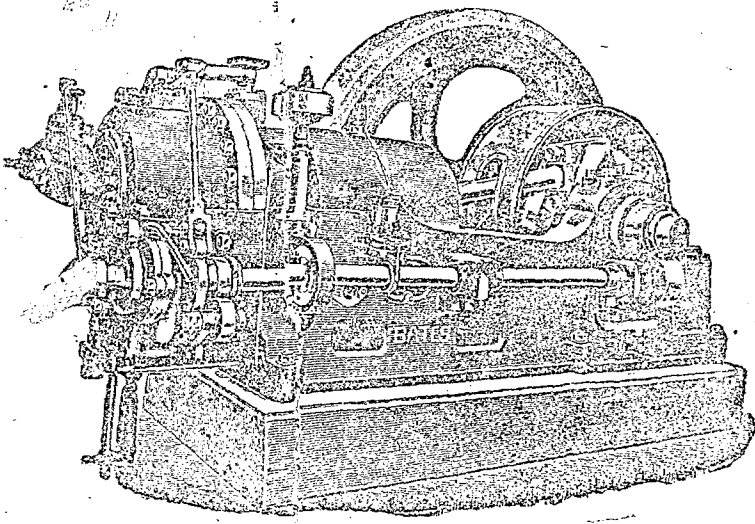
No. 42

సంపుటము. ౪.

శింశ నామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౪౨

క్రొత్త మోడల్ క్రెడిట్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయపు ఇంజనులు యిటు వంటి చిక్కినయిన క్రూడ్ ఆయిల్ వలనను సుమారు ఒకమాసము పవరయి యిది విక్రీ కృతపరచ నక్కరలేక యిది మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నది. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ జక్కిరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ నా సగము మాత్రము యింజనులు తీసి కొనచు వాటికంటె నేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పవరవరకు పట్టుకొని స్వేరు సామానుల సహాయము గూడ ను స్టాటలో సిద్ధముగా నుండును.

అద్భుతనిహారిణి.

ప్రాఫెసర్ శేషుగారి ఎలెక్ట్రిక్ టానిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీనులకును నీరకులకును చుండు నిద్ర లేకుండుట, జ్వరము, తక్కువైన శక్తి, మెదడు శక్తిగా నొండును.

శనియందెంకిమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ బలహీనులు, బయోసము, పక్షనష్టము బోగొట్టును. నిద్రాస్థులకు, శాశ్వతమైన గుమస్తాలకు వర్తింపకును, మనోవ్యాధులకు ముదలగు వారికి పశ్చిమమైనందు; బలమును గలిగించును. అశక్త క్షయించి ఇందువలన బాగుపడినవారు, నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమాస పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-3 రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

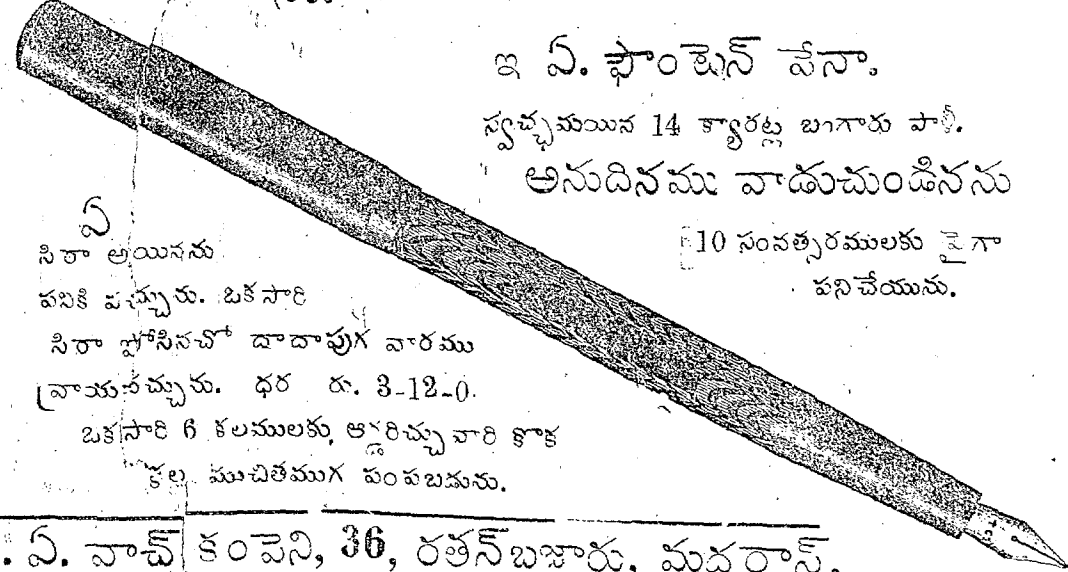
నవీనము! నవీనము!

పరిమళ ప్రవృత్తుల రాజు ఆట్టో దిల్ బహార్

మనోరమముగాను కొంతకాల ముందుకట్టి అత్యుత్తమ వాసనయును కలదు. ఆలోకనాత్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన రసము మధ్యలోనుంటే యంత సుఖయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే నేని యుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.
వెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-3-0 } వి. పి. చార్జీ
1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లో యిండియా డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జమ్నానగర్ వీధి, నాంబూరు
యద్రాసు యోగం:- మెహతా పురషోత్తం మూర్తి,
చెనాబజారు నోడ్, మదరాసు.

నెం. 14

ఇ. వి. ఫాంటెన్ పేనా.

స్వచ్ఛమున 14 క్యారట్ల బాగాయి పానీ.
అనుదినము వాడుచుండినను

10 సంవత్సరములకు పైగా పనిచేయును.

సిరా అయినను పనికి వచ్చును. ఒకసారి సిరా పోసినచో దాదాపుగ వారము వ్రాయవచ్చును. ధర రూ. 3-12-0. ఒకసారి 6 కలములకు అర్ధిచ్చువారి కొక కల ముచితముగ పంపబడును.

ఇ. వి. వాచ్ కంపెనీ, 36, రత్తన్ బజారు, మదరాస్.
E. A. WATCH CO., 36, RATTAN BAZAAR ROW, MADRAS.

A Magic Cure for Scorpion Sting.
సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రీజిస్టర్డ్) (తేజు శూన్య) 588
దుఃఖమునో వయ్యవారు సంశోషమునో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారిలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి కటుంబమునందుండే వలసిన ఔషధము. ఆంధ్ర, యూనాని, దేశీ గుర్రె ద్వలకే పాక్ష్య గాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములవలనను మందు గుణము మారుదు లేదుకను మాత్రమే కాక ఎలక పిక్కి, సాము, జుట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నాశనం గొనును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పాక్ష్యేజి 0-3-0. 1 డెజెక్ పాక్ష్యేజి వెల రూ 5-0-0. పాక్ష్యేజి శేఖణ.
ఒకే నాటి 2 పాక్ష్యేజిలకు తెప్పించుకొనువారికి పాక్ష్యేజి ఇవాలి. వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయల కమీషన్ నియ్యబడును.
చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 1/6 వెంకటేశ మేష్ట్రీ వీధి, సాకారు పేట పోస్టు, మదరాసు.

శ్రీ మదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసగుహాద్వి విరచితములగు పదమొనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో కులభేదము లేల కలగో ఆచారవ్యవహారము తెల్పెట్లుమాత్రో ఈ మొదలగు విషయము తెల్పి యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పనా రీగ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చుచున్నది. తెల్ల మిగుల సులభము. 900 పుటలు. అత్యుత్తమ ప్రతిమూలమున్నది వెల 5-0-0 కరుణు నేలు.

శ్రీ మదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, స్మరణీయము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములనై అచ్చు కాళికానైందు ధర రూ. 1-8-0. పాక్ష్యేజి శేఖణ.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ ప్రెస్, మదరాసు, కడప.

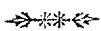
శారదాంబ
ఇది శ్రీధర్మబోధినీయన వాటకము గలమదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు నాపబడినది. అందరు జన్మని తీరవలయును. వెల 0-4-0 పాక్ష్యేజి శేఖణ.
అంధప్రతికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రీశేషులైన గోసాలకృష్ణ గోకేశ్వరి చక్కని వంశుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

'A Letter to the People of India'

BY

Mr. Lionel Curtis.

A very interesting book which must be read by all people interested in Indian Politics. Mr. Curtis is for self-government for India and how he arrives at this startling conclusion is beautifully set forth in this book. A scheme for an Imperial Parliament of the Empire in which India will also be an equal partner is also sketched.

Price including V. P. charges As. 0-12-0 For copies apply to

Manager,

"ANDHRA PATRIKA"

POST BOX NO. 212

MADRAS. E.

వచనమునది.

ఓటోపరస్తా

490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము

తెలిసి. శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వత్తుముమీద తగిలిన వాసన వదలక యుండును. ఇతర వాసనల వలెగాదు. మనోహరమును కలిగియున్నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజమును తెలుగు గలరు.

1/2 బొట్టు బుడ్డి 2-0-0

1 బొట్టు ,, 0-12-0

1/2 బొట్టు ,, 0-8-0

ధన బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0 సాంపిల్ 0.0-6

ఏకొట్టు కాకలయును: తాము చెల్లించగలిగిన ధరకాకు తెలియజేయవలె ధరభాగము చేయబడును.

శీత్రములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

ది పరస్తా పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1, కైఫోసి, బొంబాయి నెంబరు 2.

రోమసంహరి.

బాద్ హామీ స్టాప్

ఈ నూతన శీత సంహరి ఒకతూరి ఉపయోగించుటవలన దేహమందలి యేర్వారమున యుండు రోమమును చెడుపుతక తుద్రముగాను యెటువంటి మచ్చలలేకయును బాధలేకయును నివర్తించును. చర్మముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతియు పోగొట్టున పోక ఇది ఒకతే. (744)

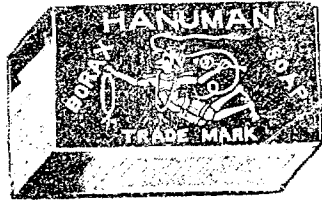
కెల రి కిల్లెలుగల శీత్ర 1-కి రూ 1.0-0 ని. పి. ఖర్చు 0.4-0

సోల్ నిజంబు:—మేతా పురుషోత్తం మూర్తి,

24 వైవాహిక రోడ్ వాలంకడకి సమీపము, నల్లదాస

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు.

వినియోగ సంబంధి

చుట్టములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లింపంబంధముగు పుష్ప, దురద, గజ్జి, పొడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు ఆత్యాశ్చర్యముగా చాగుగును. చర్మమునకు వృద్ధుత్వమును, నవపున, వాణమును యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతికీర్తనై మా హనుమాన్ గజ్జి బ్రాత్రగా గవనంబుడు. (751)

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాసు

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దీక్షాముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

చిన్నవైపు చక్కని గ్రంథము. మొద. 0.8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి నెల 0.4-0 12-కి రూ 2-10-0

అచ్యుతాంజను డిపో, 6 కెంటా శెట్టిగి, నల్లదాస.

అమృతాంజను డిపో, మదరాసు.

ఆంధ్రమహాజన సభ

చిత్తుతీర్థానములు.

ఈనెల 15 వ తేదీని వెలువడిన ఆంధ్రపత్రిక సంచికలో, ఆంధ్రమహాజన స్థాపితోపసంఘము వారి చిత్తుతీర్థానములు ముద్రించబడినవి. మొదటియేడు తీర్థానములే గాక, రెండవవానిలో చాల భాగమునకు సభాభ్యుదయ చర్చతో ననగల శ్రేయం ద సభవారి యంగీకారమును బడయవచ్చును. 8,9 తీర్థానములు, విశ్వవిద్యాలయస్థాపన దేశభావలలోనే విద్య గజపుట, 19 వ తీర్థానము ముఖ్యమైన కాస్త్రబోధనలకు కళాకాలను వెట్టుట, 10 వ తీర్థానము శ్రీవిద్యావిధానమును గురించి అయియున్నది. ఈచివరితీర్థానములలో రెండవభాగమును ఉన్నత పాఠశాలస్థాపన, ప్రస్తుత శ్రీవిద్యావిధానము ననుసరించినయెడల కోరకూడదు. మన బాలుర విద్యయే పురుషోత్తమ లో వెట్టి యింత కోర్కెనైనను జరుపుచున్నపుడు, తన బాలికలను కూడ, బలహీనలను చేసి, నడుము వంగించి, కండ్లకు నోడు వెట్టించి, నతియను తొలగించి, పూర్వల చరిత్రను మరచివేయగల విద్యయే యుండవలెనా? ఇట్టి విద్యను గల పుస్తకముల పాఠశాలలు చుక్కల కిక్కిరలేదు.

11,12 తీర్థానములు, దేశసంస్కృతబలము, బాలభాగ్యద్యము, 16 తీర్థానము నిర్బంధ ప్రారంభోచితవిద్య, 22 వ తీర్థానము బాలురు రాజకీయ సంబంధమును సభలకు రాకుండ నిషేధించుట, 23 వ తీర్థానము మన బాలురకు నిర్బంధముగ అగ్నియజ్ఞమును బోధించుట, 24 వ తీర్థానము ముద్రాశాసనము, 25 వ తీర్థానము శాసనభాగ్యముని నిండుకోర్కెము— ఈ తీర్థానము లన్నియు ప్రాసాదముగానే తమ స్థానము నుండి ఉపసాదిం చి, సభవారి యంగీకారమును బడయవచ్చును. ఇవి యన్నియు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించి తెచ్చుకొనవలసిన ఫలములై యున్నవి. వీనినిగురించి ఉపసంఘమువారి, అర్జీలు, మహాజనములయిన వైవారిని ప్రార్థించగా, వారి యిష్టానిష్టములనుబట్టి, మనకోరికలు క్రమక్రమముగా నెరవేరవచ్చును. 18,14-వ తీర్థానములు అనగా స్వపరిపాలనము, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము, ఇట్టి స్వభావములు కలవేయెనను, ఈ రెంటినిమాత్రమే సర్కారు వాగాచరణలో వెట్టినయెడల, వైతీర్థానము లన్నియు ఆన వసరములయి పోవుననుక వీనిని ప్రత్యేకముగా చర్చించవలెను. ఇంతియకాక, వీనినిగురించి, యింకను, అక్కడక్కడ భేదాభిప్రాయములు కలవాడయ్యుననుక, వారినివనతో కూడ చికిరిసిరావలసి యున్నది.

ఇంకరచన చేసి కొనవలసిన కాగ్రములను గురించికొన్ని తీర్థానములకు, సభవారియెడల ముఖ్యముగా నుంచవలసి యున్నది. వీనిలో, కొన్నిటికిచర్చ అనవలసినదను, ప్రజలలో నుద్బుధించవలెననుక వీనినిగురించినభలో విద్యాభివృద్ధి పర్యవేక్షణలసి యుండును.

1) 15 వ తీర్థానము— ఆంధ్రదేశములోని కళలు, చేతిపనులు, స్వదేశ ప్రతిష్ఠాపనలు, వీధిబాలురకు విద్యావేతనములు, పక్షదేశములకు, విద్యార్జన కొరకు పంపుట— మొదలగు వానికి కావలసిన ఆంధ్రనిష్ఠాపన—ఇదియే ముఖ్యమైన తీర్థానము బాగుగ చర్చించవలసి యున్నది. కాగ్రకమ విద్యలోనే భేదాభిప్రాయములు మెండుగ నుండును. వెనుకటి నూతనపు బట్టలను, రాజపు సంకేతపు బట్టలను చర్చించకలెను. మనము చేయగలిగిన దెన్ని? మనము దాని నెట్లు చేయగలము? కావలసిన ధనము, మనస్సులు, మన శక్తులెవర గలరు? ఈచర్చయే, ఆంధ్రమహాజన సభకు ప్రాణము. సభలోనివారు చర్చమీదగాక, యీ తీర్థానమెట్లుండునో, చేసి కిక్కిర వ్రాయ జాలరు. వీనిలోని ప్రతి విషయము ముఖ్యముగానే కనుపడును. కాబట్టి, ఆయావట్టల వాసులు స్వేచ్ఛాంగసభలచేసి, వారి ప్రతినిధులకు, మన మయిష్ట వానికి తోచిన కలహాల నిచ్చి పంపెదనని భయముచున్నాను.

2) 20,21వ తీర్థానములు, ధర్మశాస్త్ర సభలు, పాపతి సంఘములు. మనలో దేశభావైక తత్త్వము లున్నయెడల, వీనికి ప్రస్తుతమున్న చట్టములే చాలును. సర్కారువారి నెమియు కోరవక్కరలేదు. వన దేవాదాయధర్మాదాయములు, వారిచేతులలో వెట్టి నకలయెత్తును. ఆయాదాయములను ప్రాపంచకవిద్యకుపయోగించుటకు నూతన భావములకు కోర

వలదు. అవి సాధారణముగా స్వల్పముగానే యుండును. ఆముష్మిక విషయములకును, సాంఘికజాతీయ జీవనమునకును ఉపయోగపడవలసినవే. సభలో బహుజనాభిప్రాయమును బట్టి, యీ 20వ తీర్థానమును కొద్దిగ మార్చవలసియుండును.

(3) స్వదేశపరిశ్రమలను ప్రోత్సహింపవలెనని, విదేశీ వస్తువులను సాక్ష్యమైనంతవరకు బహిష్కరించుట, 15 వ తీర్థానములో చేరియున్నదని ఉపసంఘమువారుకొని యున్నారేమో! లేనియెడల యీ తీర్థానమును వదలివేసెదరా! ఎట్లయినను, వీని ప్రాయశ్చిత్తముబట్టి చేరుగనొక తీర్థానముండుటయే మంచిది. జాతీయోత్సవములు, జాతీయపండుగలు గొప్పవారి వద్దంతులు మొదలగు సంకములు వీనిలో చేర్చుకొని తీర్థానమును ఏర్పాటు చేయవచ్చును.

నైనచెప్పిన మామతీర్థానములను, స్వపరిపాలనము, ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రావళికతలను గురించి తీర్థానములను మాత్రమే చర్చించుటకు ఆచార్యసంఘమువారు యేర్పరచిన రెండుదిశములు చాలవచ్చును. అన్ని జిల్లాలనుండిచ్చు ప్రతి నిధులను పంచయుచునేకొని ఒండొరుల జిల్లాల కష్టములు ములను గురించి మాట్లాడుకొనుటకు సావకాశమెప్పుడు కలుగునో తెలియదు. రాత్రినాటకముల గోలతో సరిపోవును. పనియ న్యరహస్యముతోను, భోజన సానాదికములతోను కాలము గడచును. విషయ నిర్ణయ సభను తీసివేయవచ్చును. వైతీర్థానములగాక, క్రొత్త తీర్థానముల నెవరైనను ప్రవేశ పెట్టినయెడల వానినిపుడే ఆచార్య సంఘాభ్యుదయికి పంపవలెను. ఉపసంఘమువారి చిత్తు తీర్థానములలో శబ్దసహజాలు కావలసియెడల, వానిని నిండుసభలోనే చేసికొనవచ్చును.

వల్లూరి సూర్యనారాయణ రావు

ప్రకృతిశాస్త్రభివృద్ధి

వెలుతురు. మనోభావములు.

ఈవిషయమున కాస్త్రసమృద్ధిములగు పరీక్షలు ఆమెరికా దేశమున జరుగుచున్నవి. అందు ముఖ్యముగ హార్వర్డు నగరములో నిట్టి మానసికకాస్త్రపరిశీలన లనేకములు జరుగుచున్నవి. వంగులతో గూడిన వెలుతురుమూలమున మనోభావములు మారుచుండుననుక కాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టిరి. ఒకరి కొక్కొక రంగును చూపింపి యిష్టమును, యింకొకరికి సంతోషమును కలుగును. ఒకరంగు వెలుతురున కూర్చుని పనిచేసినయెడల వారిబుద్ధి హింద్యము నెందును. మరికొందరు ఆకుపచ్చ వెలుతురున కూర్చుని పనిచేసినయెడల వారిబుద్ధి మిగుల వికాసమునెందును. ఆకుపచ్చ రంగు వెలుతురున నున్నయెడల దృష్టితీవ్రత యుంపురంగు వెలుతురున దృష్టి సామాన్యముగ వండును. నీలిరంగు వెలుతురున దృష్టి యింకను తగ్గిపోవును.

బుద్ధి మిత్రమైంది

మనస్సుని ధీశక్తి మిగుల మితముగ నున్నదని నవీన కాస్త్రజ్ఞులగు హెన్రీ బెర్నెస్ గారు చెప్పిరి. ఒడవదాగ విషయమున మానవునిబుద్ధి మిగుల బలముగ నుండును. కాని ప్యాభావిక శరీరవిషయనిర్ణయమున మాత్రము ది పనిచేయును. భౌతిక పదార్థములలో ప్రవేశించి, వానిని చూక్షములు, పశువులు, మానవులను ధూడు భాగములుగ విభజించుతక్కినే పరిణామముని బెర్నెస్ గారు చెప్పిరి. వృక్షములు, పశువులు వీని విషయములో నిశ్చయముకొనవలసిగానిపోవును. కాని మానవుని యభివృద్ధికి అంతిము లేకట్లు కావలసియున్నది. మానవజీవిత మింకను సుగ్రాహ్య పుగుట లేదు.

అతీనూత్న పదార్థరసోధనము.

అతీనూత్నపదార్థరసోధనము అనునది ప్రకృతిశాస్త్రముఖ్యవిషయము. ఇట్టి కార్యములకు నూత్నదర్శిని మిగుల సహకారి యగుచున్నది. కాని ధూమ్కణువులలోని పదార్థములగుణపుట కనియు నిపుడు చాలకున్నది. హోలను అను నదిను నీటి చుక్కలోని యణువుల పరీక్షకై ప్రయత్నించుచున్నాను. అందులకు తగినయంతర్జనులు లేవు. ఇకనట్టింపబడవలెను. నూత్నదర్శిని యింకొక్క పరీక్షగాదు:—పయనియరు.

నిలమేఘుడు, అను స్వప్నానందరత్నము.

తీరుమంత్ర తాత్పర్యసంగ్రహము.

ఈ రెండు గ్రంథములు ప్రేమగున అచ్చువేయబడి యున్నవి. మొదటిది భావమును కల్పించు అర్హిరాది మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది అన్ని ఉత్తీర్ణించు అచార్య శిష్యక్రమమును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని మొ. అ. 0-3-0; రెండవదాని మొ. అ. 0-10-0. తపాలాచార్జీ చేరు పు. కాలనె. & కో., నెం. 20, కృష్ణగుంటపేధి మద్రాసు

రాజ్యభ్రష్టుడైన జారుగారి నిర్ణయము

రాజదంపతులు ఖయిదీలగుట

దెయిల్ క్రానికల్ ప్రత్యేక విశేషమును దాక్టరు హార్లువిలి యమ్మగారు పెట్రోగ్రేడునుండి మార్చిమాసము 23వ తేదీని ఇట్లా తెలియజేసెను:—

రెండవ నికోలసుగారును అలెక్సాండ్రా ఫియోడోరోవోనాయు బాగ్నోసియోలు ప్రాసాదముందు బండిలగు నున్నారు. పూర్వపు చక్రవర్తిగారి ముఖ్య బంధుకోటిలోని క్రెడెరిక్కునైపువు, జెనరలు వోయి కాపుగారు పెట్రోగ్రేడులో బంధించబడిరి. ఆస్థానముందున్న సిబ్బందికందరిని తొలగించి కోటచుట్టునున్న గూఢచారులను, శత్రువులకు సమాచారముల దెలుపువారి నందరిని బంధించిరి. పెట్రోగ్రేడు పాలకుడు గూచికాపుగారిచే నియమించబడిన సేనానిపరముగ వైసుదాహరించిన వారిలో కొందరిని ప్రాధీమంధ్యమునకు బంపెదరు. జారుగారు రాజ్యము పరిత్యజించినపుడు గూచికాపుగారు స్వాపుట నుండిరి. వీరే జారుగారు రాజ్యము విసర్జించితియని తెలియజేసినపుడు రాజీనామాను అందుకొనిరి.

కాలముతోయు ఒకేమారు మరొకరియైనది. ఇదివరలో రహస్యముగ అనుకొనెడు మాటలన్నియు నేడు బహిరంగముగ ప్రతిబోటను వినుచున్నాము. రాజమందిరముందలి సంగతులను తెలియజేయుటకు జేయునిర్బంధములు డెచటనుగానరాము. రాజ్యభ్రష్టుడగుచే నికోలసురాజుగారు జనసామాన్యములో నొకరుగ పరిణమించియున్నారు. ఈవిచిత్రగ్రహమెవరిది? రషియా చక్రవర్తిగారి పేరుతో అధికారమును చెలాయించిన దింకొక రెవరయిన కలరా?

పరమర్థన మారంభమైనది మొదలు జారుగారు తాము రాజునిగాని రాజ్యాధికారమును జూపి గాని బూనిగాని ఎరుగరు. తమ ఇష్టానిష్టములనుగూడ తెలియజేయుటలేదు. ఇదికూడ దనిగాని ఇటులచేయుటనిగాని ప్రస్తావించలేదు. ఎవరేమిచెప్పిన తా మేమియు తమ అభిప్రాయ మిట్టిదని తెలుపక “మంచిది, కానిదు” అని చెప్పమండెడివారు. మీరు నుడివినది నా కంగీకారము. నాకుగాని నా పుత్రునకుగాని రాజ్యముతో నవసరములేదు. రాజ్యము విసర్జించుచున్నవాడను. మీ కందరకును వందనములు. మీకు మాకిదియే కడసారి” అని పరివారమునకును ఇతరులకును కడపటి సారి చెప్పెను.

జారుగారి బంధుకోటిలోని వారు కొంతమంది డిల్లీ చేయగూడదని ఆక్షేపించిరి. జారుగారు మాత్రమే డిల్లీ ఆక్షేపణము చేయలేదు. రాబోవు సంగతులన్నియు ఆయనకు భాగుగ తెలియును. నెలలకొలది జారుగారి ఆత్మమిత్రులందరును నిష్కపటముగా ముందు జరుగబోవు అల్లరుల గుఱించి స్పష్టముగ ఒక సంగతియు దాచకుండ తెలియజేసిరి. జారుగారు వీరి హెచ్చరికల నెంతమాత్రము గ్రహించజాలరైరి. విశ్వసనీయులకు చుట్టలకందరిని ఉద్యోగమునుండి తొలగించిరి. భావిదశను గురించి హెచ్చరించిన బంధుకోటి నంగరి రాజ్యమునుండి వెడలగొట్టిరి.

అంత్యదశయందు జారుగారు ప్రధాన కార్యాలయ ముందున్నపుడు దూరము అన్యతనుడగు రోడ్డియాంకో గారికిని ఎలిక్సీపుగారికిని తింతివార్ల నన్నిటిని చెడివిరి. అలెక్సీపుగారు సత్వరితము కొన్ని సంస్కరణముల జేయుమని వ్రాయుచున్నను జారుగారు మన్నింపలేదు. కడసారి చక్రవర్తిని పిలువ సంపద కాయన కట్టకడపటి పర్యాయము సర్వచక్రవర్తిచిహ్నములతో జారుకో నగరమున కేతెంచిరి. తదనంతరము అప్పోటు జూసి స్వాపుట కేగి అచట తమ రాజ్యాధిపత్యమును త్యజించిరి.

తల్లిగారిలో మూటాడుట.

పిమ్మట ఈయన మోహితిభుక్తుపోయి అచటనున్న తమపరివారములకు ఇదియే మనకు కడపటిసారి సమాదేశముని తెలియజేయుటకు పుట్టించిరి. మోహిలాభున కరిగి అచట ఏమియు కార్యకృత్యము లొనరించ లేదు. వైనికదళములు వీరిని సరకుజేయనే లేదు. ఆపుడే తిరస్కారభావము జూప ప్రారంభించెను. జారుగారు తమ ప్రాతబసలోనే కాలము గడపిరి. ఈధనముండే గవర్నరుగారు వసించెడివారు. వీరితో ఏదో సంక్షేపముగ సంభాషించి తదనంతరము ఊరకుండిరి.

ఇంతలో జారుగారిపట్టి కీపునుండి వచ్చినది. ప్రతినిధును సాయంకాలముందు ఆమె పంక్తి భోజనము చేయుటకు జారుగారు పోవుచుండెను. గంటలకొలది ఆమెతో ఏదియే ప్రస్తా

వించుచుండెడివారు. ప్రజలందరు కలిసి జారుగారిలో ఏకీభవించుచు రనుభయముతో తక్షణము జారుగారిని ప్రత్యేకస్థానముం దుంచుడని ఎలిక్సీపుగారు దొరతనమువారికి తింతి వంటిరి. ఈ సమయముండే నికోలసుగారికిని వారి భార్యకును సాంకేతిక (0) గుర్తులతో తింతి మూలముగ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుటగూచి కాపు గారు కనిపెట్టిరి. తక్షణము వీరిద్దరని బంధించుడని దొరతనము వారు తుర్తవును జూరజేసిరి. దొరతనమువారి ఉత్తరువును అమలు జరుపుటకు బుల్లికాపు, గోల్నిబనిక, గ్రభూనిక, కాలిడిక అను 4 గురు దూరము ప్రతినిధులను మోహితైభుక్తు మంగళవారము రాత్రి పంపిరి. ఓర్సాలోనున్న ప్రజలందరును వీరు పోవుకార్యమును తెలిసిన వారగుటచే వీరిని జూచి ఆమోదించి సత్కరించిరి. బుధవారమునాటి చుధ్యాహ్నముందు మూడు గంటలకు మోహితైభుక్తు ప్రజలెంచిరి. అచటగూడ ప్రజలు వీరిని సత్కరించిరి.

జెనరల్ ఎలిక్సీపుగారు ఈ ప్రతినిధులతో కొంచె మేదిమో సంభాషించి దొరతనమువారి వద్దనుండి మీరు దయ చేసిన కార్య సందృష్టున తమకు ఉత్తరువు వచ్చినదనియు జారుగారిని బంధించి కొంతపుటకు ఘాతుకకటమును సిద్ధపరచితి ననియు నుడిపిరి. పిమ్మట ఎలిక్సీపుగారి ఘాతుకకట విశ్రాంతిస్థలమున కేగి జారుగారు తాచందరు బండిలో నెక్కిన పిమ్మట జారుగారిని బంధించుటకు దూరముపాల్గొ మెంలు సభ నుండి 4 గురు పంచాయితీదారులు వచ్చి రనియు వారిపుడు తమ స్వాధీనములో నుండుకొ నెదరనియు నికోలసు చక్రవర్తి గారికి తెలియజేసిరి.

నికలసుగారు మీసముల నులివేయుట

తమ తల్లిగారున్న బండిలోని కేగి కడసారిమాపులు నిగిడించి నికలసుగారు తమబండిలో కూర్చుండిరి. బాకులను ఇరుప్రక్కల ధరించిన కూబకోసకు ఉద్యోగస్థుడు ధరించెడు దుస్తును నికోలసుగారు ధరించిరి. బండిలోనికి పోవుచు కుడిచేతితో అందరకు సలూముజేసి ఎడమచేతితో కంపముతో మీసముల నులివెట్టవోడంగెను.

మామలందరును విహదముగను, నిశ్శబ్దముగను నుండిరి. రాజ్యమును వదలిపోవు కుమారుని జూచుచు రాజమాత తన గవాక్షమువద్ద నిలువబడియుండెను.

ప్రయాణములో ప్రతినిధి రెవరును సింహాసనభ్రష్టుల డగు రాజుతో మూగూడలేదు. కాని వంతులప్రకార మాతని రక్షణ మరయుచు జాగ్రత్తగానుండిరి.

వారిలో కొన్ని స్థలములవద్దకు విప్లవాగ్రహమునకుఁ బాల్గొనవారిని నిడుదల చేయుటకు దూరముసభ్యుల వర్తకుండి సంక్షేపవార్తలు వచ్చినవి. రాజసేవకులవద్దనుండియు, రాజీగారి వంటవారల వద్దనుండియు గూడ యిందునిమిత్తము ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

“మేము రాజభక్తుతో పూర్వపు దొరతనమువారి నేరంజేసితిమి. అంతే మనఃకూర్పిరితోడనే క్రొత్త ప్రభుత్వమును కూడకొలిచెదము” అని యొక ప్రతినిధి చెప్పెను. ఈ స్వజనసానుభూతిని సహితము సాధింపలేక యశక్తుడగు నీ రాజును జూడ మిగుల వింతగా నున్నది.

ఇంక నేమియు జరుగలేదు. కుక్వారము 11-30 గంటలకు నైలు బాగ్నోకర్ల చేరెను. అకసరకు నుత్తరువులు క్రొత్త ప్రభుత్వమువారినుండి తనకు వచ్చినవి అచ్చటి యధికారి ప్రతినిధులతో తెప్పెను.

నికోలాసాలేని కాపులలో నుంచబడి తన వైనము లందరు జూచుచుండగ మోహులలో తన వైనకోహ్యోగి యగు దూరముకాపుతో గలసి తన భననమునకుఁ బోయెను.

చక్రవర్తిని కయిదీయగుట

ఈ మధ్య బాగ్నోసియోవద్ద అలెక్సాండ్రా ఫియోడోవో పట్టుపడి బంధింపబడినాడు.

గురువారము 11 గంటలకు పూర్వపు చక్రవర్తిని చూడవలయుని పెట్రోగ్రేడు అధికారి యగు కార్నిలావ్ వచ్చియుండెను. వల్లని దుస్తులకొడిగి కొని చక్రవర్తిని యా తనివద్దకు వచ్చెను. అప్పుడు మిగుల విచిత్రముగ సంగతి జరిగినది.

ఆహ్వానపుగదిలో వైచీరియను కానకు వైవ్యాధికారి కోర మీసములతో గాననచ్చెను. కార్నిలియను పర్యటము లలో వైవ్యాసాహసములతో బోరాడి, స్వజనరక్షణకాగ్ధమై తాను బందియై పలుబాములపాలై, ఆస్త్రియా దేశములో కొంతకాలము వైదిగానుండి వనటలనుండి, అనేకయావదల దరించి దుమనియాదేశమునకేరి, తుట్టుతుడకు పెట్రోగ్రేడు లోని విప్లవవైస్యమున కతను సర్వాధికారి యాయెను.

ఎవరి తెలివితక్కువ మూలకముగా రహస్య దేశపు వైస్యము పలాయనము సుందవలసివచ్చెనో, అట్టి స్త్రీ యాతని యెదుట నిలువబడియున్నది. ఆమెను పట్టుటకే కార్నిలావు వచ్చియుండెను.

ఆమె తనభర్తకంటె నెక్కువ పట్టుదలఁ జూపుచుండెను. ఆమె విరసముగాను క్రూరస్వభావము గలదిగాను కన్పట్టుచుండెను. కార్నిలావు గవర్న మెంటువారి యుత్తరువును చదువగా నామె తలవంచి దానిని క్రద్ధగా వినవోడంగెను.

కొంత చదివిన తరువాత “నీ పెంక చదువ నవసరము లేదని” ఆమెచెప్పెను. కాని కార్నిలావు మాత్ర మామెమాట ను పాటించక తుదవరకు చదువువరకు వదలలేదు. తరువాత చక్రవర్తిని యాగది వరకు యావలకు పోయెను. కార్నిలావు తన రక్షకవైనికులకు గొన్నియుత్తరువుల జేసి వెడలిపోయెను.

భవనమునందలి సేవకుల న నేకులను బహిష్కరణ చేసిరి. కాని రాచకొమరునితో నున్న డెరిజెనోయను వైనికుగు మాత్రము పనినుండి తీసివేయబడలేదు.

ముగ్గురు రాజకుమారులు సొంగు (ఆటలయ్య) కలన నస్వస్థతగా నుండిరి. రాసుట్టిను అనునతనికి స్నేహితురాలగు వ్యూగోవావాకూడ నల్ల బాధనొందుచుండెను.

ఇరువురు రాజవైద్యులు మాత్రము రాజభవనమునందుండి రోగుల సురక్షణము నరయుచుండిరి. మూడు ద్వారములకుఁ దక్క, మిగిలిన యన్నటికిని దీములు వేయబడి యుండెను. ఖైదీల విహారార్థము మాత్ర మొక చిన్న యు ద్వారవన మీయబడినది.

మార్గ్రఫణ (Telephone) తంతి మెడలకు యంత్రములు కొట్టివేయబడినవి. కొందరు అధికారులు తక్కు నెక్కురును భవనములోనికిఁ బోరాదు, అవలంకరించువరాదు.

బాగ్నోకర్ల వద్ద నున్న నాలుగుపటాలములను వంతుల ప్రకారము కాపుగారుచున్నవి. ప్రస్తుతము ఉత్తరములుగాని వార్తాపత్రికలుగాని కొటలోనికి పోవుటకు వీలులేదు.

ప్రధానకార్యాలయమును కదలిన పద్మవైద్యునివలకు కుక్వారము 11-15 గంటలకు, నికోలాసు కొమానాఫ్ తన భార్యను తిరిగి కలసికొనెను.

కోమువద్దనుండి వచ్చినవాయువాస్త్ర సమసరించి గ్రాండు దూకుగాని, చక్రవర్తి పటుంబుమువారు, వైస్యమురగాని పార నేవయందుగానియెట్టియంద్యోగమునుపొందుటలేదు.

ఈతముక్కుల యజ్ఞము.

వంగోలు తాలూకా ఈతముక్కుల గ్రామమునందు కడచిన ఫాల్గుణమాసమునందు కష్టగుంటల సీతారామయ్య గారు యజ్ఞముచేయుటకుగాను ఆనెకులయొద్ద చందాలను, దీప్తుము మున్నగు సామగ్రిని సంపాదించి యుండిరి. కాని కొన్ని కారణములవలన యజ్ఞము నిలిచిపోయినది. అప్పుడప్పుడు గన్నవరమునుండి వచ్చిరట. నెల్లూరినుండి రావలసిన కాస్తులియను, కట్టకడపటి దివపు రాత్రి వచ్చిరట. వీరిలో వీరికి విశేష బాహువిషయమునను, వదన కర్మ విషయమునను గాత్ర సానునా కూడదా అని చాల చర్చ జరిగి చాలసేపటికి కూడవని నిశ్చయించిరట. దీనివలన యజ్ఞ ముగియినదిని గ్రామములో వారికి తెలుపబడినది. ఇదిగ్రామములనుండి వచ్చివారు విడివ పాల్లు భగవంతుని కౌరక. ఈ కారణమే కాక ఇంకొకకారణమును గలదు. తాంబూలముల విషయమైన తేగాదాలు. అవి తింబలేనవి అనువాదముతో ఆరంభమై కదమ వైదికులందు నాడీదేవములకు గూడ వ్యాపించినవి. మొదట గ్రామసాహోహితులు రాజసాహోహితులు కనులవాచనవా రుండిరి. వీరికి సంతలేనగున వీరిసంబంధులు తెలివవులవల్లవాచనవారు వచ్చి ప్రథమ తాంబూలమును అక్షరాలకు పుచ్చుకొన సాగిరి. యజ్ఞమే జరిగియున్నయవల సీతారామ సోమయాజులు వాకే ప్రథమ అక్షతాదినత్యాగములను గ్రహింప న్నట్లు. దీని వల్ల తెలివవులవల్లనాకి కొంత వచ్చెను.

సీతారామ కాస్తులియ గారిలో చెన్న పట్టణమున యాచన నిమిత్తము ఎవరో నెద్ద దక్షావారు కాస్తులియ గారికి సాయము చేసెదనని చెప్పి, వారిని యాచనకుఁ బంపిరిగాపోర ద్దని నోధించి, తుదకు తానే ముందుకుపోయి చెన్న పట్టిలో అయిన కాడికి జమాబంది చేసికొని తన గృహములో ఒక శుభకార్యమునకు వినియోగించెటట. ఇందువల్ల కాస్తులియ గారి పట్టుప్రయాణము నిలిచిపోయెరట. ఎట్లయినను నిలిచిపోయిన యజ్ఞము మఱల శ్రేష్టమాసములో జరుగునున్నదట. వాకేవాకి లో క్రొత్త చందాలో ప్రారంభించిరట.

ముఖ్య సమాచారములు

(1)

వైద్యుల విద్యార్థులయందు సేవలు ఆసాధారణ పథ యొక్క వైద్యులలో వహారాజువారి కళాశాలలో నేడు 19-5-17 తర్వాతము 1 గంటకు జరుగును.

హంబాయిలో నేత్రవైద్యుడుగ నున్న జె. ఎన్. దగ్గను గారు, తమ వైద్యశాలలో తన కోటును, గదిలో నొకచోట తగిలించి, తర్వాత కొంచెముసేపు నిదురపోయి లేచి చూచుకొను సరికి, బంగారుగొలుసును గడియారమును, కరస్పిన్లో మొత్తము రు 795 లును కనబడలేదు.

గతమాసము 15 తేదీని హిందూమత సినిమా కేసు ను కన్యక మరణించెను. ఈ సేవ రాలపుచెప్పినవారి కుమార్తె, నీరుకయలును చాలకాలము చెన్న ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ యొద్దనున్న కన్యక సర్వజనసర్వత యని ప్రఖ్యాతి వహించెను.

సామీయాలో నుండెను వి. జె. ఆర్. క్రీజు, హ వురాలోనుండెను సి. ఆర్. హెబ్బెరెను గార్లు రక్షక వైద్యులలో చేరిపోవుటచే మొదటి వారికి రు 20లు రెండవవారికి రు 30 లు మూడవవారు హవరాజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఎఫ్. డి ఆస్కా లిగారు విధించిరి.

ఇంగ్లాండులో యుద్ధసామూలలో నుపయోగించుటకు అర్హము కావలయున్నది. ఏదేని మైన నిర్బంధములు లేక స్వేచ్ఛగా లండనుకు బంపవచ్చును. వర్తకులందరూ తమ అర్హములను లండనుకు స్వేచ్ఛగా సేగుమతి చేయుటకు కోరబడుచున్నారు. ఎగుమతి కొరకు బంపు అర్హకమును జాగ్రత్తగా సుప్పగించవలెనని చెప్పబడుచున్నది. జాగ్రత్తగా సేరిపంపు అర్హకమునకు బాగుగా వెలియ్యబడును. కల కత్తానుండి ఎగుమతి చేయవచ్చును.

తంజావూరు కలెక్టరు జే. ఆర్. హగిన్నగు గారు గత శనివారము తనంగవనములో ప్రత్యేకముగ నిర్బంధపడిన పం దిలో దర్బారు గావించిరి. తత్సమయమున, మండలవైద్యాధికారి సి. బి. రామారావు, మామవరపు పురపాలకపాతశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు కె. శేషు ఆయ్యరు గార్లకు రావుబాద్దరు సనదుల నొసంగిరి. హైదరాబాదు ఆంగ్లేయులు, ఉద్యోగియులు, అనుద్యోగియులు ఆ సేతులు సభ సలకరించిరి నారాయణఆయ్యరు సలిగారి ఆహ్వానమువలన కొందరు స్త్రీలు కూడ వచ్చిరి.

ముజ్జిపురు తేయాకుతోటలో ఘోరమైన అల్లరి జరిగినది. అసిస్టెంటు మేనేజరు పి. సి. బ్రెట్టుగారిని కూలీలు కొట్టిరి. తోట మేనేజరు హెచ్. సి. జెన్నిస్సుగారు ఒకకూలీ యందు తప్పుబట్టి వానిని కొంత కాలము పనిలోనికి రాకుండ చేసిరి. ఇదివరకు తత్తణుకు కూలీలు కర్రలు దీసికొని అక్కడకు వెళ్లిరి. అదివిని బ్రెట్టుక్రిగార్లు అక్కడకు వచ్చిరి. వీనిని వదులుధని కూలీలు కేకలుచేయుచు బ్రెట్టుగారిమీద పడి గట్టిగా గొట్టిరి. పోలీసు నాపరింటెండెంటు కార్మికు గారు శేను విచారించి అసేతులను పట్టుకొనిరి.

వంగదేశములో సిరంపురములోనున్న రామపాదదట్టి యనునత బోకనాయకాదివంశమునకు చెందిన హిందూజాతి యనునామెను వివాహమాడెను. మరునెండ్రి ధనికుడు. వారము దినములక్రిందకు తమ ఒక ఫ్యాబ్రిక్ లో గుమాస్తాఫనిలో ప్రవేశించునని భార్యతోచెప్పెను. అందులకామె యొప్పుకొన లేదు. ఆమెమాటను లక్ష్యవెట్టిక భర్త గత గురువారము పనిలో ప్రవేశించెను. వీనికి ప్రతికేయ నొనర్చవలెనని భార్య తన బట్టలను కర్రనాయకులతో ముంచి నిప్పు అంటించుకొనెను. ఇది రాయపాదని పినల్లి చూచి వైద్యునికొరకు బయటకు లోపల నామె చనిపోయెను.

తెంగునూరులోనున్న దక్షిణ హిందూ నేదాంత సంఘ మువారి పక్షమున గత 12, 13, తేదీలను కైవ సిద్ధాంత మహా జనసభ తెంగునూరులో శని శ్రీకల్యాణ సుందర యతీంద్ర స్వామి వారి యగ్యక్షత్రక్రింద జరిగినది. ఆధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు కైవ సిద్ధాంతము యొక్క ముఖ్య దైతమును గూర్చి విపులముగ చెప్పిరి. అనేకమంది వక్తలు అనేకవిషయములను గూర్చి ముచ్చటించిరి. 18-వ తేదీని సభాంతమునందు బ్రిటిషువారికి జయమగుగాక యను ప్రార్థన గావించబడినది.

కలకత్తా పురమున గబ్బును పారశాలా విద్యార్థి యగు గోపాలచంద్రుని అను 15 ఏండ్ల వయసుగల యువకుని గృహమును పోలీసువారు కోరించగ కొన్ని బాంబు గుండ్లను, అరాజక కరపత్రములును చిక్కినవి ఈ బాలుని పోలీసువారు ప్రేలుడు పదార్థముల కాసనముక్రింద బంధించిరి. ఇంతయు ఏప్రిలు 4వ తేదీని భవానీపురములో జరిగినది. మరికొన్ని కాళీ తూటాలుగూడ వీనియందు జిక్కినవి. ఆలిఫూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి సమక్షమున విచారణ సలుపుచున్నారు.

7వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాలోని ఆక్స్ ఫోర్డునువీధిలో జరిగిన బండిపోటు సంఘటనను అపరిచితుడగు ఒకా సెక్కుడు స్ట్రాంకు చెరువు వీధిలో పడియుండెను. మృతినొందినవానిపేరు తెలియలేదు. వీనిశరీరమున రీ గుండ్లు దూరియున్నవి. వీనివద్ద ఒక గడియారము వెనసులకూడ కలవు. 2 రూప్యముల సాత్తు కూడ కలదు. 12 తూటాలు గల గుడ్డమాట వీనియొద్ద పడియుండెను. వీనివయసు 35-40 మధ్య నుండును. వీనిమరణముగరించి పంచాయతీ జేయబడినది. విచారకర్తలు ఎనకో అపచరితులగు కొందరు వీనిని గుండ్లతో కాల్చి చంపినట్లు తీర్మానము జేసిరి.

కళాశాల విద్యార్థులకును, ఉపాధ్యాయులకును సంబంధ మిత్రత్వములను పెంపు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి క్రింది యుత్తరువును జేసి, సాధ్యమైనంత త్వరలో విద్యార్థి భాధికారులు ఈ ఏర్పాటును అమలులో పెట్టవలెనని ప్రకటించిరి. కళాశాలలోని ప్రతి విద్యార్థిని కళాశాలలోని ఉపాధ్యాయులలో నొకని యాధీనముక్రింద నుంచవలెను. విద్యార్థి చదువ నిర్ణయించుకొనిన పరీక్షా విషయములలో (సబ్జెక్టులు) ఒక దానికి ఆ ఉపాధ్యాయుడు (కళాశాలలో) పండితుడుగా వైన సహాయ పండితుడుగావైన నుండవలెను. అతడు ఒక నియమిత కాలమునకు ప్రతి వారమును తన క్రింది విద్యార్థులయొద్దకు పోయి సామాన్య విషయములను, పాఠ విషయములను గూడ మూర్ఖుడుచుండవలెను. ప్రతివారమును ఏదో యొకదినము తన క్రిందనుండు ప్రతి విద్యార్థి యు తనతో వచ్చి మూర్ఖుడుకు ఉపాధ్యాయుడు స్వాతంత్ర్య మియవలెను.

గౌ. సర్. క్లాడుహిల్లు కే. సి. ఎన్. విగారి ఆధ్యక్షత క్రింద జాతీయము 18వ తేదీని సోమవారము నాడు సిమ్లాలో జరుగబోవు వ్యవసాయ విద్యాసభయందు కార్యనిర్వాహకులు ఈ క్రిందివారికి ఆహ్వాన ముంపబడినది. గౌ. ఆర్. ఏ. మాంటుగారు ఇండియా దొరతనమువారి ఆదాయవ్యవసాయ శాఖాకార్యదర్శి ఎన్. మ్యాకెన్నా గారు (హిందూదేశపు, దొర తనమువారి వ్యవసాయమంత్రి) గౌ. జి. జి. స్టీముగారు ఎం. లీకోగారు (కాకాపూరు వ్యవసాయకళాశాలాధికారి) గౌ. సి. ఎ. హెచ్. బెకెనెండుగారు (పంజాబు వ్యవసాయశాఖాధికారి) సర్. సి. చిట్టావినుగారు (నాగపూరు) డి. ఆర్. వెలిగారు (బీహారు). ఒరిసా లో వ్యవసాయశాఖాధికారి) డాక్టరు హెచ్. హెచ్. మ్యాకెగారు (పూనా వ్యవసాయ కళాశాలాధికారి ఆర్. ఎ. వుడ్డుగారు (కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కళాశాలాధికారి) గౌ. హెచ్. సార్సుగారు విద్యా శాఖాధికారి) సి. డి. బూర్జి వాడింగ్ గారు, గౌ. వి. ఎన్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు చెన్నపురి గౌ. రావగారు, సర్ రామ్మూలు సింగుగారు (కొర్రె, మాదంతి) గౌ. సర్ పట్టనీ గారు (భవనగర్) రాయబహదరు లాలా గంగారాముగారు (లాహారు) గౌ. భూషేంద్రనాథబాసుగారు (కలకత్తా) ఎన్. హింగ్లంబాథంగారు (అలహాబాదు).

పల్లికు సర్వీసు కమిషనువారి రిపోర్టును కొందలు అనధికార మహాజనులు విమర్శించి తమ తీర్మానములను ఈ సంవత్సరము ఆగస్టు 31-వ తేదీలోగా ప్రభుత్వమువారికి పంపవలెనని గవర్నరుగారు తీర్పుచేసిరి. చెన్నపురి మహాజనసభ, చెన్నపురి భూస్వామి సంఘము, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము, వాణిజ్యవాహర సంఘము, దక్షిణ భారతరక్ష సంఘము, మహమ్మదీయ మహాసభా కార్యదర్శులు, చెన్నపురి న్యాయవాదుల సంఘమును, గౌ. జి. పి. డెన్విగారు, గౌ. ఎ. సూర్యనారాయణరావు, గౌ. రా. బి. ఎం. రామచంద్ర రావు గౌ. ఎ. ఎన్. కృష్ణారావు, గౌ. పి. శివరావు, గౌ. డి. బి. ఎ. సుబ్బరాయలు రెడ్డియార్, గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు, గౌ. బి. వేంకటపతిరాజు, గౌ. యాదాజీహా నేన్ సాహెబ్, గౌ. కె. ఆర్. సూర్యనారాయణమూర్తి నా ధుడు, తెరుగడ్డ జువించారు, బొబ్బిలిరాజుగారు, న్యాయతి

సుబ్బరాయ, కుడపాంరాజుగారు, పి. రామారాయశింగారు, ఎల్. ఎ. గో. ఎం. గానువయ్యరు, మహమ్మదు హబిబుల్లాసా హేబు, వి. కామేశ్వరరావునాయుడు, డి. బి. పి. కేశవశెట్టి, ధారకోట జమీందారు, జి. రాఘవరావు, దొడ్డప్పనాయక నూరు జమీందారులగు రామభద్రనాయుడు, రా. బి. పి. త్యాగ రాయపెట్టి, పి.వి.ఎస్. నరసింహరాజుగార్లు (చెన్నపురినుండి ఉత్తరదేశములలో) పల్లికు సర్వీసు కమిషను రిపోర్టును. విమర్శించవలెనని నిర్ణయింపబడినది.

రణముఖుండు పోరుటచే నిరుపయోగమైన హైందవ వైనికుల నిమిత్తము లైహుల్లా, (బాగంజా మందిరమున బొంబులలో గవర్నరు వెల్లింగ్టన్ ప్రభువుగారు బుధవారము సాయంతనమందొక సాంకేతిక పాఠశాలను తెరచిరి. ఈ మందిరమును సర్ ఎడ్వర్డుసాన్ గారు వీరిస్వాధీనముజేసిరి. పడమర హిందూదేశ తుర్పుసంఘము వారు పాఠశాల నిమిత్తము 50,000 రూప్యముల నొసంగిరి. బొంబాయి సామ్రాజ్యయుద్ధ నిధి వారికిని, సహాయనిధివారికిని దరఖాస్తులను సామము నిమిత్తము పంపిరి. ఈపాఠశాలను నెలకొల్పుటకు ప్రధానకారణము వెల్లింగ్టన్ ప్రభుగారి ప్రతిపాదనము. ఈపాఠశాల యందు వికలాంగులైనవైయు, అంగవిహీను లైనవైయు హైందవ వైనికులు ఒకలైనై ఆధార పడకుండ కూర్చుని ఏదో వృత్తి నేర్చుకొని జీవనమును జరుపుటకు సదుపాయములు చేయబడును. రణరంగముందు అంగవిహీనులగు వైనికులకు కృత్రిమపు అంగముల నమర్చి వానితో నడుచుటకు కొంత మలవాటును కలుగజేసిన గాని వారు తమ ఇండ్లకేగునపుడు నడవజాలరు గాన ఇవట తరిగీతు చేయబడును. తుట్టుపని, వడముపని, రంగువేయుట మున్నగువిద్యలను నేర్పు తరగతులను నెలకొల్పిరి. వ్యవసాయము, కోల్ల ను వెంచు విషయములనుగూడ నేర్పెదరు. వారి పరిస్థితుల ననుసరించియు, వారి యిష్టమయినట్టియు విద్యలను నేర్పెదరు. ఇంతవరకు 75 మంది చేరిరి. వీరిలో గూర్ఖలు, పతానులు, పంజాబీలు, మదరాసీలు కలరు. ఇందులో 7 గురికి రెండుకాళ్లుపోయినవి. కాని వీరు కృత్రిమ అవయవములతో స్వేచ్ఛగ నడవనేర్చురు. 17 గురు కృత్రిమ నేర్పుకొనుచున్నారు. ఇద్దరు ఆల్లిక పనులు చేయ నుపక్రమించిరి. రి. గురు రంగువేయు పనులందు ప్రవేశించిరి. 4 గురు వడంగిపని నేర్చుకొను చున్నారు. తక్కినవారి కింకను పని నియమించ లేదు. పాఠశాల నిర్మించబడిన బ్రాగంజా మందిరము విశాలమగు బయళ్లు గలిగినట్టి దివ్యప్రాసాదము. దీనికి అద్దెలేదు. 200 మందిపైనికులు దీనియందు నివసించ వచ్చును

గంజాము మండలసభ తీర్మానములు.

కొన్ని దీర్ఘ ప్రదేశములలో నిర్బంధించిత ప్రారంభ విద్యను ఏర్పాటుచేసి పరిశీలించవలెనని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచును, గ్రామపాఠశాలలను, ఉచిత పుస్తకాలయములను స్థాపించవలెనని ధనికులను ప్రార్థించుచును పి. వే. క. పే శ్వర్లుగారు రుపపాదింప, ఎల్. రామసుబ్బస్వామి తిట్టి బలరామయ్యనాయకుగార్లు బలపఱచిరి.

కోణపురి చిల్డ్రెన్ పురము లందు మత్స్యపరిశోధనమును వృద్ధిచేయవలెననియు, ఇచ్చాపురమును ప్రత్యేక తహశీల్దార్ గా చేసితాలూకాగా మార్చవలయుననియు, ఇచ్చాపురము సోం పేటలందున్న వైద్యశాలలందు ఔషధసామగ్రి మున్నగు వానిని బాగుపఱచవలయుననియు, బుగుడ, పుట్టుపూరులందున్న వైద్యశాలల నేర్పాటుప వలయు ననియు, పద్మాకిమిడియందు తాలూకా బోర్డు డిస్ట్రిక్టు మునెసు కోర్టుల నేర్పాటుచేయవలెననియు, గోపాలపూరు, బారువరసన్నపేట, బల్లుకుంట, బుగుడ, వారణాశి, సోంపేట, పులవర, పలాసపురములందు ఇన్స్పెక్షిటు సెకండరీ పాఠశాలల నేర్పాటుపవలెననియు, అన్ని గ్రామములందును పశువులు బీడ్లు, గడ్డిపాలములు మున్నగు వానినేర్పాటుపవలెననియు, జిల్లాలో అన్ని కళల ఎడ్మినిస్ట్రేషను రిపోర్టులను, దేవాలయముల ఆదాయవ్యయములను ప్రకటింపవలెననియు, ప్రభుత్వోద్యోగులు పర్యటనము చేయనప్పుడు గ్రామములోని అనధికారులతో మాట్లాడి గ్రామముల కష్టములను విచారింపవలెననియు బ్రంకురోడ్డుల మూలమున నగు వ్యయమును ప్రభుత్వదాతుమునుండి యిచ్చి, గ్రామోద్ధవ్యయములను స్థానికపాలనా సంఘము లిచ్చునట్లు ప్రభుత్వమువారి రిపోర్టు చేయవలెననియు తీర్మానము లామోదితములైనవి.

17 వ తేదీనాడు భూమిప్రయుక్త రాష్ట్ర తీర్మానము చర్చింపబడినది.

సమకాలికాభిప్రాయములు

(౧)

బుణ సౌకర్యములు

బుణసౌకర్యములు లేకపోవుట మూలమున చిన్న చిన్న వర్తకులు వృద్ధిలోనికి రాకయున్నారు. హిందూదేశమున నీకొరత విశేషముగ నున్నది. బుణములనిచ్చి వర్తకుల నభివృద్ధి చేయ మైసూరు దొరతనము వారిటీవల యత్నించియున్నారు. అనేకమగు నాటకము లుండుటచే నీ పద్ధతి విశేషమగు లాభ మొసగుచున్నది. ప్రాప్య దేశమున నీ విషయమై విశేష మగు శ్రద్ధ వీసికొన బడినట్లు కానవచ్చుచున్నది. ప్రత్యేకముగ నొక శాసన మిటీవల నొసంగబడెను. బుణ సౌకర్యము లకు గాను ప్రజలయందు అన్యోన్య బాధ్యతాయంతములగు సంఘముల నెలకొల్ప బడినవి. హిందూదేశమున గూడ ప్రాన్యలోకాలె నిట్టి సంఘముల నేర్పరచిన చాల యుక్తము. —హిందూపత్రిక.

గండి పోతురాయి, అనంతరూపములు.

గండి పోతురాయి అనునది యొక కలా విగ్రహము. దానినిగూర్చి మేమును స్వయముగ విచారించితిమి. చాలకాలమునుండి యది తేనెపాములలో పూజింపబడుచుండెనట. కాని యాదేవతయే ఫణ్డాంగురాయి రూపమున అలమారు సమీపమున, తాతపూడి, కపిలేశ్వరపురము గ్రామములవద్ద కాకు రాళ్ళమాపమునను ఇటీవల నాలుగు సంవత్సరముల లోపల నెవెలసి పూజింపబడుచున్నది. ఆ దేవత యింకెన్ని రూపముల నెత్తవచ్చునో తెలియదు. ఆ రాళ్ళవద్ద ప్రతిదినమును ముఖ్యముగ పర్యదినములందు కోళ్ళును, మేకలును చంపబడును. ఫణ్డాంగు రాళ్ళయందును, కాకురాళ్ళయందును ఏ భావ ప్రకటనకలదో మేమాహింపబడాలము. ఏవో మహిమలను ప్రాణరక్షణాది శక్తులను గలిగి యున్నవను భ్రమతో జనులు విగ్రహములను కొలుచుచున్నారు. మనదేశమందుగల ప్రతిమలన్నియు నిట్టివే. అక్కడక్కడ కొన్ని విగ్రహములు మాత్రము భావములను స్ఫురింపజేయునవిగఁ జెక్కబడినను, అవి కూడ భావములను స్ఫురింపజేయుటకు సాధనములుగఁగాక యుపాస్యములుగనె యుపయోగింపఁ బడుచున్నవి. హిందూ దేశతా విగ్రహములు యథార్థమగు ఈశ్వరోపాసనను నిర్మూలము చేయుచు దేశమందు మాఘ్యమును నెంపొందించుటకు సాధనములుగా నున్నవనట మాత్రము వాస్తవము. —(ధర్మసాధని)

మనసరి శ్రమలు

మస్తుసామగ్రి విశేషమున్నది. వాటుపను మాటీలకు, లోపములేదు. అయినప్పటికిని మన పరిశ్రమలు నీర్లుగావున్నవి. తినివధనము లేకపోవుట, ప్రజలు ఘన కార్యమును తలపెట్టు స్వభావము కలవాట గాకపోవుట అను నీరెండు కారణము లిట్టి దుస్థితికి మూలములై యున్నవి. ఇందుకు పంజాబుదేశమే తార్కాణము. ఇరవితొండి సాునకుసుమారు రు 18,978,559 ల విలువగల వర్మములగుమతి యగుచున్నట్లును, 20 లక్షల మాటీలన్నట్లును లేక్కలవలన స్పష్టమగుచున్నది. ఇట్టిసౌకర్యములు గలిగియున్నను శుభ్రపరచిన వర్మములీ దేశమంతటవచ్చినట్లు గాని, ఇచ్చటనుండి ఎరుమతియై నట్లుగాని నిదర్శన మేమియు గానరాదు. తోడ్గను శుభ్రపరచు విధానములు ప్రాచీనకాలముల నాటివై యుండుట చేతను, వర్మములు నాణ్యమైనవి గాక పోవుట చేతను, తోడ్గపరిశ్రమ వృద్ధి నొందినది గాదు. కాడ అనుచేపయొక్కనాన నుపయోగించిన తోడ్గ చక్కగ బాగుపడును. హిందూదేశమందలి చేపలవలన (క్రమముగ తయారుచేసినయెడల) శ్రేష్ఠమగు నూనె రాగలదు. ఇవిగాక మరికొన్ని విషయములలోగూడ శ్రద్ధవీసికొనవలయును. జంతువులను చంపుట యందు కొన్నిచర్యములు దగ్ధమగు చున్నవి. పశువులకు మౌకలువేయుటవలన మరికొన్ని పాడగుచున్నవి. సున్నమున విశేషకాల ముండినందునను, ఉప్పులో నూరవేయుటచే వర్మములు ధ్వంసమగుచున్నవి. వర్మములను శుభ్రముచేయుట కన్యత్యయగ సామగ్రిక లోటులేదు. గనుక అనేకమగు తోళ్ళయంత్రకాలల నేర్పజచి తోళ్ళును శుభ్రమొనర్చు నీరాట్ట్రమున విశేషమగు నవకాశమున్నది. హిందూపత్రిక.

స్థానిక వార్తలు

101

బల్లారిసరస వినోదినిసభ:— రేపుసాయం కాలము 5 1/2 గంటలకు ఈ సభవారు విప్లవరాయ పురమందిరమునందు “రామదాసు” నాటకమును ప్రదర్శించుదురు.

రివిన్యూ బోర్డు:—రివిన్యూబోర్డులో ప్రథమ వర్గము లుగావున్న రాబట్ట క్లెర్కుగారి స్థానమున భాను బహద్రుని ఎంపి. అలా జుట్టను సాహేబు బహద్రుగారు వచ్చిరి.

దక్షిణఇండియా బ్రహ్మసమాజము:— ఇంకా బహుద్రుడను అట్లాపిట్లెల్లిభోని 97 వ నెంబరు గృహము నందలి యుపాసన మందిరమున 20 వ తేదీ ఆదివారమునాడు కె. పున్నయ్యగారు రుపన్యసింతురు.

చెన్నపురి ఆన్నదాన సమాజము:—గత పక్షమున సమాజమువారి యాజమాన్యముక్రింద 450 మంది పేదల కన్నవాన మోదర్యులయెను.

హరికథా కాలక్షేపము:— అక్కిరియనబీధి యున జనశ్రౌంధవ మందిరమున 27-వ తేదీ సాయంకాలము 4-15 గంటలకు శ్రీమతి సి. సరస్వతిబాయి గారు యక్ష్మికాశ్యాణ కథాకాలక్షేప మొనర్తురు.

సిమ్మ బాత్మస్థరణ సంఘము:— ఈ సంఘము తరఫున 20-వ తేదీ ఆదివారమునాడు మునున 8 గంటలకు వ్యాసపాడిలో మన్న రాత్రిపాకకాలలో స్వామి బ్రహ్మానందగారు “సహకారము” ను గూర్చి యుపన్యసింతురు.

చెన్నపురి “ఎక్స్‌ప్రెసు” క్లబ్:— ఈ సంఘము తరఫున సంఘభవనమున ఈనెల 19వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5-45గంటలకు వి. రామవారాగారు “జాత్యైక్యత సాంఘిక న్యాయము”ను గూర్చి యుపన్యసింతురు. తత్ఫలము మన డాక్టరు ఎం. విజయరావువులు బిల్లగారవ్యక్తుల వహింతురు.

కృష్ణస్వామి అయ్యరు పఠనమందిరము:— ముదికొండలో ఈపఠనమందిరముయొక్క ద్వితీయవార్షికోత్సవము ఈనెల 21వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు ఎడ్వర్డు నెకండర్ పాకకాలలో స్వదేశమిత్రును పత్రికా సంపాదకులగు పి. కింగస్వామిఅయ్యంగారి ఆధ్వర్యముక్రింద జరుగును. తత్ఫలముమన వి. మాధవఅయ్యగారు “పాకనత్వము”నుగూర్చి యుపన్యసింతురు.

తపాలాసంచల దొంగతనము:— మునస్వామి యను వానియొద్ద కొన్ని సందులన్నవని తెలియరాగా పొరుగుటవున సము పోస్టుమాన్లరా సమాచారమును పోలీసు వారికి తెలియజేసెను. వాట్టిటవున కోర్టులో శేసు దాఖలై నది. తాను నిర్దోషున ముద్దాయివాదమును గలు నమృత మేజిస్ట్రేటుగా రతనకి 10 వెళ్ళులు కక్షను విధించిరి.

దొంగతనము:— రామస్వామి వీధిలో కొత్తరముండిన నేల కట్టెలుగారి యింట పట్టుబట్ట ఆరగింపబడి యుండ మున్న మధ్యాహ్నము రాసన మొదలియును వాడింట ప్రదేశించి యాబట్ట నెత్తుకొని పోయెను. చీలుకానట్లయి ఆతని నాననీసి ఏమిపట్టుకొని పోవుమందిరిని యడుగు, ముక్తయి జవాబు చెప్పక పున గురిచేసారంభించెను. పోలీసు జవానాతని వెంబడిపోయి పట్టుకొనగ నై సమాచారము జేరినది. మేజిస్ట్రేటుగారి ముద్దాయికి 2 వారములు కఠినకక్షను విధించిరి.

రామపురము పోలీసుల సంఘము:— మదరాసు యుగ్గనిధికోసమ హిందూలు, తమ కలకత్తాలోనున్న టుక్కుకట్టులో కట్టెలులను కొనుటకు నానాదించుటకు గాను గురునాథుని సాయంకాలము తిత్తేంఘము తరఫున యొక సభ జరిగెను. 50 భాగములు కొనుటకును, కట్టెలులు సుందరముగ్గి కట్టెగారి శేరున కొనుటకును మొత్తకి 50 వంతున బహుమతిలు చెన్న పురి యుద్ధనిధి కిచ్చుటకును మిగిలినది రామస్వామిలు సంఘమునునకునీర్వహించుచునెను.

ఉద్యోగులు:— నెలపు కాగనె ఎఫ్. ఆర్. హెమ్మిని డ్యుగార్సు (సహకారసంఘ రిజిస్ట్రార్) పెజిస్ట్రేటుగ పని చేయుటకు నియమింపబడిరి.

ఇండియా కార్యాలయమున ఏక్రింది మార్పులు జరిగినవి. ఎఫ్. ఎల్. కార్యకనుగారు ఆర్థికశాఖా కార్యకర్తగను, సి. ఎల్. కిషుగారు ప్రైవేటు కెక్రటరీగను నియమింపబడిరి.

శ్రీధరవత్తవ్యబోధిని సభ:— ఈ సభవారి యాజమాన్యమున నిన్న సాయంకాలము జరుపబడియుండవలసి సంశయపుఁ గచ్చేరి అనాకోగ్వరశేషున కాలగాయకులు రావీకతమునకుగతెను. వేదాంక పాకటవిద్వాంసులను సభ్యులనుమాన్యరసమున నోలబడించిరి. బ్రహ్మశ్రీ లక్ష్మణాచార్యులవారు జరియండి రాసందున, రాబోవు శుక్రవారము, శనివారము, ఆదివారము కాలక్షేపము జరుపబడునట్లు నిర్ణయింపబడెను.

యువబుణములకు చందాలిచ్చిన వారిశ్రేయ.

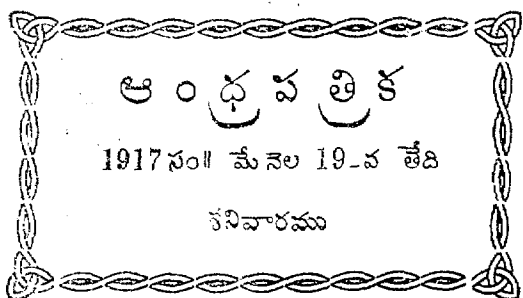
884 రావుబహద్రులు యు. ఎల్. వేంకటరామయ్య	
ఎల్. వేంకటరామయ్యగారు	5000
885 సి. ఎస్సానుకంపెనీవారు	1000
886 హెచ్. పిట్టిగారు	20000
887 మిస్సు. ఎస్. కింగుగారు పెర్రు. హెచ్. సి. కింగుగారు	700
888 వల్లభు. హెచ్. ప్రొక్కరుగారు	3000
889 మదరాసు ఎడ్మినిస్ట్రేటర్ గారు	6300
890 ఎల్. రత్నబందుగారు	1000
891 వి. రాబట్ట పేటుగారు	500
892 కి. కృష్ణన్ నందియారుగారు	10000
893 హజారామల్ మల్తాను మల్లు ఏబంటు ఆనాపెల్. చందుగారు	800
894 పి. రామచంద్రయ్యగారు	200
895 కలనల్. టి. ఎల్. డి. రెన్న పేయ్యారుగారు	1500
896 చెన్నపురి ఆన్నదాన సమాజము	1000
897 రికడెంకు పి. ఎల్. ఏబిగారు	3000
898 దివానుబహద్రులు డి. శేషురిరావు పంతులు గారు	14000
899 కెప్టను డి. ఓ. హెన్రీగారు	2000
400 వి. ఎల్. విశ్వనాథరావుగారు	200
401 కొచ్చిదివాగుగారు	8100
402 జి. కె. సాదేటిగారు	1500
403 హెచ్. ఆర్. బోసుగారు	1600
404 సి. ఆర్. పాథసాధి అయ్యంగారు	3000
405 కే. ఇ. వై శెట్టుగారు	3000
406 రామచంద్రమహాదేవ గోవాపర్లగారు	15000
407 జి. రామచంద్రమేరిగారు	1100
408 పి. అయ్యలవాహిద్దగారు	500
409 లెఫ్టినెంటు కల్లెలు డి. వల్లభు కాన్స నాల్ గారు	2000
410 చందంగపొయిలి యూనివర్సిటీ హాజీగారు	300
411 చున్నరమండలబొద్ద ఆళ్ళకులు	50000
412 ఇ. బొర్రెమ్మగారు	1000

బల్లారి సరసవినోదిని సభ 764

ఈ సభవారు ఈ దినము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు
లవ-మళ
అను నాటకమును
రేపు ఆదివారము సాయంకాలము
5 1/2 గంటలకు
రామదాసు
అను నాటకమును
నిక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో
ప్రదర్శించెదరు.
ధర లెప్పుట్లవలెనే.
రావుబహద్రులు }
సి. హెచ్. గాడ్. } వి. మాధవరావు
జనరల్ సెక్రటరీ.
ప్రెసిడెంటు.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్ర మహాసభ	2
నాట్య క్రమమున జారుగారి సంగమము	3
ముఖ్య సమాచారములు	4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆంధ్రోద్యమము	6
వాస్తవ - వ్యాఖ్యలు	7
విరోధానుభవసంగ్రహము	
విదేశీ సంక్రమములు	8-9
గంజాము సాంఘిక సభ	10
ఇంగ్లీషు సంక్రమములు	11-12
ఆంధ్రోద్యమము	13
గంజాము	14

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రోద్యమ ఫల ప్రాప్తి కాంక్ష దేశము మూలాధారము. ఆంధ్రదేశనివాసము సాంప్రదాయాచారములు భాషాపాఠము ప్రజలకు వ్యక్తిత్వమును గల్పించుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు మొదలగు భిన్నమతస్థులు గలరు. ఆర్యులు ద్రవిడులు ఆదిమవాసులు ఘనుగు భిన్నజాతీయులు గలరు. బ్రాహ్మణాది నానావర్ణములవారు గలరు. భిన్నమతస్థులు భిన్నజాతీయులు భిన్న కులజాతుల దేశపాఠమును భాషాపాఠమును గలిగి ఆంధ్రనానుమును గలిగి ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వమును బ్రకటించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశవాసు లే జాతివారైనను నే మతమువారైనను నే కులమువారైనను సాంప్రదాయములపై ఆంధ్ర ప్రజాభ్యుదయము నందు సమానబాధ్యతను గలిగియున్నారు. మతములు వేరైనను కులములు వేరైనను జాతులు వేరైనను దేశవికాసమునందును భాషావికాసమునందును ప్రజలకు సమానబాధ్యత గలదు. వివిధమతస్థులకు మతభేద మున్నను వివిధకులస్థులకాచారభేద మున్నను వివిధజాతులకు సాంప్రదాయభేద మున్నను వారలకు భావైక్యమునకు దేశమాధారముగనున్నది. ఆంధ్రదేశవాసమువలన భిన్నమతస్థుల కాంక్షించువులు ఆంధ్ర మహమ్మదీయులు ఆంధ్ర క్రైస్తవులు అను వ్యక్తిత్వము గలుగుచున్నది. దేశవాసమువలనను భిన్న కులజాతుల కాంక్ష బ్రాహ్మణులు ఆంధ్ర శ్రీమతియులు ఆంధ్ర క్రైస్తవులు అను వ్యక్తిత్వము గలుగుచున్నది. ఆంధ్రదేశవాసమువలనను నార్యులకు ద్రవిడులకు కర్ణాటకులకు పాశ్చాత్య మేర్పడుచున్నది. హరితులకు పామరులకు దేశ కాంక్షవ్యము వలన పాశ్చాత్య మేర్పడుచున్నది. రాజులకు రైతులకు భూస్వాములకు పనివాండ్రకు శ్రీమంతులకు సామాన్యులకు దేశ బాంధవ్యము సమానప్రతిపత్తిని గలిగించుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రయోజనము వివిధమతములవారికి వివిధజాతులవారికి వివిధకులములవారికిని విశ్వాసప్రత్యయమును గలిగించి వాటి పురోస్పదికి సాధనములను

గల్పించుటయొక్కది. మాతృపదపీఠ భ్యాసమును జేయునపుడు జాతిభేదము మతభేదము కులభేదము లేదు. ఆంధ్రదేశవాసులందరును సాంధ్రసంతానులు. అన్ని జాతులకును కులములకును మతములకును సమానకారము ప్రతిపత్తి గలదు. ఈ కారణముననే ఆంధ్రమహాసభారంభము నందు సభా మంటపము నందు హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు బ్రాహ్మణాదులకు ఆర్య సమాజమతస్థులు సర్వేస్వరుని వారి వారి మత సిద్ధాంతముల ననుసరించి ప్రార్థించుట యాచారమైనది. ఈ యాచారమునం దాంధ్రవ్యక్తిత్వమునకు నూతన శోభ గలిగినది. ప్రజావ్యక్తిత్వమునకు మూలసాధనములు మతము సాంప్రదాయాచారములు గావనియును సామాన్యలాభముల నియును విడితమగుచున్నది. ఆంధ్రులకు జాతిమతకులభేదములున్నను వాటిని వేరొదిలి ప్రత్యభిజ్ఞానమును గలుగజేయుట కాంధ్రోద్యమము సాధనమై యున్నది. ఆంధ్రదేశవాసులైన సకలసంఘములకును సాంధ్రోద్యమమువలన నుపకృతి గలుగవలసి యున్నది. ఆయుషకృతి దేశాధారసంజనితంబు లగు సంపదలవలనను భాషాధారమున గలిగేడి విజ్ఞానము వలనను గలుగవలసి యున్నది.

ఆంధ్రదేశమునందు పర్యావృత్తంబైన యాంధోళమును బరిశీలించినపుడు సకలసంఘములందును ప్రచండమైన మేర్పడిన దని విశదమగుచున్నది. ఆంధ్రభాషను మాటలాడెడి ప్రజలు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు వివిధప్రాంతములందు నివసించుచున్నారు. ఈ క్రింద నుదాహరించిన ప్రజలందు విశేష భాగ మాంధ్రదేశమునందు నివసించుచున్నారు.

బలిజలు	1041247	తెలంగాలు	47676
బోయలు	425829	బ్రాహ్మణులు	460819
కెరికెలు	56404	తెలంగాలు	498762
కొంగులు	67028	కోమట్లు	498295
కోయలు	52755	కుమ్మరులు	134075
మాదిగలు	807986	సాలెలు	358482
సాతాపలు	47921	ముత్రాచలు	152422
బుడెలు	549709	రాజులు	102845
మలలు	1511812	పంగులు	184000
దేవాంగులు	285504	గమ్మలు	158658
గవరలు	50515	గొల్లలు	904192
ఈడియలు	261285	ఇంగులు	56774
జటపులు	62608	కాళింగులు	83442
కాళింజులు	51558	కమ్మలు	1126095
కంసాలులు	295589	కాపులు	2672549
ఉన్నులు	115228	వెలమలు	487297
తొట్టిలు	155748	చాకర్లు	287109
వసుగనులు	58121	వడమలు	42867
యాళులు	50411		

వివిధకులముల యందును ప్రచండమైన ప్రచలనము గలుగుచున్నది. దేశమునందంతటను నేటేటను శాఖాసభలు గూడుచున్నవి. ఆ సభోద్యమమునకును సాంధ్రోద్యమమునకును గల సమాశ్రయ సంబంధము వేరొక వ్యాసమునందు జచ్చించబడును.

గంజాము - భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు.

గంజాముమండల సభలో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుండట యవసరమును నొకతీర్మానమును తీర్మానపరిచి యుటచేరింది. ఆ తీర్మానమును పాపాపింపవలదని ఆంధ్రప్రతినిధు లుద్ఘోషించిరి. అంతట ఉత్తరము సభను నదలి వెళ్ళినయ, ఉభయములకును రాజీకుదుర్పుటకయి దివ్య భాషానూరు కేళపవిత్ర గారు చాల పరిశ్రమచేసినను

లాభము లేకపోయిన దనియు తెలియవచ్చుచున్నది. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లావశ్యకములని ఆంధ్రసభ గడచిన నాలుగు వత్సరములనుండియు తీర్మానించు చున్నది. ఆంధ్రోద్యమమున కీ ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమే ప్రాణమువంటిదని చెప్పవచ్చును. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములవసరముని లోకమాన్యతలకు, శ్రీమతి బెసంటు, మహామతి అరవింద ఘోషు మొదలగు ప్రముఖులు తమ యభిప్రాయములను చెలిపియున్నారు. హోమురూలు లీగువారు ఆంధ్రదేశమును ప్రత్యేక పరగణాగా భావించి దానికొక హోమురూలు సెక్రటరీని నియమించియున్నారు. దేశీయమహాసభాస్థాపితోపసంఘమువారు పదునొకండు తెలుగుజిల్లాల కొక ప్రత్యేక స్థానసంఘము నొసంగవలసినదని కాంగ్రెసుకు సిఫారసు చేసియున్నారు. మొన్న గూడలూరులో జరిగినరాష్ట్రీయసభలోని ద్రావిడ ప్రముఖు లందరును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములనిన చాల సానుభూతిని కనుపర్చినారని తెలియవచ్చుచున్నది. గౌరవనీయులగు చిదంబరనాథ మొదలియారు, రామానుజాచార్యులు, పి. పి. మాధరావు మున్నగు మన ద్రావిడసోదరులును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు కావలయు ననియే పలికి యున్నారు. గంజాముమండల వాసులగు ఆంధ్రసోదరులు కొందరు ఆంధ్రమహాసభలలో ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము కావలయు ననియే పలికి యున్నారు. గాదె రాఘవరావు పంతులు గారందొకరిని తలంచుచున్నాము. గంజాముమండలమునం దయినను భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగాని ఆంధ్రరాష్ట్రముగాని వలదను ఆంధ్రులు విశేషముగా నుండబోరు. కాని ఉత్కలలు దక్షిణమున పర్లా కిమిడివఱకును ఓడ్రరాష్ట్రములో జేర్పవలసినదని చేయుచున్న ఆందోళనమే గంజాము ఆంధ్రు లీ దృఢభావము నవలంబించుటకు కారణమని తలంచుచున్నాము. ఉత్కలలు గంజాముజిల్లాలో మూడింట రెండు భాగములను ఉత్కలరాష్ట్రములో జేర్పవలసిన దని కోరుట కేవలము అక్రమము. జమీదారు లుత్కలయినను ప్రజలు ఆంధ్రులే గల జమీనులు చాల గంజాములో గలవు. పూర్వచారిత్రములను బట్టియు, ప్రస్తుత జనప్రాబల్యమును బట్టియు ఋషి కుల్యవఱకును ఆంధ్రదేశమే యని వ్రాయుటలో తప్పుండజాలదు. ఋషికుల్యకు క్రిందిభాగమున ఓడ్రులున్నచో ఉత్తరా రాష్ట్రము, కోయంబుత్తూరు జిల్లాలలో నాంధ్రు లున్నట్లు భావించుకొనవలయును. ఉత్తర ఆ రాష్ట్రముగాని, కోయంబుత్తూరుగాని నాంధ్రదేశమున జేర్చుమని ఏ యున్నత్తుడును నడుగడు. బరోడామహారాజు మరాఠా కులజుడు. ఆయన యేలునది గుజరాతు దేశము. అట్లే ఉత్కలజమీదారులు పర్లాకిమిడి, ధారాకోట, మందస మొదలగు జమీనుల ననుభవించుచున్నారనునంత మాత్రాన ఆ జమీనులను ఉత్కల రాష్ట్రములో జేర్పవలయునని వాదించుట వెట్టి. అయినను ఒక రాష్ట్రమును నిర్మించునప్పుడు గణిత శాస్త్రప్రకృతిప్రకారము అంక గ్రామము నింక గ్రామము చేరకుండ ఖండితముగ సరిహద్దు గీతను గీయుటకు ఏమానవుల కయినను ఏలుపడదు. బేహారుకు చేరవలసిన తాలూకా లింకను కొన్ని బెంగాలులో గలవు వానికొకటికయి కొంత యాంధోళన మిదివఱకు బేహారు చేసియుండిరి. మధ్యపరగణాలో తెలుగు దేశమునకు జెండవలసిన తాలూకాలు కలవు. రాష్ట్ర మొకటి ఆంధ్రులకు గాని, ఉత్కలకు గాని నేర్పడినతరువాత పరిష్కరింప బడవలసిన స్వల్ప వివరము లివి యయి యున్నవి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు

అసలే నడచుటకును, ఈ వివరముల విషయము అభిప్రాయభేదములుండుటకును జాలవ్యత్యాసము కలదు. మా గంజా మాంధ్రసోదగులు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణమునకు తమ మండలసభలో ముందయినను నొప్పుకొనెదరని విశ్వసించుచున్నాము. అటుపయిన ఉత్తరాంధ్రదేశములకు సరిహద్దును గీయుటలో నచ్చటి ఆంధ్రుల న్యాయమయిన హక్కులను ఏ ప్రభుత్వమువారయినను నిరాకరించుటకు వీలుపడదనియు, వారి ఘోషమున మరల పది జిల్లాల ఆంధ్రులుండి వారి స్వామ్యములకయి పోరగల రనియు నమ్మకముగా జెప్పుచున్నాము.

విద్యావ్యవస్థ

ప్రస్తుత యుగము విద్యావిషయాభిప్రాయములలో గొప్ప పరివర్తనమును గలిగించినది. జర్మనీల నిరుపమాన కార్యదక్షత్యమునకు కారణము వారి విద్యావ్యవస్థలే యని లోకమునకు బోధపడినది. జర్మనీదేశమునం దెట్టి నిరుపేదలకుటుంబమున జన్మించినను బాలకుడు తెలివితేటలు గలవాడుగా నుండేనని ప్రభుత్వమువారు వాసికే యభిమానవిద్యయో దానిని సాంగోపాంగముగ జెప్పింతురు. అట్టి బాలుడు జాతీయధనముగా పరిగ్రహించబడును. ఏపిల్లవాడు ఏ విద్యలో విశారదుడు కాగలడను సూచనలు కలవ్రా ఆవిద్యవాడు పూర్వముగ నభ్యసించి దేశమునకు మేలు చేయవలయునను కోరికయే విద్యాధికారుల ముఖ్య సంకల్పము. వానికి కావలసినన్ని యవకాశములను కల్పించుటచేత వాని పరిశోధనముల వలనను, కృషివలనను, బుద్ధికుశలతవలనను దేశమునకు మహాపాకారము మొత్తము మీద కలిగి జాతి వృద్ధిలోనికి వచ్చును. జర్మనీలో ప్రతితరగతి బాలికా బాలకులకును కర్మవిద్యలు సయితము ఏదోయొక జీవనాధారమున కయి నేర్పబడుచున్నవి. ఈ నిరుపమాన విద్యావ్యవస్థలే జర్మనీయొక్క మహోన్నతస్థితికి కారణము.

మొన్న మొన్నటి వఱకును నింగ్లాండులో విశ్వవిద్యాలయపు చదువు ఎవరో కొలదిమంది అగ్రజన్ముల కను నాచారమే. వాడుకలో నుండెను. తక్కువ తరగతులవారి పని కృషివాణిజ్యాదులను అభిప్రాయము సర్వత్ర చెల్లుచుండెను. ఆ కృషి వాణిజ్యముల కయినను గట్టి సాంకేతిక విద్య యన్నచో దక్షత్యమేర్పడి జాతికి లాభమెక్కువయని ఇటీవల జర్మనీని జూచి నేర్చుకొనుచున్నారు. ఇప్పుడింగ్లాండులో అక్షరములతరగతి వద్దనుండి విశ్వవిద్యాలయ తరగతుల వరకును వెళ్లుటకయి ప్రతిబాలకుని కవకాశ ముండవలయుననియు, పేదరిక మొకవిఘ్నముగా నుండకూడదనియు, మేధాశక్తి గల బాలురను ప్రభుత్వము వారు జాతీయధనముగ పోషించవలయుననియు నూతనాభిప్రాయములు బయలుదేరినవి. వీనిని ఫిషరు విద్యాంగమంత్రిగా రిమలులో పెట్టుచున్నారు. 14 సం॥లవఱ కింగ్లాండులో నిర్బంధముగ విద్య జెప్పుదురు. తరువాత విద్యాధి పాట్లకూటి కయి పనిలో ప్రవేశింపవలసి వచ్చినను, వానికి ప్రతిదినము పని పూర్తియైన తరువాత 18 వత్సరములవఱకు విద్య జెప్పుదురు. ఈ విధమున జాతీయదక్షత్యమును జాతీయ యత్నత్తిని వృద్ధిజేయ బోవుచున్నారు. వాణిజ్యములో గాని, వ్యాపారములో గాని, వ్యవసాయమునందు గాని, సారస్వతమునందు గాని, మతమునందు గాని, వేదాంతమునందు గాని, ప్రకృతిశాస్త్రములందు గాని, లేక సూతన కల్పనములయందు గాని

ఏ విద్యాధి బుద్ధివికాసమును జూపునో వానికి మొదట విద్యాధివేతనమును, తరువాత ఉద్యోగము, పిమ్మట కార్యనిర్వహణమునకు యధమును ప్రభుత్వమువారి సంగతులయో, లేక యిప్పించుటయో జరుగుదు. విద్యవలననే ఐహికా ముష్టిక సుఖములు చేకూరు నను నీతి నిశ్చయింప గట్టిగా గ్రహించినది. ఇంగ్లాండు ప్రాంసులలో జననములు తగ్గుచున్నవి. మరణములు హెచ్చుచున్నవి. గ్రేటుబ్రిటనులో వారమునకు ఒక్క వెయ్యి శిశువులు మరణించుచున్నారట. సుఖజాడ్యము లకరిమికిముగ ప్రబలియుండుటచే జననములు తగ్గుచున్నవి. యుద్ధమునకు పూర్వము నాలుగు వత్సరములలో గ్రేటుబ్రిటనులోని వృద్ధులుములలో నయిన వత్సరములకు లోపు ఈడు గలిగి మృతినొందిన బిడ్డల మొత్తము ఈ యుద్ధమువలన గ్రేటుబ్రిటనులో జచ్చిన ప్రజల కంటె హెచ్చు. ఇంత శిశునాశనము జాతికి చేటనియు, తల్లితండ్రులకు శిశుపోషణ మాగ్గములు, ఆరోగ్యవృద్ధులు, సరియైనవిద్య కలవబడి విజ్ఞానము వ్యాపించినచో ఈ యపారనష్టము తప్పి జాతి బాగుపడుననియు విజ్ఞులనుచున్నారు. స్త్రీలకును, పురుషులకును, బాలురకును, బాలికలకును లింగభేదములను వివరించుచు, సుఖజాడ్యముల వలన బాధపడక జీవితము నెట్లు కాపాడుకొనవలసినదియు నేర్పు పద్ధతులను పాఠశాలలలోను, గృహములలోను పవిత్రాంతరంగముతో నేర్పవలయుననుచున్నారు. నాగరిక ప్రపంచమునందు విద్యనిట్టి మహోదారసంకల్పములతో గలపవలయునని పాటుపడుచున్నారు. ప్రౌఢవజాతి అజ్ఞానముద్రమున మునిగియున్నది. మనదేశములో విద్య సామూత్రావశిష్టము. జర్మనీ, ఇంగ్లాండులలోవలె విద్యావ్యవస్థలు మనదేశమునందును ఆచరణములోనికెప్పుడు రాగలవ్రా గదా?

నేనును సత్రికను ఏమేధించుట.

లండను 'నేను' వార్తపత్రిక లిఖించు కక్షవారిది. ఇది మాసింగుమముగానే అత్యంత సామర్థ్యముతో నిర్వహింపబడుచున్నది. ఈపత్రికలో బ్రదురింపబడిన కొన్ని వ్యాసములు శత్రువులు లోకములో పంచిపెట్టుట కుపయోగించునని డిజిటైజ్మెంట్లనుండి ఎగువతి కాకుండ యుద్ధ కార్యాలయము వారిచేసిరి. ఈవిధముగా రి పత్రికల యెగువతి అప్పడప్పు దాపబడినదని నేనుచు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఒక్కవార్తపత్రికను ఎగువతి చేయుట వాటిచేసినందునకయి లిఖించు కక్షవా రిష్టపచ్చట నెద్దగందరగోళము జేయుచున్నారు. మెకన్నా, రన్నియన్, మున్నగు పూర్వపురుషులు, మోరెల్, మెకలంస్కాటు, ఆండ్రెస్, లిస్మిత్తు మొదలగు ప్రముఖులు ప్రభుత్వమువారి చర్యకు కక్షనముగ విమర్శించుచు తమసానుభూతిని మాసింగుమగారికి తెలిపియున్నారు. "ఈకృత్యము వ్యక్తస్వాతంత్ర్యమునకును, రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమునకును ధింకకము." "ఈపని ప్రాతరహ్యము, ఆపనిక ఇంగ్లాండుకు సరిపోయినది" "మనమెట్టి ప్రవృత్తి ప్రభుత్వముక్రింద ఇంగ్లాండులో నున్నదియు లోకములోని ఇతర లిఖించుటకు తెలియకుండుటకయి ఇట్లు చేసివారు" "ఈ లిఖించు పత్రికవాసి, లాన్డన్ నార్త్ క్విక్ గారి పత్రికలకు స్వేచ్ఛారహిత మొసంగుట ఆపాదకరము. సిగ్గుపాలిన పని." యని వైవాచిక వ్రాసియున్నారు. లిఖించు వైదిక పత్రికలు దేశమంతటను ఈ ప్రభుత్వపు చర్యను ఖండించుచున్నవి. భరతఖండములో యేదేంద్రముండిదేశీయ వార్తాపత్రిక రెట్టి బాధలకు పాలగుచున్నో ఇప్పుడు ఆంగ్ల ప్రజలు ముఖముగా తెలిసికొనవచ్చును. ఒక్క వార్తపత్రిక యొక్క రవాణా వాసినందున కయి యంత ఆగ్రహపడుచున్న ఉదాహరణలు ఇండియాలో వార్తాపత్రికాశాసన మనిన నేనుగూడో పత్రిక పెట్టెదమనిన ముందు ధరావతు, తరువాత ధరావతు పోవుట, పిమ్మట రెండవ ధరావతు, అటు పిమ్మట హైకోర్టు కచ్చుకు, ముప్పాటిక మూడుపాళ్లు. హైకోర్టు వారేమియు చేయలేకపోవుట, ధరావతు స్థిరపడుట, అప్పుటనుండి మరల ధరావతు, మరల హైకోర్టు చిట్టచివఱకు ముద్రాలకు మును, పత్రికయు గూడ దొరతనము వాకి సంక్రమించుట ఇండియాలో వార్తాపత్రికా నిర్వహణయిన నిట్టిది. కత్తియాది మెససాము. ఇట్టి శాసనములేనిది ప్రభుత్వమే సాగదనిరాజప్రతినిధిగా రంతటి వారు పలికియుండిరి. "ఏపత్రికలు ఈ

నిరంకుశ ప్రభుత్వము వారికి-కోహుచేసి, వారి అడుగులకు మకుగుట్టా త్రవో ఆపత్రికలు పోవలసినదే. స్వతంత్రాభిప్రాయ ప్రకటనమున కి క తావు లేదు. అరగా ఈయుద్ధమును పవిత్రవంశము చేయవలసిన స్వాతంత్ర్యమును మనము పోగొట్టుకొనినచో యుద్ధమును జయించినవేమి, జయించక పోయినవేమి" అని మేంఛెష్టరు గార్డియను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. గార్డియను పత్రిక వ్రాసిన మొదటి మాటలలో ప్రతియు ఇండియా కన్యాయును చున్నది. మన కొంప అంటుకొనిన గాని మనకా బాధ తెలియదుగదా? నిరంకుశముగ వార్తాపత్రికలను శాసించుటచేత కలగు యిబ్బందుల నిప్పుకు గ్రహించిన ఉదాహరణమువారు పూర్వము గూడ్లెస్టోనుగారు దేశీయవార్తాపత్రికా శాసనమును రద్దుచేసినట్లే ఇప్పుడును తమ కృషివలన ఈ దేశపు వార్తాపత్రికా శాసనమును రద్దుచేయించెదరు గాక.

అహంభావము

"రణరంగమున నల్లవారే సంగర మొనర్పవలెనను సిద్ధాంతమిప్పుడు స్థిరముగ నామోదింపబడినదని నేను తలంచెదను. త్రవ్వట మున్నగు కార్యములను నల్లవారే చేయవలెనను సిద్ధాంతముగూడ నేల నంగీకృతము కాకూడదో నేను గ్రహింప జాలకున్నాను. ఇట్టిపనులను నల్లవారు శ్రేష్ఠతయుగ నొనరింతురనునది స్థిరపడినది. తెల్లవారిట్టి పనులను నిర్బంధమున గాని చేయరు." అని ఇటీవల పాన్ మెంటు సభలో కెప్టెనుగెట్టు అను మహానీయుడు నడివెను. ఈ సిద్ధాంతము శ్రీమహానీయుని చేతనే స్థిరపరుపబడినచో ఇతరులచే స్థిర పరుప బడినచో మే మూహింప జాలకున్నాము. ఇట్లు స్థిరపరుపబడిన ట్టింతవరకును బాధ్యతగల ఏ యధికారియును ఏపత్రికయును ప్రకటింపి యుండలేదు. భారతీయులు రణరంగమున శత్రువుల మార్గములుచూడే దేశము వారికిని తీసిపోవువారు గాని వారి పర్యక్రమమును కనులార గాంచు మాళ్లులు. ఫ్రెంచి, జనరలు స్టెట్సు, జనరలు మాడు, మున్నగు పలు పురుషేనానులును ప్రధాన మంత్రి, ఇండియా మంత్రి మున్నగు బాధ్యతగల అధికారులును శ్రీబాద్మిస్వామియను గూడ వేశాల్ల కొనియాడియుండ నీగెట్టుగా రిట్టి నిష్ఠురవచనంబుల నికృష్టంబుగ చదివి చుట్టుమతిని సూచించుట చాల శోచనీయును గాని తీరి భావమున పొగ్గానువారు చాల నరుదని మే మెరుంగుదుము గాన నిట్టియువ్యాదవాక్యముల నంతగా లెక్క నేయట యనవసరము.

పరపతి సంఘముల రిజిస్ట్రారు

పరపతి సంఘముల రిజిస్ట్రారుగా హెమ్మింగ్సువే సి. ఐ. ఎస్. దొరగారు స్వామిశక్తి పీఠ్ గారి స్థానములో నియమింపబడుట ఆశ్చర్యమును కలిగించినది. 1916-వ సం॥ 21-వ నవంబరున చెన్నపురి శాసనసభలో గౌరవనీయులగు నరసింహ అయ్యగారు ఈ యుద్యోగమును చాలకాలమువఱకు భారతీయులకే యొసంగవలసినదని యొక తీర్మానము సుపపాదించిరి. ఐ. సి. ఎస్. దొరలకుండు భారతీయోద్యోగీయులు ఈ పరపతి సంఘవ్యాపకమునం దెక్కువసానుభూతిని జూపగలరని ప్రజలు తలంచుటయును, ఐ. సి. ఎస్. వారి కీయుద్యోగము సయితము చెందగూడదని అనుకొనుటయు ఈ తీర్మానము యొక్క యుద్దేశములును ఆలెన్జాండరు కాష్ట్యగారు జనాభిమ్యును పోరనేవోద్యోగులకు (ఐ. సి. ఎస్. వారికి) ఒసంగబడవలసిన ఉద్యోగములలో నిది యొక్కటిగా గ్రహింపబడునని తలంపవలదనియు, అట్టి ఆలోచన ప్రభుత్వము వారికి లేదనియు, నెలనీయగా తీర్మాన ముపసంహరించుకొనబడినది. కాష్ట్యగారి మాటలు చెప్పి అయిదు నెలలయినను కాలేదు. ఈ యుద్యోగమును ఒక ఐ. సి. ఎస్. దొరగారికే యిప్పించిచ్చివారు. ఇక తీర్మానముల సంబంధమున దొరతనమువారి సంగతి అభయదానముల నెట్లు స్వీకరింపవలయునో వ్రాయవలయునా?

ఇంగ్లాండు స్వరాజ్య సమగ్రము పరిష్కరించుటకయి లాయడూబాగ్ గారు చెండు సూచనములను జేసిరి. 26 నేమన లిస్టుపరగణాలకును స్వపరిపాలనమునొసంగెదరట. కాని ఆలోచనపరగణాలను విడదీయదురట. ఆలోచన క్షిప్రమున్నచో గి సంవత్సరములలో నేమనలిస్టులలో జేరకచ్చును. చేరని యెడల అయిదు సంవత్సరములలో పూర్తిగా ఈవ్యవహారమును తిరిగి పరిశీలించును. ఈయనసూచనము రెడ్మండుగారి కిష్టము గానియెడల ప్రభుత్వమువారు విశేష ప్రయత్న సభను గూర్చి స్వపరిపాలనా విషయమునందు చర్చించెదరట. సభవారు స్వపరిపాలనా సంకల్పమును పార్లమెంటువారి అంగీకారముకొరకుండు సిద్ధముచేయదురు. ఆలోచన లేని స్వరాజ్య మననములేదని రెడ్మండుగారు మొదటి సూచనమును నిరాకరించిరి. రెండవ సూచనమున కంగీకరించిరి. ఈ రెండవ సూచనమునకు ఆలోచన సాయకులకును, వారి కార్యనిర్వహణ సభవారికిని నిష్ఠుమలేదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఒకరికి గిట్టినది యింకొకరికి గిట్టదు. ఇట్లు గట్టెక్కడలయునో తెలియకున్నది.

విరోధామహాసంగ్రహము

అలస్టరును ప్రత్యేకించుట - రెడ్డెండుగారి విముఖత.

మాంటిక్లర్-చెందు ఇడిఫీనారికి ముఖ్యమగు విజయము

సామ్రాజ్య యుద్ధసభ - ప్రధానమంత్రిగారు గొప్పసూచనలుచేయుట.

ఆస్త్రియా-సేనలు అధికారుల ఆజ్ఞలను తీర్చుకొనుట

(రైటరు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

కార్యయితేలు ప్రభువు.

లండను, మే 17 - ఈ దినమున కార్యయితేలు ప్రభువుగారు ప్రభువుల సభలో చేరి

అమెరికా యుద్ధనౌకల రాక

లండను, మే 17:- నౌకాదళాధికారుల లిటులు తెలియ పరచి:- యుద్ధము సాగించుటయందు ఆంగ్లేయులకు సహాయము చేయుననియు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి యుద్ధనౌకాదళము పంపబడినది. రియరు అడ్మిరలు సిన్నగా రికిని నౌకాదళ ప్రధానోద్యోగికిని నిత్యము సుత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. అమెరికనుల యెడల సహాయము చాల యుపయుక్తమై కృతజ్ఞతాపాత్రమై యున్నది.

ముంచబడిన నౌకలు

లండను, మే 17:- గత వారమున ఆంగ్లరాజ్యపు తేవులకు 2588 స్టీమరు వచ్చుటయు, ఈ తేవులనుండి 7552 ఇత్తన ప్రదేశములకు వెళ్లుటయు జరిగినది. 28 స్టీమరు ముంచబడినవి. 12 ఎదిరింప బడినవి కాని ముంచబడలేదు. వేపల పవనము ముందు వంచి వేయబడిన వని నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

నౌకల రాకపోకలు నష్టములు.

లండను, మే 16:- ఇటలీవార్ ప్రకటనము:- గతవారమున ఇటలీ తేవులకు 580 స్టీమరు వచ్చి. తేవులనుండి 562 యాతర ప్రదేశములకు వెళ్లుటయు జరిగి. స్టీమరు 7 చిన్న నౌకలును ముంచబడినవి.

జాతీయవాద ప్రత్యుత్తరము.

లండను, మే 17:- ఇంగ్లండులోనున్న వివిధరాజకీయ భావములగుల వాందరి ప్రతినిధులను సభకు వచ్చునెడల అట్టి సభను జరుపుటకు జాతీయవాదులకు ఎట్టి అభ్యంతరము లేదని లాయడుబార్డిగారికి రెడ్డెండుగారు ప్రత్యుత్తరము పంపిరి.

ఆల్బర్టువారి ప్రత్యుత్తరము

లాయడు బార్డిగారు సూచించిన విషయముల నన్నిటిని ఆల్బర్టు సాంఘికవాదుల సభ వారు సానుభూతితో వివర్ణించుట చేసెదమని ఆల్బర్టు సాంఘికవాదులు బదులి పంపిరి.

పార్లమెంటు సభ్యునిపై అభియోగము.

లండను, మే 17:- బ్రిటీషు పుల వ్యాప్త్యరంగున గ్రామీణులకు ఒక జగ్గును దేయని మోసపుచ్చింపులకు పార్లమెంటు సభ్యుడగు హెండ్రీబూతు అనునాతడు 4750 పానులు ధనావరాధ మిచ్చుకొనవలెనని న్యాయాధికారులు తీర్మానించిరి. ఇంజనీరింగు, వ్యాపారములో గ్రామీణులకు గల భాగమును తనకు వ్రాసి యిచ్చివేయనివో నతనిని నిర్బంధప్రవాసమున కంపెదరని బూతుగాను వెండించి మోసగించి నందుల కిట్టికత్తు పాత్రుడయ్యెను.

సర్వసామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రివర్గము.

లండను, మే 17:- ఇటీవల జరిగిన సర్వసామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రివర్గము వారి సభ సమావేశమందు నిశ్చయింపబడిన ముఖ్యవిషయముల నన్నిటిని కామన్సు సభవారి కందరికిని తెలియజేయు కొరకును వాడ నని కామన్సు సభలో

ప్రధానమంత్రి లాయడు బార్డిగారునుడివిరి. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముయొక్క రాజకీయ చారిత్రమందు గలిగిన ముఖ్యవిషయముల నన్నిటిని అధికారచిత్రా పార్లమెంటు సభ వారికి సంపూర్ణముగ తెలియజేయుట ఆవశ్యము. గత డిసెంబరు మాసమందు సర్వసామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రివర్గము వారి సభయందు యుద్ధసభయందును కొన్ని విషయములను చర్చించుటకు అధినివేశముల నుండియు, భరతఖండము నుండియు ప్రధానమంత్రిలను, ముఖ్య రాజనీతికావీరులను రప్పించిన సంగతి కామన్సుసభ వారి కెల్లరకును తెలియును. యుద్ధమంత్రివర్గమువారు 14 మారులు సమావేశమయిరి. బ్రిటీషు మంత్రివర్గము వారు తాత్కాలికముగ యుద్ధమంత్రి వర్గమువారి పదవిని బడసిరి. ఈయుద్ధమంత్రి వర్గమువారు సమావేశమై చర్చించు సమస్యలన్నిటిలోను దొరతనమువారికి తెలిసియున్న విషయముల నన్నిటిని అధినివేశముల మంత్రులు గ్రహించిరి. బ్రిటీషు దొరతనము వారి ఉద్యోగస్థులతో సరిసమానముగ ప్రవర్తించి బ్రిటీషు సామ్రాజ్య పద్ధతిని గురించిన ముఖ్యవిషయములను గూర్చి వీరు దీర్ఘ చర్చ జరిపిరి. యుద్ధమును ఎక్కువ సంఘభావముతోను, మరింత హెచ్చుపట్టుచుతోను ఒకప్పుడు కృతనిశ్చయము లేరి. ఇవన్నియు సంధినిమిత్తముజరుగు రాయబారముల సంప్రదింపులకు చాలముభోగ్యవారములుగ నుండును. వర్తమాన సమావేశమందు అధినివేశముల మంత్రులు దొరతనమువారి సహకారముతోగూడి క్రొత్త విమర్శకుడెచ్చివిషయములన్నియు దొరతనమువారి సహోద్యోగులకు అంత్యంతోపయోగముగ నున్నవి. చిరకాలమునుండి అధినివేశముల మంత్రులు యెచ్చించుచున్న విషయముల నన్నిటిని బ్రిటీషు దొరతనమువారి ఉద్యోగస్థులకు విన్నవించిరి. దొరతనము వారి అభిప్రాయ ప్రకారము ఈసమావేశమంతయు జయప్రదముగ జరిగినదని శిష్యుడగును. ప్రస్తుతసమావేశమందు జరిగిన సంగతులన్నియు యుద్ధమంత్రివర్గమువారి నేగాక సామ్రాజ్యమునకంతకుమత్యంత, లాభకారిగనుండుటచే వీరి నెప్పటికి మరవకూడదు. దీని ననుసరించి గతసమావేశమందు ఇట్టిసభలు ఏటేటగాని, ముఖ్యత శక్తమని తోచినపుడుగాని అతి తరుచుగ నుండువలె నని నిశ్చయించ బడినది. బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రి గారును, వీరితో సహోద్యోగులుగ సామ్రాజ్య విషయములను ముచ్చటించిన సభ్యులను, అధినివేశముల మంత్రులను బ్రిటీషుసామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రి వర్గములో సభ్యులుగ నుందురు. ఈ మంత్రులకు ముఖ్య నిరుపమానప్రజ్ఞకలిగిన కొంతమంది ప్రతినిధులును, ఇండియా దొరతనము వారు నియమించిన భారతీయ ప్రతినిధులును గూడ సభ్యులుగ నుండురు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్య సాంప్రదాయజ్ఞులందరూ ఈ సాలను జరిగిన సభను అంగీకరించెదరని నమ్ముచుంటిని (సంతోషము). ప్రస్తుతమందు నియమితమైన మంత్రులవారు చేయుపని విస్తారము గలదు. సామ్రాజ్యమందున్న ప్రభుత్వాధికారులందరును తమ మంత్రులతో సామ్రాజ్యపద్ధతిని గురించి వీలైనంతవరకు తమ నాలుగిదిందును విదేశీయ సామ్రాజ్య పద్ధతులను గురించి విమర్శించుచు తమ పార్లమెంటు సభవారి ఆజ్ఞలనులొనై, తాము చర్చించిన వాని నన్నిటిని ఆచరణలోనికి తేవలయును. ఈప్రకార ముచరించినవో సామ్రాజ్యశక్త హారముల గురించి పూర్తిగ నెరిగినవారై ప్రధానాంశములందు సామ్రాజ్య పద్ధతి నవలంబించి వర్తమానమందు స్వతంత్రముగ రాజ్యపరిపాలనను చేయుచున్నవారి కెట్టి అభ్యంతరములు కలుగ జేయకుండ రాజ్యకార్యభారముల నిర్వహించుట. ఇట్టి కార్యచరణమునలన సంప్రాప్తించు గాజ్యాంగ కార్య విజృంభణ మెట్టిదియో నిర్ణయించుటకు ఎవరును ప్రయత్నింపరైరి. యుద్ధానం

తరమున సామ్రాజ్య పునర్నిర్మాణము నిమిత్తము ప్రత్యేకసభ యొకటి సమావేశమగును. ఆసభయందు ఇంపీరియల్ కామన్ వెల్మయొక్కయు స్వపరిపాలక రాజ్యములవారి యొక్కయు సామ్రాజ్య వ్యవహారములను విశేషవ్యవహారములను ముచ్చటించి సంపూర్ణ సంఘభావమును సమకూర్చుటకును, లోటు బాటులను సవరించుకొనుటకును తగినశ్రద్ధ తీసికొనబడును భారతీయ ప్రతినిధులతో గూడుకొన్న సర్వసామ్రాజ్య యుద్ధ మంత్రులవారి సభ చాల జయప్రదముగ జరిగినది సంఘభావము ఇ ను ను డి ం చి న ది. 2 ం డొ రు ల అభిప్రాయములు బాగుగ గ్రహించిరి. ఇట్టి సందర్భములయందు ఈసమావేశములను కాశ్యతముగ జరుగునట్లు ఏర్పాటు గావింపవలయును. ఇట్టి ఏర్పాటులకు సామ్రాజ్యమందున్న అన్ని జాతులవారికి ఆమోదకరముగ నుండునని నమ్ముచున్నానని లాయడుబార్డిగారు ప్రస్తావించిరి. (సంతోషము) కామన్సుసభలో లాయడుబార్డిగారిచ్చిన ఉపన్యాసము వారే ప్రభువులసభయందు కర్ణమప్రభువుగారుగూడ సర్వసామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రులవారి సభను గురించి ప్రసంగించిరి.

గొప్పబ్రిటీషు వర్తక సంఘము

100 లక్షల పానుల మూలధనము.

లండను, మే 18 - వర్తక సంఘమున కధ్యక్షుడగు సర్ ఆల్బర్టుసార్లేగారు, క్రొత్తగా స్థాపింపబడు బ్రిటీషు వర్తకసంఘమునకు 100 లక్షల పానుల మూలధన ముండునని పార్లమెంటు సభలో చెప్పిరి. ఇంకను 25 లక్షల సామును ప్రాగుచేయువలె ననియు, అందువిషయమై వై వివరములను తెలుపు ప్రకటనము తెలియులోపలనే 10 లక్షల పానుల చందాలను వసూలు చేయవలయుననియు వీరు చెప్పిరి. బ్యాంకి ప్రతినిధులతో మాట్లాడిననియు, వారి ముద్యమమునకు సహాయముచేసెదమని వాగ్దానముచేసిననియు, ఆల్బర్టుగారు చెప్పిరి. పెద్దబ్యాంకులు 10 లక్షల పానుల నిచ్చి వ్యాపారమును జరుపుటకు వీలుకలుగజేసినవి. ఈసంఘము మిగుల నుపయోగకారి యగునని వీరు చెప్పిరి.

ఇందు విషయమై జరిగిన చర్చలో, ఈ సంఘమున కియబడినవక్రమును, అందలి విషయములు ఖండింపబడెను. అప్పుడు, ఈ విమర్శనల ననుసరించి ప్రభుత్వము వారు ఈ విషయమై ఆలోచించెదరనియు ఇందులకిచ్చిన పత్రమును తీసి వేయునట్లు వాగ్దానము చేయబడినదియు, ఛేంబర్లెను గారు చెప్పిరి.

ఇండియను నౌకాదళోద్యోగులకు కమిషనులు

లండను, మే 18:- ఇండియా నౌకాదళోద్యోగులకు కమిషనుల నిచ్చుననియుమై నౌకాదళాధ్యక్షులకు యెచ్చించుచుంటిని ఛేంబర్లెను గారు కామన్సుసభలో చెప్పిరి. "గాయు, తగిలిగాని, జబ్బుపడిగాని తెలుపు తీసికొనిన హైందవోద్యోగులకు క్రొత్తజీతము లెంతయుండున"ని కల్పలు యేట్లుగారు అడిగిరి. "ఈవిషయమై యుద్ధకార్యాలయమువారితో చేసిన సలహాలకు జవాబు ఇంకను రాలేద"ని ఛేంబర్లెను గారు చెప్పిరి.

ఆహారమును తగ్గించుటకు ప్రజలుచేయు ప్రయత్నములు.

లండను, మే 17:- ఆహారమును తగ్గించుటకు ప్రజల ప్రయత్నములు జయప్రదముగ జరుగుచున్నవనియు, ముఖ్యముగ బర్మింగుహాము, లీపునగరములు మొదలగు నలువది స్థలములలో తిండి తగ్గింపబడినదనియు డెనుహార్ప్ర ప్రభువు గారు, ప్రభువులసభలో చెప్పిరి.

ఫ్రాన్సు

రోక్సు యుద్ధము.

లండను, మే 16:- ప్రధాన కార్యాలయమందున్న యాటరు నిలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఫిరంగులతో పోరునలిపిన పిదప శత్రువులు సంకల్పసిద్ధముగ అతిరాద్రాకారము దాల్చి అపరిహితముగ ప్రతియుద్ధమును రోక్సుచుట్టు చేసిరి. పూర్వమునుండి శత్రువులలో ఆరితేరిన యోధాగ్రేసరులు మునై తలపడగ వారి నందరిని మామరఫిరంగులతోను, తుపాకులతోను నురుమాడితిమి. వరికొరల గోసెనట్లు శత్రువులను మేమును హతము జేసినను కొందరు మాత్రము రసాయనకారాయముల జేరి ద్వంద్వయుద్ధము జేసిరి. కాని మాప్రతియుద్ధముచే శత్రువులను పరాజితులుగ జేసి అపారనష్టముల కలిగించితిమి. యుద్ధ మింకను జరుగుచున్నది. బుల్గేరియనుండి వచ్చిన వార్తలను జూడ మన కంతయు అనుకూలముగ నున్నట్లు పొడగట్టుచున్నది. నిన్నిటికోజాన 4 ప్రతియుద్ధములందు రోల్స్ యొన ప్రదేశములన్నిటిని పూర్తిగ గైకొంటిమి. జర్మనులకు ఆమిత నష్టములు కలిగినవి

సామ్రాజ్య వస్తుసంపద

అభివర్ణక సంఘము

హిందూదేశ ప్రాతినిధ్యము.

సామ్రాజ్యవస్తు సంపదభివర్ణక సంఘమువారు కొంత కాలమునుండియు సామ్రాజ్యసంఘము నుకదాని నేర్పరప పోవచ్చుననుచుండిరి. అట్టిసంఘము నేర్పరచినచో సామ్రాజ్య వివిధభాగములనుండి వివిధరూపకముగ నుండుసంపదను సంఘమువారు శాస్త్రానుసార మభివర్ణక నొందింతురు. ఇట్టి యభివర్ణకమును దొరతనమువారికి విశేషలాభము చేకూరునట్లుగా నొనర్పవలయునని వాదించి సంఘమువారు విజయమందిరి. ఆధారాభివర్ణక సంబంధించిన సూచనములయందు హిందూదేశమును మఱచి పోయి లేదు. హిందూదేశమునకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు బయట వెదకినవి. వాస్తాస్థానప్రాతినిధి యొకడు ఇస్టింగుటను ప్రభుని యభిప్రాయముల కనుగొనెను. ఇస్టింగుటను ప్రభువు ఇండియాసహాయకార్యదర్శియు సామ్రాజ్యవస్తుసంపదభివర్ణక సంఘ సభ్యుడును అయియున్నాడు. హిందూదేశ వస్తుసంపదాభివర్ణక విషయము చాలకాలమున నుండి దొరతనమువారి దృష్టిపథమున నున్నది. యుద్ధాదియందీవిషయము చాల ప్రాధాన్యమును బడసెను. హిందూదేశమున మాంగనీసు, మున్నగుముఖ్యముగ వస్తువులు దొరకును. హిందూదేశ స్వాభావిక సంపదనువర్ణక చేయు సమస్య చాల కాలమునుండి చర్చయగుచున్నది. జపానువలె తమదేశము గూడ వర్ణనొందునని పురువు పైందవులు తలచుచు, దొరతనమువారి సహాయము నేర్పించుచున్నారు. వస్తుసంపదాభివర్ణకమును దాని నభివర్ణక పరపతన మార్గములను నూచింపవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారి హాకకమీషను నేర్పరచియున్నారు. ఎర్ తామస్ హాలెండు కె. సి. వి. ఇ., ఎఫ్. ఆర్. ఎస్. గారు. ఆసంఘమున కధ్యక్షులు. కమీషనువారి రిపోర్టు ఇంకను చేరలేదు. కనుక వివిషయమును నిశ్చయముగ చెప్పటకు అవకాశములేదు. కాని వైకమిషనువారి దర్శాస్త్ర ప్రైంపుమువారిపద్ధతుల ననుసరించి యున్నది. సామ్రాజ్యభివర్ణక సంఘ మేర్పరచినయెడల హిందూదేశ ప్రాతినిధిక విషయమైనూ చరము లొనర్చుట వారి ప్రధమవిధియై యుండును.

ప్రజోపయుక్తము లగు మార్గములు మున్నగునక దొరతనమువారి యధీనమున నుంటయు, పరిశ్రమలయందు వారు ధనమును వ్యయమొనర్చి పాటుపడుటయు మిక్కిలి లాభకరమని హిందూదేశము బోధించుచున్నది. హిందూదేశమున నున్న యిసుపదారుల నన్నిటిని మూడుతెగల క్రింద విభజింపవచ్చును. వీటియందు కొన్ని దొరతనమువారి ధనముచే స్థాపితమై, కంపెనీలచే ననుపబడుచున్నవి. మూలధనమున తెగు మాత్రమే యీ కంపెనీలు ధరించి యుండును. లాభమునందు వీటి కొకభాగము కలదు. ఇట్టి పద్ధతినై యితరరాష్ట్రముల యందు గూడ నెలకొల్పిన చాల యుక్తముగ నుండును. వీనివలన ఇసుపదారులయెడ దొరతనమువారికి హక్కు సిద్ధించి లాభము వారికి చేరుటయే గాక ప్రజలకు గూడ లాభమున్నదని కొందరు వాదించుచున్నారు.

ఇసుపదార్థకు సంబంధించిన కార్యనిర్వహక వర్గములు ఇంగ్లండున నున్నవి. వీరి విజిల్లు ఇండియానుండి కార్మికుల నిర్వహింతురు. వివిధములగు ఇసుపదారులయందు సహకారమును నెలకొల్పుట, ఇసుపదారి పరిపాలనా విధానము, ఇండియాను యిసుపదార్థ బోర్డువారివై వాధారపడి యున్నవి. వైరిలి యిసుపదార్థ సంతృప్తికరముగ ననుబడి ఇండియా దొరతనమువారికి విశేషమగు నాదాయ మొనగుచున్నది.

ఇసుపదారులు గాక అరణ్యములు, నీటిపారుదల, కాలువలు మున్నగువాని విషయమున గూడ హిందూదేశమున దొరతనమువారు పనియూట కవకాశమున్నది. నూతనమార్గముల నకలంబించినచుకల ఆడవులనుండి కొట్టకొలది ఆదాయము వచ్చును. ఇంగ్లేషును పనుల మూలమున గూడ వాదాయము వృద్ధి కాగలదు.

హిందూదేశమున గాననగు నీ పద్ధతు లితరదేశముల కంతకును వర్తియినో విచిక్చనీయును గాని వైకెప్పిన యంతములనుండి వస్తుసంపదభివర్ణక తల పెట్టిన వారు హిందూదేశస్థితిగతులను విమర్శించినయెడల ఫలముండక పోదు. సామ్రాజ్యభివర్ణక సంఘము నేర్పరచినయెడల హిందూదేశమునకు ప్రాతినిధ్య మొనగవలయును.

కాలిదాసుకాలములోని రాజ్యావస్థ

తాతా సీతారామశాస్త్రిలు గారు, బి. ఏ.

I

గత 'సంస్కృతజిజ్ఞాస' పత్రికలో మైసూరు వాస్తవ్యులును ప్రసిద్ధ గీర్వాణాంగ పండితులును అగు ఏ. వేంకటసుబ్బయ్య గారు కాలిదాసుని కాలమునాడు రాజకీయ వ్యవహారావస్థ యెట్లుండెనో కవి వ్రాసిన కావ్యములలో మున్నయంతములను బట్టి కొంతమట్టుకు తెలిసికొన ప్రయత్నించిరి కవుల వ్రాతలందు వారి కాలావస్థలు బ్రతిఫలించుచుండును. కవులు చరిత్రాంతములను పూర్వగుచ్చినట్లు తెలుపరు. ఆ పని చరిత్రాకారులది. కవులు తాము రచించి యిం పరబూనిన కావ్యముయొక్క ముఖ్యాంశమును మాత్రమే దృష్టపథంబున నుంచుకొని కథకు భంగము కలగకుండ చూచుకొనుచు తమ తమ భావనాశక్తి కనుగుణముగ రచించెదరు. వారికి రసమే ప్రధానము. పూర్వకవులు కథాచతుర్వేదిక గాని ప్రాతినిధ్య నిరూపణంబునకు గాని యంతగా పాటుపడకుండెరి. వారికి రసపోషణమే, ప్రధానముగ నుండెను. అయినను వారి రచనల నొకంత శ్రద్ధతో పరిశీలించి చూచినయెడల వారి కాలపు సంగతులు కొన్ని మనకు గోచరము కాకమానవు. దేశమెట్టి స్థితిలో నుండెనో, జనులెట్టి మతాచారముల నవలంబించుచుండెనో, రాజకీయవ్యవహారము లెట్లు జరగుచుండెనో, జనులకును పరిపాలకులకును నాభ్యయ విషయానురక్తి విద్యాప్రసక్తి యెట్లుండెనో, మొదలగు విషయములు కొంతకు కొంతైన కావ్యపతనములన తెలిసికొనవచ్చును. కాలిదాసు కూడ ఎఱిగియో యెఱుంగకయో తన రచనలలో తనకాలపు సంగతులు కొన్ని తెలియబడుచున్నాడు. అట్టి రచనలలో కుమారసంభవము రఘువంశము ముఖ్యములు.

ఆర్యులలో కవిరచన లన్నియు శుభప్రారంభములగును మంగళాంతములగును నుండవలయు నని పతంజలి తన పాణిని భాష్యములో సిద్ధాంతము చేసియున్నాడు. ప్రారంభ మెట్లున్నను అంతము మాత్రము మంగళకరంబుగను మనోల్లాస కరంబుగను నుండకతీరదు. ఇది కావ్యసంప్రదాయము. గీర్వాణకవు లందఱుకూడ ఈ పూర్వసంప్రదాయము ననుసరించియే తమ రచనలను చేసియుండిరి. వై కావ్యసంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగ వ్రాయబ్రయత్నించిన కవులరు. కాని, పతంజలి మాత్రము నటు పెట్టి కావ్యములను రచించింప సాహసించిన మహానుభావులలో మహాకవి కాలిదా సాకడు. కుమారసంభవ రఘువంశ మహాకావ్యములు రెండును కూడ అమంగళాంతములే! రెండును కవిసంప్రదాయవిరుద్ధములే!

కుమారసంభవము వైకీ మాత్రము మంగళాంతముగ నేకనడచును. ఏల యన ఆ కావ్యము గోరీశంకరసంయోగ మను నన్య సుగంధతో ముగియుచున్నది. కాలిదాసు వ్రాసిన చివర శ్లోకములు కాని, మల్లినాథుడు వ్రాసిన 'వ్యాఖ్యానాంత' వాక్యములు గాని అశుభసూచకములు కావు కాని, ఆర్యులలో కావ్యమును అసమాప్తముగ విడుచుటయే అమంగళము. ఇట్లు తన కావ్యమును అసమాప్తముగ విడుచుటలో కాలిదాసుని యుద్దేశ మేమై యుండును? కుమారసంభవమును రచించిన వెనుక కవి తన రఘువంశమును రచించెను కదా! అట్లయిన తనకు కుమారసంభవమును పూర్తిచేయుటకు కావలసినంత విరామము కల్గి యుండెను. కాని కాలిదాసు దానిని పూర్తిచేయ నుద్దేశించి యుండలేదు అసమాప్తముగ విడుచునెందుయే కావ్యమును అప్రయత్నతో నిలిపివేసెను. కుమారసంభవమును, కుమారస్వామి జననము వాని పరాక్రమము వర్ణించుటకై, తొలుత కవి ప్రారంభించి, సార్వత్రికపరమేశ్వరుల వివాహమును వారి సంయోగవర్ణనము మాత్రమే విభజించి మారాత్రిగ నిలిపివేసి నాడు.

కుమారసంభవమునకు రఘువంశములో నమంగళాంతము స్పష్టముగా కనబడుచున్నది. అగ్నివర్షకడను రాజు విషయభోగానురక్తుడై దీర్ఘరోగసిడితుడై సంతానము లేక మృతి సొందెను. రాజ్యము నధిష్ఠింప తన బంధుగులలో నొక కారము భర్తయగు లేకుండెరి. రాజ్యపరిపాలనము బాగుగ లేకుండుటకేసి శత్రురాజులు బలవంతులైరి. ఇట్టి స్థితిలో నృపుని మరణము నెల్లవకు తెలిసిన యువ్వ వాటిల్లును కదా యని శంకించి మర్రతులు రాజయోగవార్తను మాటుపడుచిరి. ఇంతలో విచారణవైని నెద్ద రాణి గారు గర్భము ధరించి యున్నట్లు తెలియరాగా వా రా గర్భస్థశిశువునకు పట్టాభి

షేక మొనరించి, తల్లిని రాజప్రతినిధిగా నేర్పఱచిరి. ఈ సంగతు లన్నియు మంత్రులు జనులకు తెలియబడినచో లేదో మనకు తెలియదు. అంతర్జ్యోకములో రాణి గర్భిణియై యున్నట్లును, భూమిలో నాటబడిన విత్తువలె, గర్భములో పిండము నాటుకొనబడియుండె ననియు, విశ్వసనీయులును స్వామిభక్తులును అగు మంత్రుల సహాయమున రాణి రాజ్యమును నిరాటంకముగ పాలించుచుండె ననియు, జనులు దేవిగారి ప్రసవమునకై మిక్కిలి యాతురముతో వేచియుండి రనియు, చెప్పబడియున్నది భూమిపై చల్లిన విత్తులు మొలచునో లేదో, మొలిచియు మొక్కలు సలక్షణముగ పెరుగునో లేదో, నెరిగియు వెన్నులు చాల్చునో లేదో, తాల్చియు నా వెన్నులు ధాన్యముగ పండునో లేదో! పాలము దున్న నారంభించినది మొదలు ధాన్యము నూర్చి కొలుచుకొను నంతవఱకు నెన్ని యవాంతకములు కలనో, వ్యవసాయమే జీవనమునకు ముఖ్యాధారముగఁ గల భారతీయుల మగు మనకు విశదమే.

మైసూరులో శ్రీ లింగపురు నది దాటుచుండ మునిగి పోయిరి.

మలబారు మండలములో మే 17న తేదీవరకు 3½ లక్షల మాపాయలు యుద్ధబుణమునకు ఇయ్యబడెను.

సెక్రెటరీదాబాదులోనున్న రాజా చతుర్ముఖదాసు గోవర్ధనదాసుగారు యుద్ధబుణమునకు రు 50,000 లిచ్చిరి.

కల్లికోట జామరీస్ గారు సివిల్ కోర్టు దావాలలో స్వయముగ హాజరు కానక్కరలేదనియు ఎవరినైన పంపవచ్చుననియు దొరతనమువారి రాజ్ఞాపించిరి.

ఒక క్రైస్తవుడు మహమ్మదీయుని నోట పంది మాంసము బలవంతముగ నుంచుటచే, ఆ క్రైస్తవునివై కల్లికోట నలు మేజిస్ట్రేటు గారివద్ద మహమ్మదీయుడు కేసు చేసెను.

తలచ్చేరిలోనున్న వెంగులకునిపా కృష్ణన్ నాయకారుగారి ఆహ్వానముపై కేరళజెమ్మి సభ రాజోవునత్తరమున తలచ్చేరిలో జరుగును.

ఉత్తర కేరళ నాయకు సమాజముయొక్క సభ జూను నెల 3,4 తేదీలకు మలబారు మండలములోని క్విలండ్రిలో గూడును.

మైసూరాబాదు, సెక్రెటరీదాబాదులలో మంగళవారము నాడు మధ్యాహ్నము కుపాసపట్టి యనేక గృహములకు కాలలకు నష్టము కలిగినది. వర్షముగూడ పోయ్యన కురిసినది

డాక్టరు జి. సి. సింప్సన్ గారు కార్యాంతర రాసత్వ వైసందున సిస్టా సామ్రాజ్య వాతావరణ కార్యాలయమున నున్న సహాయవాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడగు డబ్ల్యు. ఏ. బయన గారిని తాత్కాలితిముగ ప్రధాన వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞునిగ నియమించిరి.

గత శుక్రవారము నాడు మైసూరాబాదు నైజాముగారి 32-వ జన్మ దినోత్సవము వైధవముతో జరుపబడినది. ఆ సందర్భమున జరిగిన సభలో వారికి అభినందన పత్రక సమర్పింపబడినది. నాడు యుద్ధానవనము లన్నియు చక్కగా నలంకరింపబడినవి.

ఉత్తర హిందూస్థానమునందు లవణదాయ (సాల్ట్) శాఖయందు డిప్యూటీ కమిషనరుగ నున్న పి. సి. స్కాటు జీకోనారు గారు ఒక సంవత్సరము నెలవుపొడ పోవుటచే పి. ఎస్. హేగార్తగారు నిరీక్షావమున పని జూచెదరు.

ఈ సంవత్సరమున జూనునెల 4 వ తేదీన ప్రక్రవర్తి గారి జన్మ దినముగ పరిగణించి నాడు శలవోసంగుటకు నిశ్చయింప బడినది. కాని, విందులు నేనుకలేమియు నాడు జరుపబడవు. పతాకముల నెత్తుట యుగోర విరుదులను ప్రచురించుటయు జరుగును.

ఇసుపదారి, స్పృదేశపాగయోడల ముంకముల కాశము యొక్క రి వ అనుబంధము ననుసరించి కలకత్తా, చందబల్లి రేవులయధ్య పయనముచేయు పాగయోడలమీద పంపబడు సరకులవై ఈ కాశము ప్రకాశము ముంకమును విధించుకూడదని రాజప్రతినిధిగారు ఉత్తరువుజేసిరి.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రచురణలో మొదలుపెట్టిన విద్యా పుస్తకాల తిక్కనసోదర యాజ్ఞికాలమును, కావ్యములను నిమగ్నించుచు ఆంధ్రభాషలో నొక వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఈ 20-వ శతాబ్దమునందు 1917-వ సం॥ ము ప్రారంభమైన తరువాతగూడ ఆంధ్ర విద్యాధికులు ఆంధ్ర భాషలో వ్యాసములు వ్రాసి ఆంధ్ర ప్రతిభలకు పంపుట కోచరియము. అందఱును భువనాధిపతి వ్రాయజాలక సోచుచును. సాధారణముగ మృదాంగభాష లో వ్రాసెనామ వ్రాయదలచుకొనిన విషయములను ఆంధ్రము ననే వ్రాయటవలన ప్రతిభలకెంత శ్రమయో తెగించిన వారగుదురు.

తల్లియ, గంగాముందుల సభయందు విద్యార్థులు నిచ్చిన సేవకులుగా చేతకా సోవుటయేకాక సభకువచ్చుట తమ వీలులేకపోయినది. వీడయ గుమాస్తాల సేవలు వాలంటీర్లుగా చేరిరి.

ఈ సంవత్సరము కాత్తికమాసములో జరిగెను 14 వ నియోగినిహాసభను తమ ప్రాంతముల కావ్యముల చేయుచు నిర్ణయించుకొని కొందఱు నియోగిప్రముఖులు నియోగి మహా సభావార్యులగు శ్రీశైలము, కోటిశ్వరశర్మగారికి విజ్ఞాపనముపంపుకొనిరి.

ఈ నెల 16 వ తేదీన తేనెలయందు జరిగిన పౌరసభలో 30 వ తేదీన జరుగునుగల సంస్కరణ కర్తవ్య భేదప్రాధి బోగ నూర్చు ప్రకాశకావు గారి నాహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను, కొప్పు త్రి సత్యనారాయణగారిని కార్యదర్శిగను నియమించిరి. సభ 30 వ తేదీన ఉన్నవ లక్ష్యనాగాయణ (బాండ్లయ) గారి అధిపత్యముక్రింద జరుగును.

ఈ నెల 14 వ తేదీన నిర్ణయించుచు బాహ్యకంటి తారావయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద నియోగిజనసభ జరిగిన దనియు, దై వాత్మ్యతమతస్థాపకులగు కోటిశ్వరశర్మ శాస్త్రి గారువ్యవస్థించినయు,గుల్లపూడి, గోపవరం, రామచంద్రపురం నదుపల్లె మున్నగు గ్రామముల నియోగిలు కలసి చివానరా ప్రభువును పేరున 15 గురు సభ్యులతో సౌక సంఘము నేర్పాటుచేసి దానితరపున నొక నేరపాతకాలనుస్థాపింపతిర్యగించి రనియు నిర్ణయించుకొని యొకటిలేఖకును వ్రాయుచున్నాడు.

17 వ తేదీన ఏలూరు పురజములు మోతే గంగరాజు గారిని నాయకు గారిని ఏనుగుపై నూరేగించి, వాటి సాయం త్రము నాయకుగారికి సన్మానపత్రము తోసంగిరి. నిన్న జాత్యుద్ధాన సంఘము వారును సన్మానపత్రము సమర్పించిరి. నాయకుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు జాతీయ ధర్మముల గూర్చి 2 గంటల బహుళించి బ్రాహ్మణేతిహాసమును ఖండించిరి. కొందఱు పద్యములను జదివి సత్కరించిరి. వారి ప్రవర్తనము లందఱికి నత్యానందము గలిగించినది. నేటి దినము గాయకు గారు పూర్ణకు విశ్లేషకు.

ఈనెల 15 వ తేదీన నెల్లూరు పురమున రెడ్డి విద్యార్థి నిలయమునందు రెడ్డి యువకుల లక్షకులు దాక్తురు శేషారెడ్డి గారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై "రెడ్డి యువజన సంఘము" ను సౌక గానిని స్థాపించిరి. రెడ్డి కులభివృద్ధికొరకు పాటుపడుటయే ఈ సంఘముయొక్క పని. ఆ సంఘమునకు దాక్తురు శేషారెడ్డిగారి నధ్యక్షులుగను, సి. వారాహస్వామిరెడ్డి, ఉ. చుట్టరామిరెడ్డిగార్లు సహధ్యక్షులుగను, బి. వెంకట సుబ్బారెడ్డి, గ. సుబ్బారెడ్డి గార్లు సహకార్యదర్శులుగను నిర్ణయించిరి. కార్యనిర్వహకసభకు మొకటి ఏర్పాటుపడినది. సభ్యులైపు చందామాసమునకు 4 అంశాలు.

కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు, ఏలూరు, మే 18:—ప్రాశస్త్యుడు రామమూర్తి నాయకుగారు 15-వ తేదీన ప్రత్యేక రైలుబండిలో ఇక్కడికి వచ్చిరి. వారికి గ్రామప్రముఖులు స్వాగత మర్పించి ఊరేగింపుతో తీసికొని వచ్చిరి. 16-వ తేదీన నాయకుగారు చాటు పట్టు గ్రామమునకు బోయి ఆచట 20 పండ్లనాడు స్థాపింపబడి నిలిచి పోయి గ్రంథభాండాగారమును ముగిలతిరి. చాటు పట్టు గ్రామమున సత్కారములు జరిగిన వెనుక చాడపత్రికాధిపతిస్వాగత మర్పించెను. ఇంకొక సన్మానసభయును జరిగెను. వై గ్రంథభాండాగారము ఏలూరు యువజన గ్రంథాలయకాళ గా ఏర్పాటుపడెను.

ఒక పంచమస్వామి:—పంచములందుసహితము విజ్ఞానము, భక్తి, నీతి, సద్గుణములు గానించునా యని శంకించు బుద్ధిమంతులు కొందఱు అందవచ్చును. కాని చిదంబరమున నిప్పుడు 'స్వామిసహజానంద' యను శేరుగలిగి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిగాంచిన యొక పంచమస్వామి గలరు. వారికి 27 సంవత్సరముల ప్రాయము. వారి తల్లిదండ్రులు జీవించియున్నారు. ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రములు, భగవద్గీత మొదలగు సుత గ్రంథములను వారు బాగుగ పఠించినారు. స్వచ్ఛముగ అవభాషయందు మతవిషయములనుగూర్చి యతి సావధ్యముతో ప్రసంగములు గావించుచున్నారు. గుత్తియందు ఇటీవల మత విషయములను గూర్చి వరుసగా కొన్ని యుపన్యాసముల నొసంగిరి. వాని నందఱు మెచ్చుకొనిరి. వారు సంస్కృతము పఠించుటనెడ ఇద్దరు పండితులు సాయపడిరి. ఆపండితుల యుచారస్వభావము క్లాసునీయము. స్వామి సహజానందగారు తమ పంచమకులమును వృద్ధినిందించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. —ధర్మసాధన

గుంటూరు వార్తలు

కృత్రిమ నాణెములు చేయుట మాపురమున అరెండలు పేటలో సాత్తిశ్వరదయ్య యను నొకడు కృత్రిమ నాణెములను తేసి యుపయోగించుచున్నాడని మా యూరిపోలీసు వారికి తెలిసి వానిని ఈ నెల శనివారము 12 వ తేదీన పట్టుకొని రిమెండులో నుంచిరి. పోలీసు వారికి ఈయన కృత్రిమ నాణెములను చేయుచున్నాడని తెలిసి ఈయనను కనిపెట్టుటకుగూఢచారుల నియమించిరి. తన వాచునాడు రూపాయలను చేయుచున్నాడని మాచాయగ వినినతోడనే ఇరువురు సభాఇన్స్పెక్టర్లు పోలీసుభటులు వాని గృహమును ముట్టడించిరి. అప్పుడు వరదయ్య రెండు రూపాయలను తేసి చింతపండుపులుసులో ఉడుక పెట్టుచున్నాడట. వానియొద్ద కొంతవెండి, యేబదియారు రూపాయలు, రూపాయలను చేయు పనిముట్లు, దొంగిలిన. వానియొద్ద పట్టుపడిన రూపాయలలో కొన్ని మాత్రమే కృత్రిమ రూపాయలు. 1907, 1905 సంవత్సరముల రూపాయలను చేయుచున్నాడట.

రయిల్వే యిబ్బందులు

చుండూరు రయిలు స్టేషనువద్ద వెర్దె రయిస్ మిల్ కలదు. అది దినమునకు 1000 లు ధాన్యమును బియ్యము చేయగలదు. దినమునకు 100 మందికి మించిన జనమునకు కూలీలను పోషణ జరుగుచున్నది. యుద్ధమువలన రయిల్వేవారు వాణెములు సప్లయచేయుట నిలిచిపోయినది. 5 మాసముల క్రిందట ఉప్పును బియ్యము బస్తా రు 9 ల వంతున జడ్డీ యిచ్చియున్నాము. బియ్యము తయారయిన ఒకమాసమువరకు వాణెములు బాత్రిగా రానందున జడ్డీ పుచ్చుకొన్న వారు చేరము కడలి వేసిరి. అప్పటినుంచి యింతవరకు యెగురుతి కానే లేదు. బియ్యము వాసన కలిగి చెడిపోవుచున్నది. ఇప్పుడు అది 1-కి రు 6 లకు గూడ కట్టుటలేదు. ఇప్పుడు వర్షములు కూడ కురియుచున్నందున బియ్యము బాత్రిగా చెడిపోవుచున్నది. ఇంకొక నెల ఇట్లే గడచినచో బియ్యమును నదిపాలుచేయవలసివచ్చే. ఎన్ని క్రొవ్విగ్రామములు ఇచ్చినను కూలీ జనులు తిండి లేక చచ్చుచున్నను, రైల్వే అధికారులు లేకమైనను లక్ష్యము చేయుచున్నారు. కాన ప్రభుత్వమువారు తగిన శ్రద్ధతీసికొనవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

కొందఱు బాధితులు.

పాలఘాటు కాపురమును గాచక్కన అయ్యగారు బర్మాలోపోలీసుడి ప్రాంతీ అసిస్టంటు జనరల్ నకు పెరసనల్ అసిస్టంటుగా నుండి, ఒక వత్సరముక్రితము పాలఘాటులో వచ్చి తన భార్యకు తడవకు రు 50 లు చొప్పున 3 సారులు రు 150 లు మనిఅర్హద్యారాపంపెను. ఆ సాయు ఆమెకుచేరలేదు. పోలీసు వారుచివారిచి గాచక్కన అయ్యగారి మహారుడి ఆసాయు నవహరించెన కేనుచేసిరి. అతడు తల్లికి తెలియకుండ ఆమె పేరున కానే సంకేతముచేసి తన నేలముద్రనే చేసెను. ఇది మజువైనది. అతని పేరు పరమేశ్వరయ్యగారు. ఈ కేసు పాలఘాటు జాయింటు మేజిస్ట్రేటు గారివద్దనుండి ప్రేషనరీ మేజిస్ట్రేటుగారి వద్దకువచ్చెను. ముఖ్యమైన సాక్షులు బర్మానుండి రావలసి యున్నదిగాన కేసునకు వాయిదావేయబడెను.

రమ్య ఆర్థికమంత్రి వర్గము

నూతన మంత్రి, సంస్కరణము.

రమ్యయందు ఆర్థిక మంత్రివర్గమునకును రాజకీయన లకును విశేష సంబంధములేదు గాని యీ కాళి యందలి య ద్యోగు లితర. కాఖోద్యోగులకంటె మేధాశక్తిసాయక శక్తి లం దధికులై యున్నారు.

ఇటీవల సందర్శించిన విప్లవకారణమున నీకాళియంద మాత్రము మార్పులు కలుగ లేదనియె చెప్పుచున్నది. వెనుకటి యాధికమంత్రి చెరసాలయం దుంచబడెను గాని యచి కాలముననె విడుదలను పొందెను. కాఖోద్యోగు లెవ్వరెక్కో పోని పొందలేదు. ఇరువురు తప్ప వెనుకటి యద్యోగులం? గును వర్తమానపు దొరతనమున నున్నారు. కార్యములుగూడ నెక్కి రూపభేదమును పొందలేదుగాని నూతనయార్థికమంత్రి ప్రధా నోద్యోగమునమాత్రము మార్పుకలిగినది. బాహ్యగారికి బదులు వారి స్థానమున 31 సం॥ ల వయసుగల యువకుని నియమించిరి. ఈతనికి శక్తిసామర్థ్యములు విశేషముగనున్నవి. మాపునకేగాక కంఠస్వరమున గూడ సాంగ్గేయునివలె నీత డుండును. నూతన యుద్ధమంత్రి టెరెంసెంకోగారు వర్తమాన రమ్య దొరతన పుట్టుకలందరికంటె చిన్నవాడు. మాస్కోలీ పజిస్టరుగలందు విద్యనభ్యసించి యాయన యనేక ప్రదేశముల గ్రుమ్మరియుండెను. ఈతనికి చిత్రకళయందును, వాగ్మయందును విశేషమగు నభిరుచి కలదు. గెలిషియ యందు రెడ్ క్రాస్ సంఘమువారి తరపున నీతడు చాలకాలము పనిచేసి, ఆయుధపరికరనిర్మాణమున ప్రాముఖ్యత గాంచెను. 1915 సం॥న నుండి ఈతడు కీఫ్ నంగు యుద్ధసారి శ్రామిక సంఘాధ్యక్షు డాదిగాల ముఖ్యోద్యోగముల వరించుచుండెను.

రమ్య రాజ్యాంగవ్యవస్థ యుక్తముగనున్నది. ఆర్థిక కార్యకాళికు సంబంధించిన మంత్రులలోని కార్మికులు తానుకూడ పనిచేయుచుండిరి. విప్లవమున కాలము వ్యర్థమగుట సత్యమేగాని కార్మికులు తానుకూడా పూరితులై యుండిుటచే నిదివరలో నెన్న డిప్పుటియంత. పని జరిగియుండలేదు. ఆర్థిక ప్రశ్నముల సందర్భమున దొరతనమువారు రవలించిన పద్ధతిని మంత్రి వివరించెను. వెనుకటి దొరతనమువారు హాసయ్యకొనిన కంట్రాక్టుల కన్నిటికి ప్రస్తుత దొరతనమువారు బాధ్యులు. ఋణముల వైఫల్యని (తీర్చి చేయు నుద్దేశముతో) పన్నుల హెచ్చింపుట జరుగును. ఈకూత్రమె యార్థికవ్యవహారముల సవరించుటయందును గమనింపబడును.

దేశమున కంతకు ను ప యుక్త ము గ నుండురీతి నార్థికవ్యవహారములు చక్క చేయబడును. ఆర్థికనూచనముల నెనర్చు కమిటీయందు జ్ఞానాధికులు, నిపుణులు మున్నగు ప్రజలయభిప్రాయ పాటింపబడుచున్నది. వర్తమాన దొరతనము నార్థికపక్ష యముల విశేషమగుసంస్కరణ మొనర్చుగాని రాఖోపు దొరతనము నిర్వహింపవలసిన సంస్కరణపద్ధతిని ఏర్పరతురు.

కరెన్సీ సహకార సంఘములు మున్నగువాటికి సలబంధించిన సంస్కరణములను సాధ్యమగునంత త్వరితముగ మొనర్చవలెనని యుంటిము. సంస్కరణ కార్యములు కత్తతరములుగాగ యుద్ధ కాలముగటచే ప్రజలు సంస్కరణావశ్యకతనునుట్లుముగ్రహింతురు. ప్రజల యుత్సాహము, నూతన దొరతనమున దలి విశ్వాసము, మనకు బలమగుపట్టు నిచ్చుచున్నది.

స్వాతంత్ర్య ఋణమును పేట దొరతనమువారు ఋణము చేయుచున్నారు. వెనుకటి దొరతనపు ఋణమున గాక యీఋణమునకు చాలమంది చందాదారు లుండ గలరే వెనుకటి దొరతనము వారి యెడ న పోహపడి ప్రజల ఋణ ప్రత్యముల గొనరై. పోర్ట్రాఫికులను బ్యాంకులను ఆలోచించి ఋణవిషయము నిశ్చయ మొనర్చబడును. డెయిలీ క్రానికల్

మదరాసు గవర్నరు వెంట్రుండు ప్రభువుగారికిని ప్రా గారికిని ఈనెల 16-వ తేదీ బుధవారము నాడు కొ. మహారాజుగారు స్పీకింగుఫీట్లు భవనమున నొక గొప్ప వి. గావించిరి. మహారాజువారును మహారాణిగారును శ్రీ వెంట్రుండుపతులకు స్వాగత మొసంగిరి. అతిథులకు స్వల్పాహార లమర్చబడెను. కొన్నిక్రిడలు జరిగినవి వానిలో గెలిచిన వా నీ మహారాణిగారేయైనది బహుమానములను వెంట్రు ప్రభువుగారు ఇచ్చిరి. వెంట్రుండుదంపతులకు పుష్పమాలంకృతులనుగ తేసిరి. అనేకు లావించునకు వచ్చిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి యత్నములు.

విశేషముగ దోషిడి.

లండను, మే 18:—ఇటలీవారి యధికారికృతముగు వాయువాగ్ర యిట్లు తెలియజేయుచున్నది. జూలీయను రంగమున తీవ్రమగుముట్టి సాగుచున్నది. విసాంజొనది తూర్పు గట్టుననున్న అరణ్యములను గుట్టలయందు మనపదాతిదళములు నిలిచియున్నవి. ఈదళములు బలపరుపబడి దుర్భేద్యములగు స్థానములకు ముప్పుబడినవి. ఇటలీ సైన్యములు శత్రు సైన్యముల తరిమినేసెను. కొండశిరంగులు మున్నగు ఆయుధసామగ్రియు, 3875 మంది శత్రు సైనికులును మావశమైరి.

విషమముగు దీర్ఘ సంగరము

లండన్, మే 17:— ఇటలీ వా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— మాంటు కక్కో, వాడిసుల మధ్య దీర్ఘ భీకర సంగరము జరుగుచుండెను. క్రొత్త, మేము స్వాధీనము చేసుకొన్న ప్రదేశములపై శత్రువులు అమితముగ సేనసంపి విధివిరాయము లేకుండ గుండ్రువదలిరి. కాని వ్యక్త ప్రయత్నములైరి. 611 క కొండ మొదలుకొని 52వ కొండవరకు కొట బురుజుగ నున్న ప్రదేశములందు పూర్వముగ చెక్కుచెదరక మా స్వాధీనము లోనే యున్నది. వాడిసు వద్దను 652 వ కొండ సామీ ప్యమునను కొన్ని స్థలములను వశపరచుచు కొంతిమి గొరిజియాకు తూర్పు భాగమును శత్రువులు ఒనర్చిన ప్రతి యుద్ధములన్నియు ప్రతి హతము లైనవి, గ్రాజిగ్నాకు దక్షిణ ముఖమున్న ముఖ్యమైన కొండ మాచే జిక్కినది. ఇక్కోప్రాంతమును ఉత్తర ముఖముగ శత్రువులు ఘోర యుద్ధముజేయ వారి నవలీలగ పరాజితులుగజేసి అపారవృత్తముల పాలనరించితిమి. పెర్జిజ్జావో వద్ద రణముఖముననున్న వైద్యశాలపై శత్రువులు పెల్లులను ప్రయోగించిరి. ఆరుగురు హతులైరి. 14, 16 తేదీల మధ్యను 402 మంది మాచేజిక్కిరి. కిరిలో 124 గురు ఉద్యోగిగలుగు గలరు.

జెచ్చుల దౌర్జన్యప్రవర్తనము.

లండన్, మే 16:—కార్యోరణ ముఖమునున్న గియర్మిని ఇటలీయా పుత్రికా విలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—జెచ్చు పూలములు తమలో తాము కలహించుటచే చాల అందోళనముగ నున్నది చాలమంది పూలములనుండి పోవుచుండిరి. రషియా విప్లవానంతరమున తూర్పురంగ మందున్న జెచ్చులందరిని ఇటలీరంగమునకు తీసికొనివచ్చిరి. ఇటలీ రంగ మందున్న ఆస్త్రియను సైనికులలో నూటికి 60 మంది జెచ్చులేకలరు. స్థావు పూలములందు వారు అతినిత బాహ్యముగ ప్రవర్తించుటచే సేనానులు వీరిలో కొందరిని తుపాక్షలతో కొల్చి చంపుటకు ఉద్బుద్ధులైరి. కాని సార్వభౌముడట్లు చేయుటకు అంగీకరించలేదు. (పయినీరు)

మిత్రమండలియొక్క వర్తకముచూపడ

లండను, మే 18:— రోము మిత్రమండలి వర్తకముచూపడ ఇచ్చట ప్రారంభమైనది. మిత్రమండలి వారి వస్తుసంపత్తులనుకూడ జేయవలెనని బ్రిటనుదేశముయొక్క ఆభిప్రాయమని, బ్రిటిషు ప్రతినిధి యగు గెయను ఫోర్డ్ ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

వర్తకమునకు సంబంధించిన తీర్మానములను, పశ్చిమ లను కాస్త్రియపద్ధతిననుసరించిన నడుపవలెనను తీర్మానమును కూలివారి ఆరోగ్యము, పోలీసు, మిత్రమండలికి ఇన్స్పెక్టరెన్సు సంఘమును యేర్పాటు విషయమై చేసిన తీర్మానములను ఈ హాసంధి ఆమోదించినది. వర్తకమును పాడుచేయుటకు ఒర్మములు చేయుప్రయత్నములకు విఫలము చేయవలెనని యీ సభ తీర్మానించిరి.

బాల్కను

బాల్కను రంగము

లండను, మే 17:— సెలోనికానుండి వచ్చిన బ్రిటిషు అధికారివాగ్ర యిట్లు తెలియజేయుచున్నది.

జూప్రి వద్దను, పూర్వమావద్దను, రెండు ప్రతియుద్ధములలో శత్రువులను పారదోలి, 96 గురు బైటిలనుగ పట్టుకొంటిమి.

లండను, మే, 18:—నిన్నటిరాత్రి వచ్చిన వచ్చిన వార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది. లాపాక్సు మిల్లుకు ఉత్తరమున మేము నిలిచితిమి. కేరోనికి తూర్పుభాగము వరకును, బైరియా బాకునకు దక్షిణమునను ది 108 నెంబరు కొండ వరకును ముందునకు పోయి బైటిలను పట్టుకొంటిమి. కాలి ఫోర్స్ యా పీటభూమివద్ద గొప్ప ఖరీదగియుద్ధము జరిగినది.

అమెరికా

అమెరికాదేశపు విచ్ఛేద సైనికులు.

లండను, మే 17:—అమెరికను విచ్ఛేద సైనికులను ప్రాన్సు దేశమునకు మూడు మాసములలో శిక్షణమునకు పంపెద మనియు, ఇక నియమింపబోవు అమెరికను జనరలు కమిషనరును ప్రాన్సుదేశమునకు పంపుట యత్యవసరమనియు, వైటాను గారు వ్రాసినట్లుగా న్యూయార్కు ప్రైము ఫ్రెస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియా

ఉన్నత రాజ్యాంగసభను తీసివేయుట

బ్రిస్బేను, మే 16:— క్విన్సలాండునున్న రాజ్యాంగసభలు రెండిటియందును ఉన్నత సభను తీసివేయవలెనను నూచనను నియోజక వర్గమువారు తీవ్రస్ఫురించిరి.

మెసపోటేమియా

మెసపోటేమియాలో సమరము

లండన్, మే 16:—ముఖ్య యుద్ధ ప్రయత్నము లేని యు లేకున్నను 188 గురు తురుక్క సైనికులు మాచేజిక్కిరిని మెసపోటేమియాలోనున్న అంగ్ల యుద్యోగిగలుగు తెలుపుచున్నారు.

జర్మనీ

శత్రువులదళముల వెనుకనున్న యుద్ధభేదిలు

లండన్, మే 14:— ఎక్స్ప్రోజి టెలిగ్రాము కంపెనీ విలేఖకుడు మ్యూడిక్షనుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. అల్బాన్ సో రాజుగారి కోరిక ప్రకారము జర్మనులు తమస్థిరంగుల పంక్తులకు 19 మైళ్లదూరమున వెనుకనున్న ఖియిలీనందరిని సురక్షితస్థలములకు గొంపోవుచున్నారు (సి. అండ్. ఎం. నెజ్టు)

ముద్రాపకుని ద్రోహము

లండన్, మే 14:—మధ్య వార్తాసంఘమువారి విలేఖకుడు ఆముట్టరుదమంజి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— ఏప్రిలుమాసమున జరిగిన సమ్మెకట్టుల కాలమును ఆరాచకకరప్రయత్నములకు పంపివెట్టిన ముద్రాపకుని బెన్జిన్ పోలీసువారు కనుగొనిరి. వీరిపై లేబడిన రాజద్రోహము కేసు ముందు విచారించబడును (సి. ఎం. నెజ్టు).

చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు

మే-19వ తేదీ శనివారము 1917.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Includes items like బియ్యము, డిటా, బొమ్మలు, ధనియాలు, నెయ్యి, మిర్చి, డిటా పాతవి, పొగాకు, మాదికొత్తది, కందులు, నవ్వులు, ఉలవలు, చింతపండు, పసుపు, చక్కెర, బెల్లము, కొబ్బరి, పోకలు, ఉప్పు, తొట్ట, నీలిమందు, గు- సవరము, రాణి సవరను, డ్రెంచికాము, బంగారము, వెండి, గవర్న మెంటు పత్రములు, సీమ వేరు సెనగ.

AMRUTANJAN

సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియుంటునుండదగినది.

తలనొప్పల మాన్యును. పార్శ్వపు నొప్పల భారదోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియుంట నుండదగినది.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

వాతావరణస్థితి

1917 సం॥ మే 19-వ తేదీ శనివారము.

Table with 6 columns: Time, Wind Speed, Humidity, etc. Includes data for 19th May 1917.

రాజధానియందు వాయుభారము కొంచెము హెచ్చినది. బంగాళాఖాతమునకు పశ్చిమమునకు ఉత్తరమునను, రాజధానియందును వాయుభారము లన్నిప్రదేశములందును ఇంచుమించుగా నేకరీతిగా నున్నది. ఆఖాతపు ఆస్త్రియనున వాయుభారమత్యల్పము రాజధానియందు వాయుగతి సాధారణముగాగలదు. మధ్యమోష్ణము మొత్తము మీద కొంచె మెక్కువయైనది. చెన్నపురి తీరమునందును, దక్షిణం దలములందును దక్కను నందును మధ్యమోష్ణము చాల తక్కువగా నున్నది. బక్సాయందు 101 (ఫా) డిగ్రీలయుష్ణముండెను. చెన్నపురి తీరమునందు సాధారణ స్థితికంటె పగటి యుష్ణము 8 నుండి 10 డిగ్రీలవరకు తగ్గియున్నది. రాత్రియుష్ణమంతటను తగ్గియే యున్నది. వాయువునందలి ఆర్ద్రతయందు భేదములేదు. దక్షిణమునందు మేఘము లెక్కువయైనవి. ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణాన్త్రజ్ఞుడు.

-:0:-

५५ २५५.

వక్తాశమధర్మములు; సంఘసంస్కారములు,

అట్లు వ్యాధర్మము మానవుని బాహ్యకృత్యముల ద్వేష
సేవకుపయోగింప నియోగింపబడగా ఆశ్రమధర్మము మానవుని
అంతర కృత్యముల విధించి మానవుని పరమాత్మజ్ఞానమునకు
సహాయభూతిమగు యున్నది. వ్యాధర్మము ననుసరించుటకు,
సత్యము, ధర్మజ్ఞానము, జీవనమున ధ్యాయనే యనుసరించుట,
ఇంద్రియనిగ్రహము, మనోనిశ్చలత కలదును ముఖ్యములు.
ధర్మము ననుసరించి మోక్షము జెందగలరు నతడియ్యెను
గుణములను సంపాదించవలెను. వీనిని సొక్కమాచగగాని

శాస్త్రములు, సంఘ సంస్కారము.

గత ఆదివారమునాడు సాయంకాలమున దొంగగిరి
57 న నెంబరు గృహములోనున్న బార్నిరు బి. ఎల్. మిత్ర
గారింటికి ఒక పురుషుడు మిత్రగారిని చూచు మిషమీద
పెట్టెను. మిత్రగారింటి లోనున క చేరిగిదిలో కూర్చుండున
ఇంటివారు చెప్పిరి కొంతకాలమున కాపురుషు డచటనున్న
మిత్రగారి పరిభ్రమని కొన్ని సిగరెట్లు దెమ్మరి పంపివేసెన
తిరిగి ఆట్టివాడు వచ్చునక ఆతడవలెకు బంగారు గొట్ట
ములుగల 2 పాంకెరు కలయునక ఒక బంగారు ఊంగరము
ను, ఒక వెండినిడ కత్తియును తిన్న-రింపజడినవి మంగళ
వారమునాడు గాబవాడకీర్తి నం డా వస్తువుల నమ్మచుండగ
పోలేనువారు పుచ్చగొనిరి

THE GREAT WAR

Mr. Redmond. Against Exclusion of Ulster

Important Italian Victory at Monte KuK

Imperial War Cabinet: Premier's Far-Reaching Proposals

MUTINIOUS BEHAVIOUR OF AUSTRIAN TROOPS

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

The Imperial War Cabinet.

Important Statement by the Premier.

LONDON, May 18. In the House of Commons to-day Mr. Lloyd-George said that the desired to report to the House the very important decision which had been arrived at as a consequence of the recent meetings of the Imperial War Cabinet. It was desirable that Parliament should be officially informed and finally acquainted with an event which constituted a landmark in the constitutional history of the British Empire. The House would remember that in December last the Government invited the Prime Ministers or leading statesmen of the Overseas Dominions and India to attend the sittings of both the Cabinet and the Imperial War Conference. The former body had fourteen sittings and the British Cabinet had one for the time being the Imperial War Cabinet. While it was in session the Overseas members had access to all information at the disposal of the Government and occupied a state of absolute equality with members of the British Government. It had prolonged discussions on all vital aspects of British Imperial Policy and came to important decisions which would enable us to prosecute the War with increased unity and vigour and would be of the greatest value when negotiations for peace came to be discussed. The fresh minds and new points of view which the Government's colleagues from Overseas had brought to bear on problems with which they had been so long engrossed had been of immense help to all of them. As far as Government were concerned they could state with confidence that the experiment had been a complete success. The Imperial War Cabinet was unanimous that the proceedings had been of such service not only to its members but to the Empire that it ought not to be allowed to fall into desuetude. Accordingly, at the last session, it was agreed that the meetings should be held annually or more often when urgently necessary. The Imperial War Cabinet would consist of the British Premier and such of his colleagues as dealt with Imperial affairs and the Dominions Premiers or specially accredited representatives and an Indian representative appointed by the Government of India. It was hoped that this annual meeting would become an accepted convention of the British Constitution (Cheers). In its present form the institution was extremely elastic. Its essence was that the responsible Heads of the Governments of the Empire with the Ministers specially entrusted with the conduct of Imperial policy would meet together at regular intervals to confer about Foreign and Imperial policy and come to decisions regarding them which, subject to the control of their own Parliaments, they would then severally adopt. They would by this means be enabled to obtain full information about all aspects of Imperial affairs and to determine by consultation the policy of the Empire in its most vital aspects without infringing in any degree the autonomy of the present enjoyed. They had not attempted to decide what constitutional developments this might lead to. The whole question of perfecting the mechanism for considering Imperial and Foreign affairs between the autonomous nations of the Imperial Commonwealth would be reserved for the consideration of the Special Conference which would be summoned as soon as possible after the war to readjust the constitution of the Empire. It was felt, however, that the experiment of constituting an Imperial Cabinet in which India was represented had been so fruitful in a better understanding and unity of purpose and action that it ought to be perpetuated and they believed that proposal would commend itself to all the Nations of the Empire (Cheers).

Lord Curzon in the House of Lords made a statement regarding the Imperial War Cabinet similar to that of Mr. Lloyd-George.

FUTURE OF THE EMPIRE.

General Smuts' Speech.

Glowing Press Tribute.

LONDON, May 18. The 'Daily Telegraph' in an editorial article headed "An Historic Speech" says: "General Smuts' speech was one of the finest and most statesmanlike utterances that the war has produced. If the British Nation did not realise fully before, it will understand now what a noble cranium and strong pillar of the Empire it possesses in the soldier-statesman who represented the Union in the Imperial War Conference. Hitherto we have thought of him principally as a brilliant soldier, but the future may well reveal political services even more valuable still. This is always a rare and sometimes a dangerous combination of genius, but we know from General Smuts' speeches where his dearest hopes centre; that he hates war and that all his ambitions are set upon serving his fellow-countrymen in South Africa and the Empire to which he is proud to belong. If we interpret General Smuts' speech aright we detect in it

a note of friendly earnest caution to those who think the time is ripe for forming a new constitution for the Empire with a New Imperial Parliament, New Imperial Treasury, and New Imperial Taxes. The idea is noble, imposing, and logical, but it is none the less full of perils and quicksands and above all open to the fatal objection that it does not seem to be desired by the responsible spokesmen of the Dominions. It may be taken therefore as certain that the special war conference which will be called at the end of the war to consider the general problem of Imperial reconstruction will not favour the idea of a unified Parliament of the Empire. The reconstruction will proceed on lines less sensational but far more consonant with the British tradition of gradual evolution. Indeed it has already begun during the last few weeks in the admission to the Imperial Cabinet of the Statesmen of the Dominions and the representatives of India.

The 'Daily Telegraph' concludes by hoping that General Smuts' outspoken, resonant tribute to the Crown will sharply recall to their senses all those who talk glibly and lightly of what they call the republican sentiment in this country. The British Empire indeed is fortunate when a soldier, who fifteen years ago was its sturdy and dangerous opponent delivers within the walls of the British Parliament, an address cordial in friendship, and instinct, as are few utterances of our time, with political wisdom and understanding.

Nationalists' Reply.

LONDON, May 18. Mr. Redmond, replying to Mr. Lloyd-George, says the Nationalists are prepared to recommend the assembling of a convention provided that Irishmen of all creeds are represented.

Ulster's Reply.

Ulster Unionists, replying to Mr. Lloyd George, undertake to submit the suggestion for a settlement to the sympathetic consideration of the Ulster Unionist Council.

LONDON, May 18. Mr. Redmond in a letter to Mr. Lloyd George refuses the proposal for immediate Home Rule exclusive of Ulster and accepts the alternative of convention. Sir John Lonsdale on behalf of Ulster Unionists undertakes to submit the proposals to the careful consideration of the Ulster Council, but according to the Press Association the Ulster leaders in the House of Commons yesterday evening stated that they would not submit the convention proposal to the Council, nor themselves serve on such a body.

A Gigantic British Trade Corporation.

10 Millions Capital.

LONDON, May 18. In the House of Commons to-day Sir Albert Stanley, President of the Board of Trade stated that the new British Trade Corporation (see march 21st) would have capital of ten millions sterling. It was proposed to raise two and half millions and it was necessary that one million should be subscribed before the prospectus was issued. He had interviewed representative bankers, explained the scheme to them and asked for their support. The Banks were practically unanimous in their support of the scheme although he could not say that all of them were equally enthusiastic in agreeing to subscribe capital. A number of larger banks had subscribed towards the million which was necessary in order to launch the scheme. Government did not propose to subscribe capital or subsidise the undertaking in any way. He believed that the Corporation would serve a very useful purpose.

Scheme Strongly Criticised.

In the course of the debate the scheme was strongly criticised and the terms of the charter were attacked. Mr. Chamberlain promised that Government would reconsider the matter in the light of criticisms but he was unable to promise that it would reverse or withdraw the charter.

Voluntary Effort to Cut Down Food.

LONDON, May 18. In the House of Lords, Lord Devonport said, "that the voluntary food economy campaign was becoming effective, and there was marked decrease in general consumption, particularly of bread in forty towns including Birmingham and Leeds. He was hopeful that voluntary effort would achieve the desired end."

TELEGRAMS.

Commissions for Indian Marine Officers.

LONDON, May 18. In the House of Commons, Mr. Chamberlain stated that he was communicating with the Admiralty on the subject of granting officers of the Indian Marine commissions similar to those of officers of the Naval Reserve.

Colonel Yate asked, "What are the new rates of pay of the Indian Army officers wounded or on sick 'leave'?"

Mr. Chamberlain said: "I am awaiting a reply to the proposals made to the War Office."

Charge Against an M. P.

Heavy Damages for a Naturalized German.

LONDON, May 18. A naturalized German-born named Gruban has been awarded £4,750 sterling damages, against Mr. Handel Booth M. P. It was alleged that Mr. Booth induced Gruban to make over to Mr. Booth his share in an engineering business by falsely representing that otherwise Gruban would be interned.

LONDON, May 18. The first contingent of the American army in the shape of a medical unit has arrived in a British port.

RUSSIA.

PETROGRAD.—The Cabinet has been constituted including six Socialists.

GERMANY.

Printer's Alleged Treason.

LAHORE, May 18. LONDON, May 17th.—The 'Central News Agency's' Amsterdam correspondent says that the Berlin Police have discovered the printer of the pamphlet circulated during the April strikes. His trial for treason follows. ("C. and M. Gazette").

Prisoners Behind Firing Lines.

A Reported Concession.

LAHORE, May 18. LONDON, May 17th.—The Madrid correspondent of the Exchange Telegram Company says that Germany, deferring to King Alfonso's wishes, is removing all prisoners 19 miles from the firing line. ("C. and M. Gazette").

ITALY.

Allied Commercial Conference.

LONDON, May 18. ROME.—The Inter-Allied Commercial Conference has opened here. Lord Gainford on behalf of the British delegates emphasized Great Britain's desire that the resources of the Allies should be co-ordinated.

The Conference approved resolutions relating to trade marks, application of science to industrial purposes, health of munition workers, employment of disabled soldiers, a system of police to protect trade after the war, a scheme for Inter-Allied Insurance Union, and measures to crush the German system of trade espionage and corruption.

AUSTRALIA.

No Single Chamber Government.

LONDON, May 18. BRISBANE.—The Referendum has resulted in the defeat of the proposal to abolish the Queensland Upper House.

AUSTRIA.

Czechs' Mutinous Behaviour.

Austrian Forces Demoralised.

ALLAHABAD, May 18. LONDON, May 17th.—The 'Giornale d'Italia's' correspondent on the Carso front says the Czech regiments are causing grave anxiety owing to their mutinous behaviour and desertions. After the Russian revolution all the Czechs have been brought from the east to the Italian front where they form sixty per cent. of the Austrian forces here. They produced such demoralization among the Slav elements that their commanders wished to shoot a number of them, but the Emperor forbade such drastic measures. ("Pioneer").

AMERICA.

WASHINGTON.—Honduras has severed diplomatic relations with Germany.

FRENCH FRONT.

LONDON, May 18. Last night's French communique said:—We completely re-established our line north of Laflaux mill, and appreciably advanced east of Craonne and the Hill 108 south of Berryaubac capturing prisoners. There has been fairly violent artillery duel on California plateau.

SALONIKA FRONT.

LONDON, May 18. The British official communique from Salonika says:—We heavily repulsed two counterattacks at Klupina Strong front taking 98 prisoners.

TELEGRAMS.

ITALIAN FRONT.

Bitter and Prolonged Fighting.

Italians Still Gaining

LONDON, May 18.

An Italian communique says:—There was bitter and prolonged fighting between Mont Cucco and Vedice. The enemy repeatedly launched considerable masses against our new positions but all were repulsed and the rocky Bastion of Mont Cucco from height 611 to height 524 remained firmly ours. We made appreciable progress towards the important summit of height 652 on Vedice. Enemy counter-attacks eastward of Gorizia broke down. We occupied an important height southward of Grazigna and threw back with serious losses a powerful enemy attack in the northern sector of the Carsi. The enemy shelled a field hospital at Cervignano. There were six victims. Between the fourteenth and sixteenth inst. we captured 4,021 prisoners, of whom 124 were officers.

Spectacular Advance.

LONDON, May 18.

A correspondent at the Italian Headquarters says that the Italian advance has been highly spectacular. Troops having crossed the precipitous Isanzo gorge on narrow bridges regardless of clouds of shrapnel. First line trenches fell immediately and then the Italians made steep ascent of Monte Kuk, the Austrians second line was eight hundred feet high and bristling with machine-guns. The battle raged throughout day and night till the Italians outflanked and captured the whole position. The summits of Monte Kuk 1,800 feet were captured later but furious counter-attacks on both crests followed. After heavy fighting the enemy was repulsed and Kuk was definitely won.

Indian Telegrams.

[FROM OUR OWN CORRESPONDENT.]

[BY WIRE]

SIMLA.

Father Deprived of and Son Restored to a Title and Jagir.

SIMLA, May 18.

The following is published in the current issue of the "Gazette of India" Foreign and Political Department:— In consequence of the misconduct of Ghulam Kasim Khan of Tank in the North Frontier Province he is hereby deprived of the title of Nawab which was conferred on his grandfather Shah Nawab Khan in the notification of the Government of India in the Foreign Department, No. 5017, dated the 17th August, 1859, and which was continued to Gulam Kasim Khan on his succeeding to the Tank Jagir in 1882. His Excellency the Viceroy and Governor-General is pleased to confer upon Kette-Ud-Din Khan, son of Gulam Kasim Khan of Tank in the North West Frontier Province the title of Nawab as a personal distinction.

The King's Birthday.

SIMLA, May 18.

It has been decided to declare the 4th June 1917 a Public Holiday in celebration of His Majesty the King Emperor's birthday but there will be no entertainments, reviews, salutes, dressing of ships, or other celebrations. Flags will be flown and the usual Honours Lists will be published on that date.

Plague.

SIMLA, May 18.

There were 4,629 deaths and 5,588 seizures from plague in India during the week ending 12th May. The following are the Provincial figures:

Bombay Presidency and Sind	1,733 deaths;
Madras	33;
Bengal and Bihar and Orissa	617;
The United Provinces	1,178;
The Punjab	327;
Burma	53;
The Central Provinces	146;
Mysore State	40; Hyderabad States 680;
Central India	61;
Rajputana	172;
and Kashmir	28.

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 18.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 25,34,15,100. Details are as under:—

	Rs.
Bombay	7,41,25,000
Bengal	6,42,62,700
The Punjab	1,61,11,600
The United Provinces	1,60,80,700
Madras	1,09,60,700
Burma	82,88,400
Minor Administrations	60,13,500
Central Provinces	38,19,300
Bihar and Orissa	27,08,500
Assam	9,15,500

BRIEF TELEGRAMS.

The death of the Rajah of Sraawak is announced.

Mr. F. R. Hemingway on return from leave to be Registrar, Co-operative Societies and Magistrate.

Mr. Swamikannu Pillai on relief to be Collector and Magistrate in regular line.

There has begun in Rangoon the preparation of an anthology of Burmese literature at the instance of a committee appointed to examine the best method of inculcating in schools and colleges the Imperial idea.

The Calcutta Exemption Tribunal concluded its sittings for the present to-day and over one hundred cases were disposed of. There will be a break of a month or a little more, after which the Tribunal will sit again. To-day the Tribunal first dealt with an application from the Calcutta Port Commissioners on behalf of three employees.

Latest Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS).

[UNCORRECTED.]

BOMBAY, May 19.

A deputation waited on His Excellency the Governor as Chancellor of the Bombay University, yesterday at the Secretariat to request him to move the Government of India to sanction the formation of a Bombay University Company under the Defence of India Force Act and to grant certain concessions relating thereto. The deputation was headed by Mr. Chimanlal Setalvad, Vice-Chancellor and consisted of the Hon'ble Mr. Paranjpye representing the principals of Poona Colleges, Rev. Father Goodier representing the principals of Bombay colleges, Mr. Kirtikar (St. Xavier's College) Secretary of the Representative Committee and Messrs. H. D. Karaka College of Commerce and Krishna Natarajin (Grant Medical College) both members of the representative Committee. Proceedings were private but it is understood that His Excellency received the deputation very sympathetically.

ALLAHABAD, May 19.

A "Pioneer" special cable quotes a correspondent at Carso Front that the Czerch Regiments are causing grave anxiety owing to their mutinous behaviour and desertion after the Russian Revolution. The Czerch have been brought from the east to the Italian front where they form 60 per cent of the Austrian forces. Here they produced such demoralisation among the Slav elements that their commanders wished to shoot a number of them but the Emperor forbade such drastic measures.

OOTACAMUND, May 18.

At Tuesday's meeting of the Madras Legislative Council Messrs. Lionel Davidson Neil Macmichael and G. F. Paddison will take the prescribed oath, 116 questions will be answered by the Government and discussions of certain amendments of the rules for the conduct of business of the Council moved by the Hon'ble Mr. S. Srinivasa Iyengar at the meeting of the 2nd April, will be resumed.

An unusual incident took place on Friday in the Court of Mr. Hargovind Bagel, Additional Munsiff of Allahabad. The Munsiff was sitting in the Court and names of parties sent him were being called out when a litigant walked up to the dais and secreting something in his folded hands offered it to the munsiff saying it was his 'Haq.' She something turned out to be one rupee. The munsiff immediately got the man arrested and sent him to the Magistrate to be dealt with.

కొలంబోలో గడ్డిపిడుగులో గతమున వారమునాడు జరుగుచున్న కంబిల్లలక్షణము కనబడుటచే చాలకలవరము కలిగినది. అట్టి అంబుడేముల దిడ్డ, వైద్యులు పరీక్షించి, యీ దిడ్డ పుట్టినతరువాతనే చనిపోయినదని నిశ్చయించిరి. ఎవరో చంపిపోయినట్లని తెలియుచున్నది. ఈ పట్ల తల్లిదండ్రులు ఎవరో పోలీసువారు కనుగొన లేకపోయిరి.

మొరపాటోమియూరు గ్రామమున వా రంధరము ఒక చిన్న ఇనుపబొయ్యి (క్యూబ్) ని గూడ వీసికొని వచ్చుట చాల నుంచిరి. తిరుగుట ప్రాగుటకు అవసరము వచ్చినప్పుడెల్ల మన మౌగించుకొనవచ్చును అని యారంభమున నున్న కడ్డక పైకిక కట్టుము నందలి యొక విశేషమును నుదహరణు మైయున్న పత్రికకు వ్రాసెను. ఇది స్పష్టము క్లుప్తము అని పత్రిక వ్రాసినది.

బొంబాయిలో 14వ తేదీ నుంకవారమునాడు గం బాయి ఉమాదేయను నొక కృషిచారిణి మింటుకిధిల్లో నొక గూంట్లమునకితో మాట్లాడుచు అరని కేసునుండి గు 70 ని నిలువగల బొంకి నోట్లను వీసికొని పారి పోయెను. పోలీసు వారు దానిని తెలిపినది. పోలీసువారు కేసుచేయుట కం సికరించలేదు. కాని ఆమెను గూర్చి పోలీసువారికి బాగుగ తెలియును గాన మింటుకిధిల్లో వామెను పట్టుకొని బంధించిరి. ఆమెవద్దనుండి గు 47లు గాబట్టుబడినవి. వామె చుట్టల గుణమున పనిచేసినదనియు ఆమెయున్న కట్టపడి సంఘా దించితినియు అవహరింప లేదనియు ఆమె వారింజెను. కేసు ను జూపు చాకపోవుటచే మేజిస్ట్రేటుగా గామెను విడుదల చేసెను.

మేమాసము 12వ తేదీలో అంత్యమును వారములో మ హమ్మదీవాగ్ధిచే 4629 మంది మృతులైరి. 5588 మందికి వాగ్ధి పోకెనది. వివిధ రాష్ట్రములలో కలిగిన మరణములు.

బొంబాయి రాజధాని సింధుదేశము 1733, చన్న పురి 33, వంక దేశము బీహారు, ఒరిస్సా 617, సంయుక్తరాష్ట్రములు 1178, పంజాబు 327, బర్మా 53, మధ్యపరగణాలు 146, మైసూరు సంస్థానము 40, మైదవరాసు 689, మధ్యహిందూ దేశము 61, రాష్ట్రప్రధానము 172, కాశ్మీరము 28.

హిందూదేశముందు మిముహూర్తోచి హోలయ్యుకూరు, సింధుములలోవన్న చాలుభూము నువ్వు ఖనిజముల వర్తక సంఘమువారి తరఫున పనిచేయుచున్న బూక్ చార్లసు మెక్సియా అను అమెరికాదేశస్థునకు హిందూదేశములో సంపదించుచున్న అమెరికాదేశస్థులకు ప్రసాదించిన ఆయుధ శాసన స్వాతంత్ర్యము అనునర్థించదు. అనగా వై సెన్స లేకం దుగ ఈయన ఆయుధములను తనతో తీసికొని పోయాడను.

అపరాధాన్వేషక శాఖోద్యోగివై దావా- సి. వి.డి. ఇన్ స్పెక్టరు ఎస్. ఆర్. పట్నంనుగారివై అనంతరాము వై కుంకరాము దాఖలుచేసిన మానవత్వపు కేసును బొంబాయి రా జధాని మూడవమేజిస్ట్రేటుగా రిటేవల తీర్పుచెప్పియున్నారు. ఫిర్యాది వాదమును మేజిస్ట్రేటుగారు నమ్మక ముద్దయని విడుదలచేయించిరి. ఇదిగాక ఫిర్యాది గౌ. సెప్టె గారి విషయమై కొన్ని యనవ్యవస్థలు కొద్దన పరిశీలించుండెను. ఇందుకు గాని యితనివై అనంతరామువై కేసుచేయబడినది.

సరిహద్దు పరగణాలలో ఉత్తర టాంకు సంస్థానాధి పతి గులాము కాసింఖానుగారి ప్రవర్తనము సరిగా నుండనం గున వంక పారంపర్యముగ నుండన పట్టిన పితామహుని కియ్య బడిన బిరుదును వారతరమువారు తీసివేసిరి. గులాము ఖాసి ముఖానుగారి కుమారుడగు షబ్జి ఉద్దీనుఖానుగారికి ఈ సవాలు విరుద మియ్యబడినది.

ORIENTAL

GOVERNMENT

SECURITY

LIFE Assurance Company Limited.

ESTABLISHED 1874. HEAD OFFICE-BOMBAY. LOW PREMIUMS. LIBERAL CONDITIONS. Prompt Payment of Claims.

Egmore, Madras, 19. March 1917.

I have your letter dated to-day and the cheque in settlement of my policy, as the Policy fell due only yesterday. I greatly appreciate the celerity with which my claim has been settled. I also take this opportunity to express my appreciation of the courtesy and consideration which I have always had in my dealings with your company both when I was dealing direct with the Head Office at Bombay and since my policy was transferred to the Madras Branch.

YOURS SINCERELY,
P. Rajagopalachariar
Member of Council,
Government of Madras.

Wanted Immediately

Agents on fixed salaries and Commission required in all important Towns of Ganjam, Vizagapatam, Godavari, Kistna, Guntur, Nellore, Cuddapah, Kurnool, Bellary, Chittoor, and Anantapur Districts.

Apply to—
The Superintendent of Agents
ORIENTAL LIFE OFFICE
C/o Post Master,
BERHAMPUR (GANJAM)

Or to—
The Branch Secretary
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
Post Box No. 8, Madras.

ఆంధ్ర దృశ్యము.

ప్రజాస్వామికము.

ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమునగా ప్రజలలో నుండియే పరిపాలన లేర్పడి వారిచే దేశము పరిపాలింపబడుట. దేశము లోనున్న జనులందరు పరిపాలించుటకు వీలులేదు గనుక, వారి లో విద్యాధన భూవనములు గలవారు నియమించుకొను ప్రతినిధులు రాజ్యముచేయుటే స్వపరిపాలనము. పన్నులను విధించువారును, ఖర్చుచేయువారును, శాసనములను నిర్ణయించు వారును, వానిని అమలులో పెట్టువారును ప్రజాప్రతినిధులే ఈ ప్రతినిధులు ప్రజలచేత కొంత నియమిత కాలమువరకే యేర్పాటు చేసికొనబడుదురు. ఆనియమిత కాలము దాటినతరువాత, నూతన ప్రతినిధులు తిరిగి యెన్నుకొనబడుదురు. ఈ ప్రతినిధులే మన శాసనసభలలో నుండవలెననియు, ఈ సభ్యులవలననే కార్యనిర్వాహక శాఖ యేర్పడవలె ననియు, ఈ రెండు శాఖలును హిందూదేశములో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల నన్నిటిలో నుండవలెననియు కోరుచున్నాము. భారతవర్షమునంతటను, ఇటులనే సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణ సంఘమును, కార్య నిర్వాహక శాఖయు నుండవలెను. ప్రజాప్రతినిధి సంఘములే, కార్యనిర్వాహక సంఘములకు కావలసిన యధికారములనిచ్చుచు, అప్పుడప్పుడు వానిని తినివేయుచు తగ్గించుచు నుండును.

మన యుగమునీ నిర్మింపబడిన ప్రతిసాధనము, పరిపూర్ణ మైనదిగ నుండదు గనుక, ఈ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములో కూడ లోపము లుండకపోవు. వీని జయోపజయములు ప్రజలలో రాజకీయజ్ఞానము, పరంగిభజ్ఞానము, పరాధిపాదానాసము, ఇచ్చిపుచ్చుకోలు, మొదలగు సద్గుణములమీద నాధార పడియుండును. రాజకీయ యంత్రమును నడిపించుటలో ప్రజలు పాల్గొనుటయే తప్ప వీరికి రాజ్యపరిపాలనావిధానమును నేర్పుటకు వేలుమాగ్గును లేదు. మొదట తప్పటడుగులువేయుచు క్రింద పడుచుండవచ్చును. నీళ్ళలో దిగినగాని మనమెట్లు ఊత నభ్యసించగలము? కాబట్టి మనము స్వపరిపాలనమునకు తగమని చెప్పవారి వాదదౌర్బల్యమును గురించి యెక్కువగ వ్రాయవలసివచ్చును.

ఈ స్వపరిపాలనము, మనదేశములకు ఈయంబడ వలసినదేయనియు, కాని, దానిని క్రమముగా, నింపాదిమీద ప్రవేశ పెట్టవలె ననియు, దానిని పొందుమాడ్గము, పరిణామముద్వారాగాని, విప్లవముద్వారా కాదనియు కొందరు వాదించెదరు. వీరిలో కొంత సత్యమున్నను, ప్రపంచములో జరుగు వివిధ రాజకీయ మార్గములను గమనించిన వారికి మైత్రాత్రము లన్ని వోట్లను, అన్ని పరిస్థితులందును ఒకేవిధముగ వర్తించుచుండలేదని బోధపడును. ఆసియాఖండములో, జపానువారు, ఇంగ్లండులో వలెనే, విప్లవములు జరిపి, వేరునగు మాత్రము చక్రవర్తి నొకని నేర్పాటుచేసికొని, ప్రజాప్రతినిధులవలననే పరిపాలనను జరిగించుకొనుచున్నారు. చీనావారు కొద్ది సంవత్సరముల క్రిందనే, విప్లవముద్వారా, సంపూర్ణమైన ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమును ఏర్పాటుచేసికొనిరి. నిన్ను మొన్నటివరకు, నిరంకుశ ప్రభువులవలన చెప్పరాని బాధలు పడుచుండిన రష్యాప్రజలు, తమచక్రవర్తిని పదస్థమొనరించేసి, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును స్థాపించిరి. అనాగరికు లని యెన్నుబడుచుండిన ఫిలిప్పైను దీవులవారు అమెరికావారి ప్రసాదమువలన, 18 సంవత్సరములలో ప్రజాస్వామికమును బడసిరి. ఈ దీవులలో ఈసంవత్సరమున జనవరి నెలలో సంపూర్ణ ప్రజాస్వామికము నెలకొల్పబడెను. ఇక్కడి సాల్వ మెంటులో నుండు రెండుసంఘముల మెంబర్లు అందరును, ప్రజలచేతనే యెన్నుకొనబడిరి. ఈ మెంబర్లలో నుండియే కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు, అనగా మంత్రివర్గమువారు ఏర్పడిరి. మనమును మన పరిపాలకులును, వీరిని బాగుగ గమనించెదరు గాక.

ఫిరంగులను కాల్చి, బలహీనులను, బలవంతులు వశపఱచుకొన వచ్చును. ఇట్టి జయము కేవలము బాహ్యకారమును బాల్చుచున్నదిగాని, ఫిలిప్పైను దీవుల విషయములో అమెరికనులు చూపిన బౌద్ధార్యము నిరపమానము. బలవంతులు, బలహీనుల కుండవలసిన హక్కులను వారికి తిరిగి యిచ్చివేసిరి. ఎట్టి యుద్ధముగాని, విప్లవముగాని అనవసరమేక పోయినది న్యాయముగా ఈయవలసిన దనియు, జాతీయస్వాతంత్ర్యమును అనుభవించుచు నుభించుటకు ఆత్యవసరమైనదియు నగు

స్వపరిపాలనమును, బలహీనులైన ప్రజలకు బలవంతులు మిక్కిలి బౌద్ధార్యబుద్ధితో నిచ్చియున్నారు. ఇది మన ఆసియా ఆఫ్రికా ఖండవాసులందరికిని అదర్శముగను, ఉత్సాహజనకముగ నుండక తప్పదు. ఫిలిప్పైను గవర్నరు జనరలుగారు, అక్కడి మాత్రమే సంప్రదించు వారికి తమ అభివృద్ధిని నంపుచు, వారిలో ప్రతి శాఖాభ్యుదయము, తోడిమంత్రులలో కలసి మెలసి నమ్మకముతో కడచిన మాడునంతస్వరములనుండి పనిచేయుటయందు ప్రపంచములో నుండు ప్రజాప్రతినిధి సంఘము లేరియు, వారి మంత్రివర్గమువారితో నయముకావని వ్రాసియున్నారు. ఈ మంత్రిసంఘము వందల స్వదేశీయులగు ఫిలిప్పైనులే. తెల్ల అమెరికనులు కాదు. మనము మన గవర్న మెంటువారిని, ఈ విధముగా, శీఘ్రకాలములో ప్రజాపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము దయచేయు డనుచున్నాముగాని, రష్యాలోవలె విప్లవపద్ధతుల మూలమున కాదు. రష్యాదేశములోని ప్రజలు, తమకు స్వపరిపాలనము మరియొక విధముగా రానేరదని నిరాశచేత, అట్లు చేసియున్నారు. మనము సుమారు 150 సంవత్సరముల నుండి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములకు పుట్టినిల్లును, ప్రపంచములో ప్రజాప్రతినిధి సంఘములకు తల్లియు నగు పాల్ల మెంటును గల మన యింగ్లాండుచేత పరిపాలింపబడుచున్నాము. వారియందు మనకునమ్మకము ఎక్కువగనున్నది. కాబట్టి మార్క్స్ ప్రభువు గారు, మనకు స్వపరిపాలనము వొరకుట, చంద్రుడు హస్తగతమగుటయే యని చెప్పినవచ్చుటకు రష్యాయుభ్యుపట్టణమగు పెట్రో గ్రాదులో చెప్పియుండిన బాగుగనుండును. అనగా రష్యాప్రజలకు ప్రజాస్వామికము పనికిరాదని ప్రస్తుతము జరుగుచున్న యుద్ధమునకు పూర్వము చెప్పియుండినయెడల, వీని సత్యాసత్యములు తక్షణమే బయల్పడియుండును. మనము ఆంగ్లేయ ప్రభువులతో సంబంధము వదులకొని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును (Independence) కోరలేదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని, స్వపరిపాలనగల వలసరాజ్యములలోవలెనే, మన ఇండియాకును స్వాతంత్ర్య మియవలసిన దనియు, ఈ రాజ్యము లన్నిటికిని కలిపి, వైసెరొక సామ్రాజ్య పాల్ల మెంటు ఉండవలసిన దనియు (Imperial Federal Parliament) మన ఇండియాలో, ప్రతిదేశ విభాగమునకును, ఇండియా సామ్రాజ్యాధికారమునకు కొన్ని విషయములలో మాత్రము లోబడి రాష్ట్ర పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము (Provincial autonomy under National Federal Parliament) ఈయవలసినదనియు మనము కోరుచున్నాము. ఇట్టి రాజ్యవ్యవస్థనే, హోమురూలు, అనుచిన్న పదముతో వాడుకచేయుచున్నాము.

స్వీయములు, బెల్జియములు, మాంటెనీగ్రోలు, పోలులు, రొమానియములు, బల్గారులు మొదలగు చిన్నజాతుల స్వాతంత్ర్యములకోరకు మన ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతభూరచణమందు దిగుటయేగాక, ఫ్రెంచివారిని, రష్యావారిని, ఇటలీవారిని జపానువారిని, చీనావారిని, తమ కమెరికా వారిని గూడ, తమకు సహాయముచేసికొనిరి. కాని, వీరిలో, ఫ్రెంచివారును, అమెరికావారును, యూరపు, అమెరికాఖండవాసులే గాక, ఆసియా ఆఫ్రికా ఖండవాసులగు నల్లవారికిగూడ ప్రజాప్రభుత్వము నీయవలసినదను నభిప్రాయము గలవారగుటచేత ఇప్పుడైనను మన ఆంగ్లేయులు ఈ అభిప్రాయముతో నేకీభవించెదరని నమ్ముచున్నాము. అమెరికావారిరాజకీయమాత్రములను, ఫిలిప్పైను దీవులలో పూర్వముగ ఆచరణలో పెట్టిరి. మన ఆంగ్లేయ ప్రధానమంత్రి యైన లాయడు బార్క్లెయ్, రష్యాదేశములో మానముక్రింద జరిగిన విప్లవముతో ఏర్పడిన ప్రజాస్వామిక పరిపాలనమునకు ఆసందించుచు, అమెరికావారుకూడ అల్పజాతుల స్వాతంత్ర్యములకోరకు యుద్ధములో దిగినందుకు, అమెరికా నైసిడెంటుగారికి వ్రాసిన అభివృద్ధిలేఖ చూడగా, వారి ప్రజాస్వామిక మాత్రములు, ప్రపంచములో నుండు తెల్లవారి కిని జపానువారికినేగాక, తక్కినజాతులకు కూడ వర్తింపగలవనియు, వానిని మననల్లవారిలోగూడ వాదరణలో పెట్టుదురనియు, మనమందఱము నెక్కువ అభిలాషతోను, నమ్మకముతోను, ఎదురుచూచుచున్నాము. ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వసాధనము, ప్రతిదేశములోను నెలకొల్పిన యెడల, ప్రపంచ

ములో యుద్ధములే జరుగవని యాయునుభిప్రాయము. మన యిండియా, యాజ్ఞవల్క్య దేశములకుకూడ స్వపరిపాలనాధికారము నీయక పోయినయెడల ఈ దేశములకోరకును, వీనితో వాణిజ్యముకోరకును, రష్యా, జపాన్, చీనా, జర్మనీ మొదలగు రాజ్యములు మన బ్రిటిషు వారితో ఇక ముందు పోరాడవని యేటి నమ్మకము? అన్ని దేశములకు స్వపరిపాలనాధికారమిచ్చి, వానివైస్రములకును యుద్ధ పరికరములకును వ్యయము చాలభాగము తగ్గించి, సాంస్కృతిక ప్రభుత్వమును ఈ పెద్దరాజ్యములు పోగొట్టుకొన్నయెడల, ప్రపంచములో నుండు అన్ని జాతులు సోదరీభావముతో నుండుటయు, శాస్త్రములు, కళలు, పుస్త్రములు, వాద్యములు, మొదలగునవి వృద్ధిపొంది, విశ్వమానవకోటియంతయు, సౌఖ్యమును, నెమ్మదిని అనుభవించును. వీనికి బ్రిటిషువారు, అమెరికావారితో తోడ్పడరా?

ఆంగ్లేయ ప్రధానమంత్రి యగు లాయడు బార్క్లెయ్ కాకుండ, ఆస్ట్రేలియను, బాల్గారు, బోస్నియా గారును, ఛెచుస్లొవకు, అమెరికావారు యుద్ధములో దిగుటవలన వారి కేమియు స్వభావము లేదనియు, ఆంగ్లేయుల వలెనే, చిన్న రాజ్యములలో ప్రజాస్వామికము నిలుపుటకే యనియు, చెప్పచున్నారు. ప్రస్తుతయుద్ధములో తమకు స్నేహదేశమైన రష్యాకూడ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములు గల దేశములతో చేరినందుకు అమిత సంతోషమును పొందుచున్నారు. అమెరికావారు పంపిన రాయబారియగు పేటిగాను, అప్పుడప్పుడు ఇట్టి ప్రజానాశకరమగు యుద్ధములు, ఇకముందు, ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వముల సహవాసము, తోడ్పాటులుండుటనుబట్టి, జరుగనేరవని నెలవిచ్చిరి. ఆఫ్రికాదేశపు ప్రతినిధియగు స్మిట్సుగారును, కనడా దేశపు ప్రతినిధియగు బార్డనుగారును, కార్యపరాక్రమములవలననే హక్కులను సంపాదించవలెనను జర్మనీవలెగాక, సమానత, న్యాయము, స్వాతంత్ర్యము, విశ్వమత్తములనే పునాదిమీద మనసామ్రాజ్య ప్రభుత్వము నిలిచినదనిరి. ఈ సూత్రములను మన యిండియాదేశమున కేలవర్తింపజేయరా? మన దేశస్థులు బయటిదేశములకు, ప్రభుత్వమువారి యధికారము బడయనిది లేచిపోవుటవలన నోచుకొనలేదు. మన సామ్రాజ్యములోని వలసరాజ్యములలోవలె, మన దేశ జనులకు స్వాతంత్ర్యములు లేవు. ఇదివరకున్న వాక్వాస్వాతంత్ర్యములు ముద్రాస్వాతంత్ర్యములు మున్నగునవి తల్లిపోయెను. ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యములోని 48 కోట్లు జనసంఖ్యలో, 87 కోట్లునల్లవాళ్లే. వీరికి తెల్లవారితో ఏమాత్రపు సమానహక్కులు నిచ్చినది ఈ యభిప్రాయది పద్ధతు సర్వీసు కమిషన్వారి రిపోర్ట్ చేయు నోళ్ల చాటుచున్నది.

మనమాట యటుంచుడు. దక్షిణాఫ్రికాలో 6 కోట్ల జనములో, తెల్లవారు ఒకకోటి యిరువది లక్షలు. ఈదేశములో ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము నేర్పాటుచేసిరి. కాని యధికారమునంతయు తెల్లవారి చేతులలోనే యుండుకొనిరి. శిష్టసభలో 82 వ్యవప్రజాప్రతినిధులును, గవర్న మెంటు వారిచే నెన్నుకొనబడు 8 మంది మెంబర్లును ఉన్నారు. వీరందఱును తెల్లవారలగానే యుండవలెను. ప్రజాప్రతినిధిసంఘములో 130 మంది మెంబర్లున్నారు. ప్రతిదేశవిభాగములో నుండు తెల్లవారిలో నుగవారి జనసంఖ్యనుబట్టి ప్రతినిధుల సంఖ్యయేర్పడియున్నది. 15 సంవత్సరముల కొకసారి వీరి జవాబును తీసికొని, ప్రతినిధులసంఖ్య 150 మంది వరకు పెంచుచేయవచ్చును. నల్లవారి జనసంఖ్యతో నిమిత్తమే లేదు. బ్రాహ్మణులు, ఆరెంజిఫ్రీస్టేటు రాష్ట్రములలో తెల్లగువారికే వోటువేయు నధికారము గలదు. కేపుతాలనీ, నేలూలు రాష్ట్రములలో, కొందరు నల్లవారికి యధికారము గలరుగాని, వీరిని తగ్గించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈ దక్షిణ ఆఫ్రికాలో ఒక్కొక్క తెల్లవారికి, ఆరుగురు నల్లవారుండగా, 14-15 వంతు భూభాగము తెల్లవారి చేతులలోనే యున్నది. కాబట్టి ఆంగ్లేయ రాజ్యతంత్రజ్ఞులు నల్లవారు కూడ మనుష్యులేయనియు, వారికిని స్వాతంత్ర్యము దధిలాపయంకుననియు తెలిసికొని తమకు దిననియు, ఈ యుద్ధసమయములో ప్రతిపాదించు సమానత, స్వాతంత్ర్యము, సౌభ్రాతృత్వము, న్యాయము మొదలగు రాజకీయ సూత్రములను నల్లవారికి కూడ వర్తింపజేయవలెననియు ప్రస్తుతయుద్ధాంతరము మలువకుండురు గాకయని నమ్ముచున్నాము.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

గాంధీ గారు

గంపరమునందు విశేషమును ప్రతాప ఆను హిందీ పత్రిక కిట్లు తెలియజేసెను.

మంపరములోని రయతుల స్థితిగతులు నరయ గాంధీ గారు జేతయ మున్నగు గ్రామముల సంచార మొనర్చుచు న్నారు. ఒక వేళియ, ఒక వేళియ ఇనస్పెక్టరును వీరి ననుసరించి యుండిరి. గతమాసము 21-వ తేదీని లఖారియ, డెరియ మున్నగు గ్రామముల రయతుల దుస్థితి నీయన యాలకించెను. పది పండ్లయందు సంతృప్తియు బాలురు జీత బట్టెములు తేక యె పనిజేయుచుండిరి. గాంధీ గారి పాటలను ప్రశ్నించిరి. ఇతరము 7 గం. మొదలు సాయంకాలము 7 గం. వరకు బోటులందు పాటుపడ కొందరు స్త్రీలు బలవంతులగు మాస్తాలచే గొనిపోయి సాచార మున్నది. సుధ్యయ్య ము భోజనమును మొకగంట విక్రంతియే వీరి కొన గలదున్నది. గాంధీ గారి స్త్రీలను చూచి సంభాషించి యారాత్రి కు గ్రామమునందు, మరునాడుదయమున శివరాజ భాగ కర్మాగ్రామములకు వచ్చుచేసిరి. స్థాంటుల నిద్దాక్షిణ్యమున నిప్రవేశములు జనవిహీనములై యున్నవి. వీరిలో వెక్కిరిండు నేపాళీ దాస్యమునకు పోయియున్నారు. వీరు తమ మడిమార్పులను గృహములకు ఆమ్మకొని యజమానులకు సిట్లు చెల్లింప నిష్పందింపబడిరి. మరి కొందరు బాకీపడి యున్న మొత్తమునకు ప్రోనోట్లను వ్రాసి యిచ్చి యుండిరి. ఒక 'నిగ'పరిమితిగల భూమికి 100, 125 రూ.లను నిర్దుగట్టుచుండిరి. రయతులమొత్త సేవనకు 2 ఆకాలు చొప్పు స్థాంటులను నేటిని గొనుచుండిరి. పాలు మున్నగువాటికి సామానుక నె యించియున్న పుచ్చుకొనుచుండిరి. ఇదిగాక రయతులు రూ॥ కి 4 ఆకాలు చొప్పున పట్టారీలకిచ్చుకొన వలసియుండెను? ప్రతి తిక్కాదారుకును ప్రతి రయతుకు రూ॥ పాయి చొ॥ నిచ్చుకొనవలయును. తమ విచారణయందు గాంధీ గారి కనేకమగు సంతకములు తెలియవచ్చినవిగాని వాటి నన్నిటిని ప్రచురింప వీలులేదు.

నీలిమందుపంటై రయతుల యొద్దనుండి స్థాంటులు క్రొత్తధామలను దిసికొనుచుండిరి. నీలిమందు పంటలను ఒకటిగ్రామానికి స్థాంటులను రు॥300లు ఆదాయము. ఈతడు రయతునకు 14 లేక 20 గంటలు మాత్రమేమొసగుచుండును. నీలి మందు వ్యవసాయమునుండి రయతుల కధి:మగ్గు నష్టము కలు గుచున్నది. స్థాంటులజేతల బారినండి మమ్ము దొరతనము వారు తిప్పించిన జాలును. కోరినయెడల మానవ్యస్యమును యొద్దమున కర్మణ్యమునుచుని లేకేరయ గ్రామవాస్తవ్యులను, మర్యాదస్థులను ఆగు బాగుచంద్రరాయి అనునాతడనెను.

కాలినడకను గాంధీ గారు 25 వ తేదీ రాత్రి జేటియాను చేరిరి. పాదరక్షలు తేరికారణమున విశేషబాధ నందిరి.

మరునాటి యదయమున 7 గం. లకు తిరుగ గాంధీ గారు సంచారియ వారంభించిరి. వేళియ ఇనస్పెక్టరు సబుఇన్ స్పెక్టరు సమేతులై సంభూతా గ్రామమునకు వెళ్లిరి.

అగ్రానుస్థితిని జూచునది కాకుహుభావుని గుండె నీ నరయ్యను గ్రామములోయిండ్ల ముందరగూడ నీలిమందు వైగగు చుండి ఎచ్చట జూటన గ్రామముతయు నివ్యసాయముతో నిండియుండెను. గాంధీ గారిట్లు పరీక్షించుచుండ 4 గురు పిల్లల తో గూడిన విభరాలాకి తెనిదురయ్యెను. పిల్లలకు 8-10 గం. ల వరకు వయస్సుండెను. కొలది దినముల క్రిందట మొక తిక్కాదారి నేను జబ్బుపట్టుకొని యిచ్చుకొని పోయి పాల ములో పనిచేయించెను. ఈమె యిదివఱలో నెన్నడును పాల ములో పనిచేసి యెరుగదు. రిక భూమికు పాతకాలయందు చదువుకొనుచుండెను సమాచారము నామె గాంధీ గారికి విన్నవించుకొనెను. తరువాత నొక తెల్లస్త్రీ వచ్చి తిక్కాదారుని వలన తాను పొందిన యశోకమును గాంధీ గారితో మనవి చేసెను.

అనుచునతో గూడ గాంధీ గారు 27-వ తేదీని చెల్వము బోటులకు పయనమైరి. గొప్పటియ గండ్లీమనుమొద్ద లైలు దిగి 5 మైళ్లనడచి గాంధీ గారు గమ్యస్థానమును చేరుకొనిరి ఇదట నెడలెడల రాజుబహు సుకుమారుడు కాపురమున్నాడు. ఈమహానీయుడే 19 లకుల రయతుల ప్రతినిధియై వారిదుఃఖ స్థితిని తిక్కాదారు నకు యందు సాటియులకు చెప్పివచ్చిరి. గాంధీ మాలగ్యగార్తయగుట నాతడు యుతులు పడుపాట్లను విపులముగ వివరించెను. తిక్కాదారునకు చెల్వముతోటల మేనేజర తినిపాలమును పాడుచేయించి, యాతినిధాన్యము మున్నగు వాటిని పోరావహ్యతమొనర్చి 'పగవీర్య'కొనెనని ఈతడు నియోగించి వాడతే గాంధీ గారియొద్ద నెవ్వరొనిరి. రయ

తుల నష్టకష్టముల పాలుచేయుచుంటుండ దిడట స్థాంటుల అగ్రస్థానము నలంకరింతురు. స్త్రీల నధికమగు వెత లందుచుండిరి. సిస్టులుగాక మామూలు మున్నగువాటికింద రయతులను పీల్చిపీల్చిచేయుచుండిరి. మహమ్మదీయులగు తహశీల్దారు గారు రయతులను విశేషముగ బాధించుచుండిరి. ఈ క్రూర్యమును కర్ణించి చదువరుల విచారగ్రస్తుల మొనర్చు నిద్రలేపున్నది.

మేనేజరు గేలు అనునతడు తమతో ముచ్చటించునంటి నని వ్రాయగ గాంధీ గారు 28 తేదీకి మరలివచ్చిరి. ఉదయము 10 గం.ల కాయనను జూడబోయిరి. కాని యాతడు రాలేదు. గృహముచేరునకి తమ్ముజూడరావలసినదని జేటియ సబుడివి జనలు ఆఫీసురుయొక్క లేఖ చేరెను. సబుడివిజనలు ఆఫీసుతో 3 గం. ల వరకు ముచ్చటించిన యనంతరము గాంధీ గారు విట్టిగారితో 4 1/2 గం. వరకు ప్రసంగించి యింటికి జనిరి. సాయంకాలము డివిజనలు ఆఫీసురు యొద్దనుండి కడుద్దీనుగు లేఖ వచ్చిచేరెను. కానిని చదువుకొనుటకు గాంధీ గారికి 25 గం.ల పట్టినది. ఉత్తరమునందలి యంశములు తెలియవు. వెంటనే గాంధీ గారు ప్రత్యుత్తరమును ప్రారంభించిరి. కాని రాత్రి 9 1/2 వరకు వ్రాత ముగియలేదు. అనంతరమున 10 గం.లకు గాంధీ గారు నిద్రించిరి. ఆనేకమగు నుత్తరములు వ్రాయవలసి యుండుటచేత గాంధీ గారు మరునాడు గూడ జేటియ గ్రామమున నుండి పోయిరి.

మంపరను వ్యవహారములగూర్చి గాంధీ గారి యభిప్రాయ మెన్నియో, వారేమి చేయదలచియుండినో, తెలియదు. సాక్ష్య మిచ్చుటకు వచ్చిన రయతులు తండ్రిపతండుమలై యుండుటచే సాక్ష్యమును వ్రాసికొనువారికి భుజించుటకైన నవకాశము లేక యుండెడిది.

ఇటీవల సంయుక్త వార్తాలయమువారు ప్రకటించిన కొన్ని సమాచారముల సందర్భమున కరుణాసింధుడగు గాంధీ మహాశయ్యకు తమకును, చాంపగో జిల్లామేజర్ స్త్రీటు గారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నిట్లు ప్రకటించిరి.

ప్రియమగు హేకాకు గారు
దీనితో జరిపరచిన లేఖను చిత్రిగింపుడు పలువిధముల గు వదంతులను నేను వినుచున్నాను. కొంతమంది నేను వాంఛ్యుల మీయవలె నని నిర్ణయించుచున్నాను. కాని నేను సుప్రమాణము కాని వాఙ్మూలమును చేయజాలను. కాలిఫోర్నియా వలన కలిగిన నష్టమును తగులబడిన భవనముల లక్షణమును వానిలో నెవరైన కావుగనున్నదియు. లేక ఎవరైన కాపాడుచున్నదియు, నేను చాపరాకు వచ్చుటయే ఈ అన్ని ప్రమాదములకు కారణమగు విషయ నిశ్చయమును నాకు తెలియజేయ గోరెదను. నేను ప్రజలకు తెలిపెదను. ప్రత్యేకముగ ఈ జాయి నందిచ్చువాని ద్వారా ప్రత్యుత్తర మంపగలందులకు ప్రార్థితులు.

(సం) ఎం. కె. గాంధీ.
ప్రత్యుత్తరము.
ప్రియమైన గాంధీ గారు,
1917 సం. మే మాసము 14వ తేదీని మీరు వ్రాసిన ఉత్తరము చేరినది. ఈక్రింది సమాచారములను మీకు తెలుపు

చున్న వాడను. జలహా కర్మాలయము టార్గన్ లియావారికి సంబంధించినది. ఇంజను, పనిచేయుగది, సంచుల కట్టలను ఆదుము యంత్రగృహము, నీలిమందు అచ్చులు వేయుగదియు తగులబడినవి. వీని కన్నిటికి 20,000 రూ.ప్రముల కిమ్మతు గట్టిరి. కాని ఇది చిత్తుగ అంచన చేసిన మదింపు భగ్నమైన భవనము నందెవరును కాపురము లేరు. కాని కర్మాలయపు నౌకరులు మాత్రము కావలి కాయుచుండిరి. ఈగృహము మోతహాకి 20 మైళ్లు దూరములో నున్నది. మీగు వినివదంతుల కన్నింటిని కారణము, మీరు ఈగ్రామమునకు వచ్చిన కొలది కాలములోనే ఇది తగులబడుటయు మీరు రహితుల విషయమై పూనుకొనిన విచారణయు ముఖ్య కారణములు కావచ్చును.

(సం) డబ్ల్యు. బి. హేకాక్.
ఈ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల సార్వస్వమును చదువరులే గ్రహింతురు గాక. నేను నడువదగిన విషయమొక్కటిగలదు. నేను ఈ జిల్లాకు వచ్చుటకును, ఈ అన్ని భయమునకును ఎట్టి సంబంధమును లేదు. మీ ఉత్తరము ప్రకారము కర్మాలయ మంతయు భగ్నమైపట్టు కాన్పించుచున్నది. కాని జిల్లామేజర్ స్త్రీటుగారి జాయి ప్రకారము కర్మాలయములో కొంత భాగము మాత్రమే కాలిపోయినట్లు తేలుచున్నది.
(సం) ఎం. కె. గాంధీ.

ప్రొఫసరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

విలారు	14-5-17	17-5-17	4	,
రాజమండ్రి	18-5-17	21-5-17	4	,
వెంటపాడు				
తణుకు				
ఆత్తిలి				
ఆకువీడు				
భీరువరం				
నరసాపురం				

DO YOU USE

ORIENTAL

(730) **SOAPS**

THE BEST FOR ECONOMY & COMPLEXION

ORIENTAL SOAP FACTORY:-
GOABAGAN, CALCUTTA.

The Glory of Man is his

STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyperaemic Treatment by Messrs. Hinton Brothers Co., of Chicago, U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c. charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested

of free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the—

(669)

ECTREUSS (A. P. DEPTT) SOLE AGENCY FOR THE EAST, BATALA

పింగళ సంవత్సరాదినంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐహోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశేపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకీతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కఠిన్యత తేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన కలయువాని వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ,, ,, 0-8-0
,, ఆంధ్రసంవత్సర ,, ,, ,, 0-12-0
ఆంధ్రవార్షిక సంవత్సర, తేక దినపత్రిక శిష్యులకు చందాదారులకు ,, ,, 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

పండ్లపాడి.

మోహినీ తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుళెట్టిపిడి మద్రాసు.

పాధాపీడితులకు వరము: ఐహోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసపరిల్లా

ఆశుభభృశ్చ రక్షణములన జనించుకాడ్యములకు కిరీటమువంటి వుండు. వరువులను, మచ్చలను గండములను పుచ్చును, ప్రాతఃకృత్యాలకు అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షకుభ కారిణి (28)

వనోషధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన రోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్షణమును కల్గింపజేయును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 శోబాలనర వండుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తిరురు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయుత కల్పకుంచి గామలింగారెడ్డి గారిచే

ముద్రించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

వికభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ వరచితము

వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుళెట్టి పిడి, మదరాసు

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము పనిచేయనలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామోజుషక్"ను యుపయోగింపనలయును. దాని సహాయోగించిన బాయిలర్ల త్రుప్తపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్లొక్కరు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అనమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్త పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజుషక్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తివానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజంట్లకే వ్రాయనలయును

5 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(వై కామోజుషక్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

చ॥ ౧॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ శెలొ ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. కె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్వెన్షన్ కమిటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ కేస్. ౧౦. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకాచార్యుల కన్సూరి మాత్రాలను, ఉపయోగించుటవలన, శ్యాసోచ్ఛ్వాసముల వ్యత్యాసము, అశ్మిము, మలబద్ధము, ప్రక్కనోషి, కడుపునోషి, అన్నా కజ్వరము, పిత్తసంబంధరోగము. బిడ్డల యముకవాతముల న్నియు, గుణమయ్యెను, తమకద్దకు ప్రతిదినము నమ్మిరోగు లకు, నీకన్సూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ ఔషధము ముఖ్యముగా నీయవలయు నని షిఫోను చేయుచున్నాను.

చ॥ ౨॥ పి-ఎస్-ఆయ్యతరావ్, సీనియర్ సర్జన్, న్యూనిటర్ కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు వ్రాసి నది. "లోకాచార్యుల కన్సూరి మాత్ర"లనునే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోశ్మిమును, గుణమలను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న వని నేనుచెప్పట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపారగురువులు, ప్రతి సీసాచందన- కాంచును; చూచి తీసికొనవలెను.

తైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగక రములగు కన్నాటక మూలికలనండిమె యావధములను తయారు చేయుచుండురు."

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260మాత్రలన్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల నాకసారి తెప్పించి కొని టపాల ఖర్చునోచేరి రు 1-8-0
12. సీసాలాకసారి కొని 2-12-0
25. సీసాలాకసారి కొని 5-0-0
సమస్తరోగములకు మానద్ర ఆయుర్వేదిక్ వీయ సిద్ధాంతములు వారివను.

విలాసము:—శ్రీ సీతారావువ వైద్యశాల, మైసూరు.

త్వరపడుడు! 774 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే!!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని వెల రు 0-10-0 లు
దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్వరమునకు ఉపయోగపడునట్లు ఖండప్రస్తారమున్న సంకలనముగా వక్త, హతయోగభేదమున్న తెలియబడును.

2. కృతిహస్తచాతము వెల రు 0-6-0 లు.
దీనియందు చాలి శతనామస్తూత్యాదిమున్న, స్వనాంకా, శీత, వర్ష కృతులకు శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ: పాంసద్వలిరాగము సూపకింకాశము

తి కిట యుండు చొప్పున నృసింహశాస్త్రి
సంకలన కర్త సంగీతి లక్షణవిద్వాన్
చుకను గురుగ ఆచార్యులు.

180 పుటల పుస్తకముఉచితము
ఆంగ్లమున కాల్పితమున పాంసకు స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట కలనక కల్పమున్నది. ఈ క్రియమైన పుస్తకము ఆంగ్లమునామము కలగజేసి శతనామస్తూతమున కృతగాత్రమును ఆయుర్వేదిక్ ఇచ్చిండును. ఈపుస్తకము వివాముగా నీయబడును పోస్టు చార్జీ మాత్రమే కిరీంపంకెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆదింపల్లిగూడెం పంథాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ప్రాణముగల బొమ్మలు

అనుగోళులు - కిలుములు - కేరాలు - గాల్గిడుడికలు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించుచు. క్యాటలాగు కావలెనా? 592
వి. ఈశ్వరప్ప అగు సర్వు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[728] మదన్ పురా, నెనారన్ సిటీ.
కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన బోధనా వస్తువులు నీరు బహుచెవుకగ సమయించెదరు. చికి సారి అర్థులయిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

క రో లా.

వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, కవచదాష్టము, పులికేపురము, భేరులుగావు, దినము కాతగిన నాల ప్రవృత్తి నునాయాసము గ అయ్యేలాగున ర్భ శోధన గావించును.

1 పాను, 1 పాను సీనాలు
సీనా 1-కి వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జరు గా రి
లీవరు టానిక్.

వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార ములన గలుగు బాధలకును, అలసతికును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తలతిరుగుటకును, విసు గునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.

సీనా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

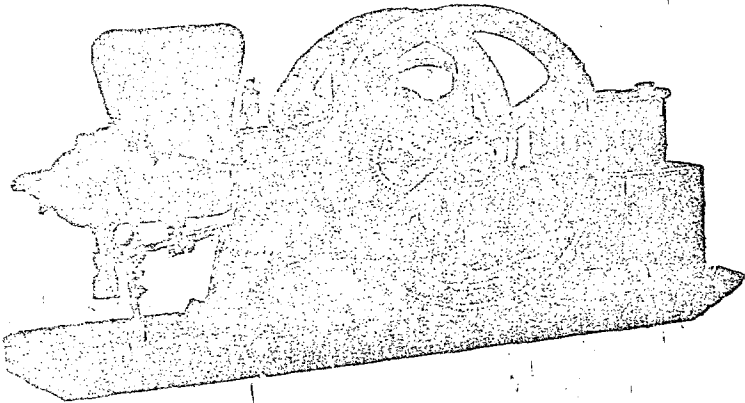
ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.

ఈ సాల్వ్యాషక్ జై వెల్లె 1-కి
రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో.,
Pharmaceutical Chemists & (లిమిటెడ్)
Druggists, Mount Road, మండులన్యాపారులు, మాంటూ రోడ్డు
MADRAS. మదరాసు.

మందులు గోరునపుడు యీవ త్రిక వేరును దాహరించ గోరెదను.
338

ఆమెకొ యంత్రములు కూడ వెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయింపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపునరలను సాదా ఫేక్టరీలను, అన్నయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయించుట కగు న్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6 బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా నడ్ల ప్లాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.

బెన్టు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పాస్టువాకు నెం. 63 మదరాసు.

327

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిగాకరించుచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్కనులోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వ్యాధియకొరము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ నేలించియెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల విద్యనంపన్నులు ప్రకాశించుచు చిర కాలము గుఱిముగ జీవించురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బనల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థస్థితియు మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా మిసిరిఅనునది ఒకశాస్త్రపండి. ఇదికాబూత్, కాందహార్ జేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈసంకును విశేషముగా తిరుటవలన నడచేపు 4 గురు మనఃపూర్వబలము ఆభిరమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను నేలించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప పండులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తి గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనువాదపుత్రిక పార్కులలో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీవెల రు. 2-0-0.

తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవెద్దులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతోసహా సీనా 1-కి 0-8-0

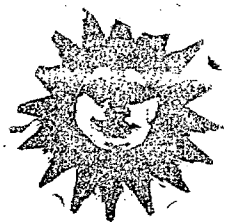
తలనొప్పుల మాన్పును. శార్వపు నొప్పుల బారదోలును. నాయుపుపోట్ల పోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

మోహినీ వైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును, వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12 0.

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము వచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రసప్రావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధ ము మానును. 25 మాత్రలడబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

వ్యచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెస్కు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21. హమ్మంబిధి, బొంబాయి.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.
టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యములను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణివర్మల నారాయణ శాస్త్రిలవారిచేతను శ్రీమాక తి|| దేవరాజ సుధీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై మా ఆనంద ముద్రాలయ మున అచ్చువైచి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో బైండు చేయబడియున్నది. వెల 2-8-0.

శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీ రసలు. రాగతాళము లతో, చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వాముల వారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది. కాళికోబైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకం.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,
(285) ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు